

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ОРЯХОВО

Период на действие на програмата 2021 г. – 2028 г.

Приета с Решение № от Протокол №на Общински съвет – Оряхово

Съдържание

Списък на използваните съкращения	4
Списък на използваните фигури	5
Списък на използваните таблици	5
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА.....	7
1. Природо-географска и териториално-административна характеристика на Община Оряхово.....	7
2. Състояние и характеристика на компонентите и факторите на околната среда на територията на Община Оряхово	15
2.1. Атмосферен въздух.....	15
2.2. Води	17
2.2.1. Повърхности и подземни води на територията на Община Оряхово.....	17
2.2.2. Питейно битово водоснабдяване на Община Оряхово	22
2.2.3. Канализация. Пречистване на отпадъчните води	25
2.3. Генерирани отпадъци	27
2.3.1. Генерирани отпадъци на територията на Община Оряхово	27
2.3.2. Инфраструктура за управление на отпадъците.....	32
2.4. Почви и нарушени терени.....	37
2.4.1. Свлачища	41
2.5. Защитени територии и биоразнообразие.....	45
2.5.1. Защитени територии	45
2.5.2. Защитени зони по НАТУРА 2000	49
2.5.3. Вековни дървета	55
2.5.4. Лечебни растения.....	57
2.5.5. Гори	64
2.6. Шумово натоварване на средата	65
2.7. Зелени площи	66
2.8. Радиационна обстановка	70
3. Икономически фактори	71
4. Финансови фактори	78
5. Демографски фактори	80
6. Социално-икономически фактори.....	84
7. Управленски фактори.....	85
8. Услуги, предоставяни от общината свързани с опазване на околната среда - качество на услугите и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност.....	87
РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ/.....	88

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ОРЯХОВО	90
РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	91
РАЗДЕЛ IV. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.	93
РАЗДЕЛ IV. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	101

Списък на използваните съкращения

БДР	<i>Басейнова дирекция Дунавски район</i>
БО	<i>Битови отпадъци</i>
БПК	<i>Биологична потребност от кислород</i>
ДГС	<i>Държавно горско стопанство</i>
ЕС	<i>Европейски съюз</i>
ЗБР	<i>Закон за биологичното разнообразие</i>
ЗЗ	<i>Защитена зона</i>
ЗЗТ	<i>Закон за защитените територии</i>
ЗЗШОС	<i>Закон за защита от шума в околната среда</i>
ЗЛР	<i>Закон за лечебните растения</i>
ЗМ	<i>Защитена местност</i>
ЗООС	<i>Закон за опазване на околната среда</i>
ЗП	<i>Закон за почвите</i>
ЗУО	<i>Закон за управление на отпадъците</i>
ЗЧАВ	<i>Закон за чистотата на атмосферния въздух</i>
ИАОС	<i>Изпълнителна Агенция по околна среда</i>
ИЕО	<i>Индивидуални емисионни ограничения</i>
ИУГ	<i>Излезли от употреба гуми</i>
ИУЕЕО	<i>Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване</i>
ИУМПС	<i>Излезли от употреба моторни превозни средства</i>
КАВ	<i>Качество на атмосферния въздух</i>
ЛОС	<i>Летливи органични съединения</i>
МЗХ	<i>Министерство на земеделието и храните</i>
МОСВ	<i>Министерство на околната среда и водите</i>
МПС	<i>Моторно превозно средство</i>
МРО	<i>Масово разпространени отпадъци</i>
НЕМ	<i>Национална екологична мрежа</i>
НПО	<i>Неправителствени организации</i>
НСИ	<i>Национален статистически институт</i>
ОБС	<i>Общински съвет</i>
ОПООС	<i>Общинска програма за опазване на околната среда</i>
ОПУДО	<i>Общинска програма за управление дейността на отпадъците</i>
ОПРР	<i>Оперативна програма „Регионално развитие”</i>
ПДК	<i>Пределно допустими концентрации</i>
ПРСР	<i>Програма за развитие на селските райони</i>
ПСОВ	<i>Пречистителна станция за отпадни води</i>
ПУДООС	<i>Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда</i>
ПУРБ	<i>План за управление на речните басейни</i>
РИОСВ	<i>Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите</i>
РЗИ	<i>Регионална здравна инспекция</i>
РДГ	<i>Регионална дирекция на горите</i>
РСУО	<i>Регионално сдружение за управление на отпадъците</i>
ФПЧ	<i>Фини прахови частици</i>
ХПК	<i>Химична потребност от кислород</i>
SWOT	<i>Анализ силни слаби страни, възможности и заплахи</i>

Списък на използваните фигури

Фигура 1. Местоположение на Община Оряхово	8
Фигура 2. Водоснабдителна схема на гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец.....	23
Фигура 3. Водоснабдителна схема на с. Остров, с. Горни Вадин и с. Долни Вадин	25
Фигура 4. Карта на почвите в района на Община Оряхово	38
Фигура 5. Алоеvidен стратиотес (<i>Stratiotes aloides</i>)	47
Фигура 6. Местоположение на защитените територии, в границите на община Оряхово, област Враца.....	48
Фигура 7. Местоположение на защитените зони част от екологичната мрежа Натура 2000, в границите на община Оряхово, област Враца	54

Списък на използваните таблици

Таблица 1. Средногодишно слънчево греење.....	10
Таблица 2. Средногодишна температура	11
Таблица 3. Средногодишна относителна влажност	12
Таблица 4. Средногодишна облачност	13
Таблица 5. Средногодишна скорост на вятъра.....	13
Таблица 6. Посока на вятъра	14
Таблица 7. Разпределение на населението по населени места в Община Оряхово	15
Таблица 8. Баланс на територията на Община Оряхово	15
Таблица 9. Повърхностни водни тела на територията на Община Оряхово	18
Таблица 10. Водни ресурси/ водоизточници на гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец.....	23
Таблица 11. Характеристики на водно тяло Дунав - DURW001	26
Таблица 12. Бонитет на земи по агроекологични райони и основни култури в община Оряхово	40
Таблица 13. Свлачищата, регистрирани и наблюдавани на територията на община Оряхово	42
Таблица 14. Списък на вековните дървета в Община Оряхово	56
Таблица 15. Регистър на озеленени площи на територията на Община Оряхово	68
Таблица 16. Данни за земеделски стопани, действащи на територията на Община Оряхово.....	72
Таблица 17. Засети площи по видове култури в периода 2017-2021 г.....	73
Таблица 18. Информация за постъпления от такса битови отпадъци по населени места в Община Оряхово, за периода - 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г.	79
Таблица 19: Население по половата структура в Община Оряхово	81
Таблица 20. Население под, във и надтрудоcпособна възраст в периода 2016-2020 г. в Община Оряхово	81
Таблица 21: Смъртност в Община Оряхово	82
Таблица 22: Механично движение на населението в Община Оряхово	82

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програмата за опазване на околната среда на Община Оряхово е разработена на основание чл. 79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и е оформена съгласно методически указания на Министъра на околната среда и водите. Програмата е разработена и се базира на анализа и изводите в предходни разработки на общински екологични, стопански, финансови и други проучвания и документи за Община Оряхово.

Основната мисия на тази програма е да спомогне за създаването на оптимална екологична обстановка в района на Община Оряхово, осигурявайки интегрирано опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с програмата, са свързани с настоящите проблеми по опазване на средата, бъдещите мероприятия за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности.

Целите на програмата се свеждат до следното:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в унисон на проблемите с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и мероприятия в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, пред-присъединителни и структурни фондове).

Общата дългосрочна стратегическа цел е подобряване на качеството на живот на населението в общината чрез осигуряване на здравословна и благоприятна среда и запазване на богатото природно наследство на основата на устойчиво управление на околната среда.

Програмата се основава на следните основни фундаментални принципи:

- ✓ Устойчиво развитие;
- ✓ Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда;

- ✓ Предимство на предотвратяването на замърсяването пред последващо отстраняване на вредите;
- ✓ Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
- ✓ Информирание на гражданите за състоянието на околната среда;
- ✓ Замърсителят плаща за причинените вреди;
- ✓ Съхранение и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
- ✓ Възстановяване и подобряване качеството на околната среда в замърсените и увредени райони;
- ✓ Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионални политики за развитие на икономическите и обществени отношения;
- ✓ Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Във връзка с горното целите на настоящата Програма за опазване на околната среда са:

- ✓ Обединяване усилията на държавните институции, общинските органи, населението, НПО и предприятията на територията на Общината в опазването на околната среда;
- ✓ Открояване приоритетите в областта на околната среда;
- ✓ Идентифициране и анализиране проблемите в областта на околната среда, установяване на причините; предлагане на решения и действия за тяхното преодоляване;
- ✓ Умело използване на пазарните условия и насочване на частните интереси към отстраняване на негативните последици;
- ✓ Формулиране основните мерки, чрез които Общината следва да изпълнява задълженията си и да реализира правомощията си, делегирани от нормативните актове в областта на околната среда;
- ✓ Аргументиране проектите на Общината, предложени за финансиране от общински, национални и международни източници на финансиране.

Програмата е динамичен и отворен документ. Тя може да бъде периодично допълвана съобразно настъпили промени в приоритетите на Общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение.

Избраният подход за разработването на програмата съответства на одобрените от Висшия експертен съвет на МОСВ методически указания. Основният използван апарат в разработката е стратегическото планиране, почиващо на SWOT анализ.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географска и териториално-административна характеристика на Община Оряхово

➤ Географско положение и граници

Община Оряхово е разположена в Северозападна България по красивия десен бряг на река Дунав. Географското местоположение на Община Оряхово определя достъпа до

северната граница на Република България и това позволява включване на воден транспорт с пътници и товари предвид налично изградените Пристанищен и Фериботен комплекс.

Община Оряхово е разположена в североизточната част на Област Враца. Тя граничи на юг с общините Бяла Слатина и Кнежа, на изток с община Долна Митрополия, на запад и югозапад с община Мизия и на север граничи с река Дунав. На около 30 км. от община Оряхово се намира АЕЦ “Козлодуй” (община Козлодуй).

Общинският център – Оряхово отстои на 200 км. от нашата столица София, на 78 км. от областния център Враца, на 80 км от гр. Плевен и на 85 км от гр. Монтана.

Град Оряхово е старинно селище с над 2000 години богато историческо минало. Като селище от градски тип той съществува вече 820 години. Основният градообразуващ фактор е река Дунав. По-голямата част от град Оряхово е разположена на десния висок бряг на реката, а по-малката част от него - на дунавската хълмиста равнина. Най-ниската му точка е 29 м надморска височина, а най-високата -225 м. Името на града е скътано в дълбините на историческата памет на местното население и е преминало през имена като Врхов, Орезов и Рахово, за да придобие настоящето си име - Оряхово.

Фигура 1. Местоположение на Община Оряхово

➤ Релеф и полезни изкопаеми

Релефът на общината е равнинен, с общ наклон на юг и изток, като изцяло попада в Западната Дунавска равнина. На запад в нейните предели се простира източната част на обширното льосово плато Капитаница, което е слабо наклонено на юг и югоизток, а льосовата

му покривка е най-дебелата в България, около 80 – 100 m. Тук, в югоизточната част на град Оряхово се намира и най-високата точка на общината – 225 m н.в.

На юг и югоизток в пределите на общината попада северната част на друго голямо лъсово плато – Равнището, което е с надморска височина между 120 и 150 m, а дебелината на лъсовата покривка – 40 – 60 m. Районът между селата Лесковец и Остров покрай брега на р. Дунав и платото Равнището на юг се заема от Островската низина, която представлява заливна тераса на река Дунав. В най-източната част на общината, източна от село Долни Вадин, на брега на р. Дунав е най-ниската ѝ точка – 23 m н.в.

Дунавската хълмиста равнина е най-северната геоморфоложка област на България. Тя заема южната, по-висока част на обширната Долнодунавска низина. Равнината е разположена между р. Дунав и предпланините на Стара планина. На запад тя достига до долното течение на р. Тимок, а на изток до Черно море. Чрез Северно добруджанската низина тя се свързва с Руската равнина. Въз основа на морфоструктурни и морфоскулптурни различия Дунавската равнина се разделя на три подобласти:

- Западна (Ломско - Оряховска) низина и платовидна;
- Средна (Плевенско - Свищовска) хълмисто - ридова;
- Източна (Провадийско - Лудогорско - Добруджанска) висока и платовидна подобласт.

Ломско - Оряховската подобласт има предимно равнинен характер. Топографската ѝ повърхнина е слабо наведена на североизток. Широките асиметрични долини на реките Лом, Цибрица, Огоста, Искър и Вит я разделят на няколко асиметрични между долинни ридове, с полегати до 1 - 2°, дълги и плоски източни склонове и къси, стръмно спускащи се западни склонове.

В придунавската част на подобластта се очертават слабо разчленени лъсови плата с височина 160 - 180 m. Между реките Цибрица, Огоста и Искър тези плата, по-слабо засегнати от ерозията, са плоски и ниски и носят името Златии. В периферията си са прорязани от долове, дълбоки до 10 km. При с. Долна Рикса платата са високи 260 m; южно от с. Медовница - 310 m; а още по-на запад се повишават до 320-380 m. На север и североизток те се понижават до 160 m. Равнищата им се носят от слабо наклонени на североизток миоценови варовици, брониращи склоновете им. Всечените в платата близко разположени една до друга долини на р. Тополовица, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля и др. имат каньоновиден характер и стръмни залесени склонове. Горнищата на платата са сравнително слабо разчленени от ерозионните процеси.

Общината не е богата на полезни изкопаеми. В Северозападния регион са открити залежи от разнообразни полезни изкопаеми, но техните количества и качества не позволяват развитието на добивни производства с национално значение. От река Дунав и долните течения на останалите реки в региона се добиват **инертни строителни материали** (чакъл, пясък).

➤ **Климат**

Климатът е закономерна последователност на атмосферните процеси, създаващи се в резултат на взаимодействието на слънчевата радиация, атмосферната циркулация и подложната повърхност, т.е. това е многогодишният режим на времето на дадено място, обусловен от географското му положение.

Най-общо разглежданата територия се отнася към Умерено континенталната климатична подобласт на Европейско континенталната климатична област. В тази подобласт континенталният характер на климата е най-добре изразен. Откритостта ѝ към североизток е предпоставка за преобладаването на континентални въздушни маси през зимата, което е причина тук тя да е най-студена в сравнение с всички останали низини на страната. При преминаване на средиземноморски циклони откъм Генуезкия залив или през Унгария към Украйна тук се проявява фьон, който достига до крайбрежието на р. Дунав само в случаите, когато е остро изразен. В такива случаи се наблюдава рязко затопляне и понижение на влажността. Лятото е горещо при преобладаване на субтропични въздушни маси идващи от по-южните широчини. През лятото по-интензивни захладжания има в случаите на нахлуване на свеж атлантически въздух от по-големите широчини.

Континенталността на климата ярко се проявява в добре изразения летен максимум и зимен минимум на валежите.

Направената климатична характеристика се базира на данните от метеорологичната база данни на НИМХ-БАН, от Климатичните справочници за България, както и други разработки по проблема, а за яснота е извършена и по основните метеорологични елементи.

Слънчево греење

Годишният ход на месечните суми на продължителността на слънчевото греење се определя, както от астрономични фактори, така и от особеностите на атмосферната циркулация, проявена чрез режима на облачността, а до известна степен и от орографските условия на разглежданите места. За непланинските части от страната (за разглеждания район сме използвали данни от ст. Русе) максимална е продължителността на слънчевото греење през юли, а не през юни, когато е максималната продължителност на деня.

Таблица 1. Средногодишно слънчево греење

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средно годишно слънчево греење в часове
68	99	137	210	256	291	336	317	242	156	76	60	2248

През зимните месеци декември и януари в района са регистрирани едни от най-ниските стойности на продължителността на слънчевото греење 60 - 68 часа, което представлява 3% от годишната сума.

През лятото продължителността на слънчевото греење е около 310 ч., като юлската сума представлява 14% от годишната.

Температура на въздуха

Безпрепятственото нахлуване на студени континентални въздушни маси от север и североизток през зимата е причина тя тук да е по-студена от останалите ниски части на България. Средната месечна температура през най-студения месец в годината, който е януари е между 1,0°C - 2,5°C под нулата. През последните десетилетия се наблюдава тенденция на затопляне. Още по-силно е изразено това затопляне за периода 1991 - 1996 г., когато средната януарска температура за станция Свищов е 0,5°C над нулата.

След студени нахлувания на континентални или полярни въздушни маси при наличие на снежна покривка, температурите на въздуха достигат до минус 20°C - 25°C, а абсолютните минимални температури в отделни случаи могат да спаднат до 30 - 35°C под нулата.

Таблица 2. Средногодишна температура

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средногодишна температура
-1,4	0,2	6,0	12,9	18,1	21,8	24,2	23,6	19,4	12,6	6,2	0,7	12,0

Теренът на Общината се състои от речни долини и множество хълмисти и плоски възвишения. При антициклонално време студовите в низините на долните течения на реките са по-силни, отколкото по хълмовете и плоските възвишения. В някои случаи тези различия могат да достигнат до 5 - 6°C.

Относително по-голямата суровост на зимата в този район се подчертава и от честите мразовити дни (минимални температури на въздуха под 0°C).

Средно за януари броя на мразовитите дни е около 26, а броят на дните с минимални температури под -10°C е 5-6 дни.

Въпреки студената зима, благодарение на малката надморска височина и на бързо нарастващия ден, пролетта тук настъпва сравнително рано. Средно около средата на март средната температура на почвата на дълбочина 5 - 10 см. се покачва над 5°C, а в началото на април тя вече е над 10°C. Паралелно с това се повишава бързо и температурата на въздуха. Средната денонощна температура на въздуха преминава устойчиво над 5°C около 12 март и над 10°C в началото на април. Средната месечна температура за централния пролетен месец април е 12,9°C.

Лятото е топло със средна юлска температура 24,2°C. При по-интензивни летни затопляния максималните температури достигат средно до 24,2°C - 23,6°C. При преобладаване на малко облачно и слънчево време в условията на слабо подвижен антициклон, температурата на въздуха може да достигне до 35,9°C. Средно през 80% от дните в летните месеци (юни, юли и август) са с максимална температура над 25°C и през 20% над 30°C.

Есенното понижение на температурите в този район става малко по-бързо в сравнение с пролетното повишение, като средните месечни температури за централния есенен месец октомври са с около 0,5°C по-ниски, отколкото априлските. Средните годишни максимални и минимални температури са съответно 43°C и - 26,6°C, което обуславя горещото лято и студената зима. Независимо от екстремните стойности на посочените величини сезонните преходи в района се отличават с плавност.

Влажност

Атмосферното овлажняване най-общо може да се охарактеризира чрез относителната влажност. В годишния ход на относителната влажност максимумът в равнинните райони изпреварва минимума на температурата на въздуха. През декември, когато добре овлажнената почва все още не е замръзнала, въздухът все още се обогатява с водна пара за сметка на изпарението.

Таблица 3. Средногодишна относителна влажност

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средногодишна относителна влажност в %
86	81	73	65	66	64	61	61	67	76	85	87	73

От таблицата се вижда, че средната относителна влажност на въздуха за района е 73%.

Близостта на р. Дунав също е предпоставка за относително високата степен на влажност на въздуха.

Минимумът на влажността е през юли и август и е 61%, когато средните месечни температури на въздуха са близки до максималните и се проявява добре изразено засушаване, което възпрепятства обогатяването на въздуха с влага. Освен това през август честотата на нахлуванията на свеж и влажен атлантически въздух е сравнително малка. За останалите равнинни райони стойността на относителната влажност е около 55 - 60%. Тук обаче отново се проявява влиянието на р. Дунав.

По тази причина броят на сухите дни (дни с относителна влажност < 30%) е само от 8 до 11 дни, докато в другите части на Дунавската равнина той е от 15 до 27 дни. Съответно броят на влажните дни (относителна влажност > 80%) е до 90.

Валежи и мъгли

Община Оряхово се намира във валежна сянка от Карпатите и е едно от най-сухите места в Република България. Средногодишната сума на валежите е между 518 мм и 592 мм. Най-малко валежи падат през февруари, а най-много през май и юни.

Често явление през ранната пролет и късната есен са мъглите, като основна причина за тях е близостта на река Дунав. Случват се дни, в които мъглата е почти непробиваема и дава отражение върху речния и по-малко върху автомобилния транспорт. Броят на дните с мъгла в общината са средногодишно 44.5, като най-много те са през месец декември - 10 дни, а през месец август най-малко - 0.3 дни.

Облачност

Облачността е един от важните елементи на климата, който се определя от основните климатообразуващи фактори. Особеностите в годишния ход на облачността за ниската част на страната се обуславят главно от особеностите в годишния ход на атмосферната циркулация, хода на влажността и стратификацията. От средата на есента до края на зимата, заедно с

активизирането на атмосферната циркулация, увеличаването на устойчивостта на атмосферата и намаляването на височината на нивото на кондензация, количеството на ниската и обща облачност се увеличава.

Таблица 4. Средногодишна облачност

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средногодишна облачност в балове
7,3	6,4	6,2	5,6	5,3	4,5	3,3	3,0	3,4	5,4	7,2	7,6	5,4

Максимумът на общата облачност е през декември и за района е 7,6 бала.

Годишният минимум на общата облачност е през август, когато атмосферната циркулация е значително намалена и преобладава антициклонално време. Облачността е предимно конвективна. В разглеждания район средната обща облачност за август е 3,0 бала. По същото време се наблюдава и максимум на ясните дни (облачност 0 -2 бала), които са около 50% от дните на месеца. През август месечният брой на случаите с ясно небе е най - малък (около 15) в обедните часове и най - голям в сутрешните или вечерни часове (20 -25). През студеното полугодие най - голяма е облачността през сутрешните часове и най - малка във вечерните. Месечният брой на случаите с мрачно време през декември сутрин е около 17 - 18, а вечер този брой спада до 14,5 - 14,9.

Вятър

Вятърът е един от елементите на климата оказващи непосредствено влияние, както върху природната среда, така и върху икономиката на страната. Според многогодишното разпределение на преобладаващата посока на вятъра, страната е разпределена на няколко района. Разглежданата територия попада в район характеризиращ се с целогодишно преобладаване на ветрове от запад и северозапад.

Една от основните характеристики на режима на вятъра е средната месечна скорост.

Таблица 5. Средногодишна скорост на вятъра

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средно Годишна скорост на вятъра в м/с
1,8	2,6	3,2	2,9	2,4	2,0	2,1	1,9	1,6	1,8	1,9	1,7	2,2

Тя има добре изразен годишен ход, формиращ се под въздействието на режима на атмосферната циркулация и повлиян от характера на постилащата повърхност. Най - ветровито е времето през зимата и началото на пролетта, като максимумът на скоростта на вятъра е през март и април, когато средната месечна скорост на вятъра е 3,2 м/с и 2,9 м/с. Усилената динамика на атмосферата през пролетните месеци обуславя и най - малката честота на случаите с тихо време. Намалената атмосферна циркулация и преобладаването

на антициклонален тип време е причина за най - малки средни месечни скорости на вятъра в края на лятото и началото на есента 1,6 м/с.

Режимът на вятъра за дадено място много силно се влияе от местните условия. Хълмистият релеф води до преразпределение и деформиране на въздушния поток, в резултат, на което се променят, както скоростта на вятъра, така и честотата на преобладаващите посоки. Не по-маловажна е и ролята на голям воден басейн, какъвто е р. Дунав, която в случая може да се разглежда, като голям аерационен канал.

Преобладаващите ветрове през годината са северозападните NW и западните W, като средната им скорост е висока - 4,2 м/с, а най-чести са през пролетно - летния сезон.

Таблица 6. Посока на вятъра

Посока Месец	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
I	5,1	8,0	20,6	3,9	2,2	9,0	23,4	27,8
II	4,8	9,0	19,2	3,6	2,7	7,9	25,6	27,2
III	5,7	8,9	21,5	5,4	2,6	7,3	21,4	27,2
IV	7,2	8,8	19,4	7,2	4,2	5,4	18,8	29,0
V	6,0	9,5	20,6	7,8	4,4	6,4	19,5	25,8
VI	7,1	8,2	11,2	6,3	3,2	7,4	24,2	32,4
VII	8,1	4,0	11,2	6,3	4,3	6,5	23,9	35,7
VIII	8,0	8,6	15,6	6,2	1,7	6,2	20,9	32,8
IX	9,1	9,2	18,1	6,0	2,6	8,2	22,5	24,3
X	7,9	10,6	22,8	6,5	2,9	6,2	19,6	23,5
XI	6,8	9,4	25,4	6,1	2,6	6,5	20,0	23,2
XII	5,0	10,4	25,4	4,6	2,3	6,6	22,1	22,8
Средно	6,7	8,7	19,3	5,8	2,9	7,0	21,8	27,6

Изводи:

Местните климатични условия в крайдунавската погранична територия са повлияни в значителна степен от реката, обуславяща модифициране на параметрите на климатичните елементи и на техния комплексен ефект върху човешкия комфорт. По-високата влажност на въздуха, в съчетание с високите температури и висока интензивност на слънчевата радиация през топлото полугодие, както и със силни ветрове през студеното полугодие обуславя специфични климатични условия, които засилват усещането за знойно, или за мразовито време съответно през топлия или студения сезон от годината.

През последните години условията за възникване на тези опасни биоклиматични явления допълнително се подсилват от екстремни прояви на времето, свързани с промените на климата.

➤ **Населени места в Община Оряхово**

Общината се състои от 7 населени места, 1 град – Оряхово и 6 села – Лесковец, Селановци, Галово, Остров, Горни Вадин и Долни Вадин с обща територия 326550 дка.

По данни на НСИ към 31.12.2020 г. в седемте населени места живеят 9 138 души, от които 45% в град Оряхово. Разпределението им по населени места е представено в следващата таблица.

Таблица 7. Разпределение на населението по населени места в Община Оряхово

	Наименование	Бр. жит
1.	Галово	209
2.	Горни Вадин	209
3.	Долни Вадин	131
4.	Лесковец	486
5.	Оряхово	4118
6.	Остров	1103
7.	Селановци	2882
	Общо	9138

➤ **Баланс на територията**

Таблица 8. Баланс на територията на Община Оряхово

Вид територия	Площ, ха
1. Урегулирана територия	1583,802
2. Земеделски територии, от които:	29002,918
- Обработваеми земи – ниви	20004,664
- Обработваеми земи – трайни насаждения	646,546
- Пасища	1527,384
- Необработваеми земи	4414,227
3. Горски територии	2250,634
4. Водни площи	2161,045
5. Терени за транспортна инфраструктура	532,529

2. Състояние и характеристика на компонентите и факторите на околната среда на територията на Община Оряхово

2.1. Атмосферен въздух

Качеството на атмосферния въздух, съответно нивото на концентрациите на замърсяващите вещества в приземния слой на атмосферата в даден район, е в зависимост от редица фактори, оказващи влияние върху тяхното разсейване или задържане, като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите, както и от метеорологичните фактори като посока и скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н.

Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) извършва оценка на качеството на атмосферния въздух върху територията на страната, разделена на 6 Района за

оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Съгласно Заповед № РД-969/21.12.2013 г. на МОСВ за утвърждаване на списък на районите (агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, община Оряхово **НЕ ПОПАДА** в нито една зона на РОУКАВ Северен / Дунавски, в която нивата на един или няколко замърсителя превишават установените норми. Поради последното в община Оряхово няма пунктове за постоянен мониторинг на КАВ.

В райони, в които липсват стационарни пунктове за мониторинг на КАВ се извършват допълнителни измервания по утвърден график от министъра на околната среда и водите чрез мобилна автоматична станция (МАС). За оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на община Оряхово през 2016 г. е реализирано измерване за 51 денонощия на замърсителите на атмосферния въздух от Регионална лаборатория - Плевен към ИАОС – София. През 2022 год. предстои да се извършват нови измервания, съгласно утвърден график от министъра на околната среда.

По данни от РИОСВ - гр. Враца, община Оряхово, като малка община е с незначителен индустриален потенциал, който не оказва влияние върху замърсяването на въздуха. Замърсяванията са главно през зимния период, при ползването на твърди горива в битовия сектор, в зависимост от метеорологичните условия. Нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове. При извършените имисионни замервания на основните показатели характеризиращи качеството на атмосферния въздух (O_3 , CO , SO_2 , NO , NO_2 , $ФПЧ10$) на териториите на гр. Оряхово не са установени стойности над пределно допустимите концентрации съгласно действащата нормативна уредба. За района не се изисква изготвянето на програма за намаляване нивата на замърсителите.

На територията на община Оряхово съгласно действащото екологично законодателство са регистрирани и се контролират 2 броя оператори: “Хидком” АД и “Агротехчаст” АД осъществяващи дейности с употреба на летливи органични съединения (ЛОС) в разтворители в инсталации, както и разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, които да се контролират. Годишен емисионен контрол се извършва на производствена инсталация към “Хидком” АД.

При извършен планов емисионен контрол на горивни инсталации към “Инсталация за нанасяне на покрития върху метал - Камера за електростатично боядисване” към “Хидком” АД, гр. Оряхово - не са регистрирани наднормени концентрации на изпусканияте вредни вещества в атмосферния въздух.

На територията на община Оряхово в местност “Марков баир” е изградено и функционира Регионално депо за неопасни отпадъци, което обслужва седем общини. Битовите отпадъци се обезвреждат чрез депониране. В съответствие с изискванията на Наредба № 6/26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници и изискванията на Европейски регистър за изпускане и преноса на замърсители (ЕРИПЗ), ежегодно се докладват, като част от Годишния доклад, данни за емитираните количества замърсители във въздуха. Средно годишно на депото се приемат около 16 000 тона отпадъци. Не е изградена газоотвеждаща система и инсталация за изгаряне на биогаз. Количествата замърсители, като метан/ CH_4 /, въглероден диоксид/ CO_2 / и азотни оксиди, които се отделят в атмосферата се изчисляват по “Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно

ЕМЕР/CORINAIR 1997 и 2000г., 3-то издание от м. септември 2004 г.)”, утвърдена със Заповед № РД-77/03.02.2006 г. на МОСВ е посочена като Международно приет изчислителен метод. Така изчислените стойности за метан /CH₄/, въглероден диоксид /CO₂/ и азотни оксиди са рамките на допустимите норми.

Ежемесечно се извършва емисионен контрол на Газов кладенец №1 към Клетка 1 на “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Оряхово, Козлодуй, Хайредин, Мизия, Бяла Слатина, Борован и Кнежа” с оператор Община Оряхово на база на издадено комплексно разрешително (КР) на инсталация попадаща в обхвата на Приложение № 4 към ЗООС с номер 249-Н0/2008 г., актуализирано с Решение № 249-Н0-И0-А1/2012 г. и Решение № 249-Н0-И0-А2/2017 г.

На територията на община Оряхово няма и обекти с големи горивни инсталации (ГГИ). Няма предприятия и/или съоръжения, класифицирани с нисък или висок рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал. 2 от ЗООС, както и предприятия и/или съоръжения по Закон за ограничаване изменението на климата.

Извод:

Замърсяването на въздуха е една от основните екологични причини за редица заболявания в Европа. Ефектите от лошото качество на въздуха се усещат най-силно в градските райони, където хората изпитват значителни здравословни проблеми и при екосистемите, където се уврежда растителността. Фините прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}) и озон (O₃) са най-проблемните замърсители по отношение на човешкото здраве, следвани от бензо(а)пирен (индикатор за полициклични ароматни въглеводороди) и азотен диоксид (NO₂).

На базата на налична информация, вредните емисии, свързани със производствената, битова дейност и транспорта в района на община Оряхово са под пределно-допустимите нива на атмосферно замърсяване и на територията на общината липсват източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух. Завишаване на вредни емисии е само локално в зимния сезон в населените места вследствие използването на горива, генериращи вредни емисии.

Разпространението на емисиите, изпускани в атмосферния въздух от горивни или други източници, свързани със промишлената дейност в района на общината след процеса на дифузия не формират концентрации на вредните вещества над пределните норми за опазване на човешкото здраве. Може да се заключи, че на територията на общината липсват източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух.

2.2. Води

2.2.1. Повърхности и подземни води на територията на Община Оряхово

Водните ресурси в България се формират от оттока на вътрешните реки, подземните води и част от водите на р. Дунав. Тяхното опазване, рационално използване и управление е от жизнено важно значение за бъдещото устойчиво развитие на страната. Хидрогеографската характеристика на нашата територия обуславя наличието на две основни отточни области – Черноморска и Егейска. Черноморската отточна област се разделя на две подобласти: Дунавска и подобласт от реки, директно вливащи се в Черно море.

Съгласно План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г., община Оряхово попада в част от поречие на р. Дунав, част от поречие на р. Огоста и част от поречие на р. Искър в обхвата на следните водни тела:

Таблица 9. Повърхностни водни тела на територията на Община Оряхово

№	код водното тяло	име на реката/язовира	име на водното тяло	категория на водното тяло	дължина на водното тяло, км	водосборна площ, км ²	географско описание на водното тяло
1	BG1DU000R001	ДУНАВ	ДУНАВ DURWB001	река	477,665	4221,546	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра
2	BG1OG100R014	ОГОСТА	ОГОСТА OGRWB014	река	3,926	34,661	р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие
3	BG1OG200R1113	СКЪТ	СКЪТ OGRWB1113	река	25,112	206,196	р. Скът от вливане на р. Бързина до вливане в р. Огоста при Сараево
4	BG1IS100R1027	ИСКЪР	ИСКЪР ISRWB1027	река	30,949	421,235	р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие

На територията на общината попадат пунктове от националната програма за мониторинг на повърхностните води, утвърдена от Министъра на ОСВ със заповед №229/05.04.2017 г., а именно в повърхностно водно тяло BG1OG100R014 (р. Огоста) е разположен пункт за мониторинг на качеството и хидробиологичен мониторинг с код BG1OG00001MS010 – р. Огоста, устие преди р. Дунав – гр. Оряхово.

Подземните водни тела на територията на община Оряхово са следните:

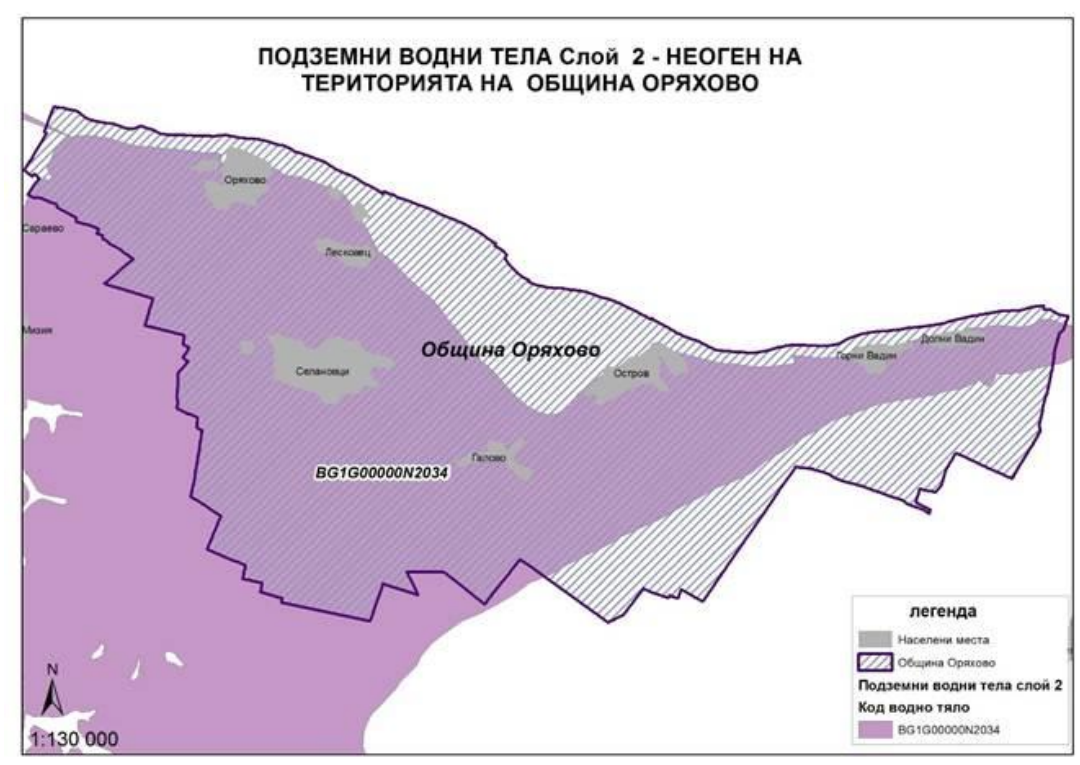
- BG1G0000QAL005 Порови води в Кватернера – Островска низина, обхваща населени места Лесковец и Остров;
- BG1G0000QAL006 Порови води в Кватернера – Козлодуйска низина;
- BG1G0000QPL023 Порови води в Кватернера – между реките Лом и Искър, обхваща населени места Галово, Горни Вадин, Долни Вадин, Лесковец, Оряхово, Остров и Селановци;
- BG1G0000QAL015 Порови води в Кватернера – р. Огоста;
- BG1G00000N2034 Порови води в Неогена - Ломско - Плевенска депресия, обхваща населени места Галово, Горни Вадин, Долни Вадин, Лесковец, Оряхово, Остров и Селановци;
- BG1G00N1BP0036 Карстови води в Ломско – Плевенската депресия.

На територията на общината попада пункт от националната програма за мониторинг на подземни води, утвърдена от Министъра на ОСВ със заповед №229/05.04.2017 г., а именно в подземно водно тяло Порови води в Кватернера – Островска низина са разположени пунктове с кодове: BG1G0000QALMP030 – “Селановци”, ШК-Р-ВС “Оряхово – Селановци” ШК-Р-ВС “Оряхово и BG1G0000QALMP383 – “С 10 хг – ПДНГ - Селановци” от националната програма за мониторинг на химичното състояние на подземните води; BG1G0000QALMP029 – Остров, тръбен кладенец и BG1G0000QALMP028 – “Остров, шахтов кладенец” от националната програма за количествен мониторинг на подземните води, изпълняван от НИМХ.

На територията на общината попадат 3 бр. санитарно-охранителни зони, определени в съответствие с изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около

водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Територията на община Оряхово попада в райони със значителен потенциален риск от наводнения с кодове: BG1_APSF_DU_001 – Река Дунав, със степен на риск “висок” и BG1_APSFR_OG_011 – р. Огоста при гр. Мизия, със степен на риск “висок”.

За определените РЗПРН са изготвени карти на заплахата и риска от наводнения, които са публикуване на интернет страницата на БДДР: секция “Управление на водите”, подсекция “Управление на риска от наводнения”. Обхватът на наводненията е определен при максимални годишни водни количества при обезпеченост: 5%, 1% и 0,1% или повтаряемост веднъж на 20 г., 100 г. и 1000 г., при спазване на изискванията заложи в Методиката за оценка на заплахата и риска от наводнения. Община Оряхово не попада в потенциалните граници на заливане при потенциални бъдещи наводнения с период на повтаряне 20, 100 и 1000 г.

ПУРН съдържа Програма от мерки за намаляване на риска от наводнения и неблагоприятните последици по отношение на човешкото здраве, стопанска дейност, околната среда и културното наследство, с място на прилагане в РЗПРН, извън РЗПРН и за целия Дунавски район за басейново управление (ДРБУ). Приложими за община Оряхово са всички мерки в и извън РЗПРН, в т.ч. и за ДРБУ, съгласно Приложение № 9 към ПУРН 2016 - 2021 г. в ДРБУ.

Оценка за състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ – Враца в т.ч. Община Оряхово

- Основен проблем, свързан със замърсяването на водите си остава антропогенното натоварване на повърхностните водни обекти от точкови и дифузни източници. Точкови източници на замърсяване на повърхностните води са основно заустванията от малки агломерации, без изградени ПСОВ, в т.ч. Община Оряхово;
- Основните дифузни източници на замърсяване на подземните и повърхностни водоприемници са домакинствата в населените места без изградена канализационни системи, които заустват битово-фекални отпадъчни води в попивни кладенци;
- Съществен замърсител са и замърсяванията вследствие наторяване на земеделски земи;
- В сравнение с предходните години, вследствие на завишения контрол върху обектите, формиращи отпадъчни води по поречията на реките, както и на изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води и комплексни разрешителни, се наблюдава подобряване емисионното състояние на водите на съответните водоприемници.

Базирайки се на данните представени в секторния анализ на компонент води, може да се направи извода, че основен замърсител на водите в общината са непречистените битови отпадъчни води. Производствените цехове, животновъдните ферми и др. работят с намален капацитет, което е причина за малкият им дял в замърсяването на водите. Основен потребител

на вода в община Оряхово, е населението и в по-малка част обществените консуматори, както и малките и средни предприятия.

Източници на замърсяване на повърхностните и подземните водни ресурси са отделни зауствания на отпадъчните води от населените места, производствени цехове, животновъдни ферми и др.

Въпреки някои негативни тенденции, като цяло се наблюдава намаляване внасяното на замърсители в повърхностните и подземните водоприемници и подобряване качеството на водите в участъците от реките на територията на РИОСВ-Враца.

Съоръжения за предпазване от наводнения

1. Дунавски предпазни диги

Дигите в Островската низина са разделени на три участъка:

- от км. 661+304 до км. 662+000 с $L_0 = 0,696$ км. землище с. Остров
- от км. 662+000 до км. 667+675 с $L_I = 5,676$ км. – първи участък
- от км. 669+830 до км. 672+251 с $L = 2,421$ км. – втори участък

Напречен профил – трапец с размери:

- Мокър откос – 1:3
- Сух откос – 1:2,5
- Височина Нмак – 6,21 и при км. 662⁺²⁸²
- Кота корона начало е 30,50 м.
- Кота корона край е 31,02 м.
- Наклон – $U = 0,05\%$

Дигите в Островската низина предпазват част от с. Остров (54 дка) и 19500 дка от р. Дунав. Изградени са до Положение “б” до км. 672+251 по проект на “Водопроект” - София от м.12.1969 г. Строителна линия е дадена на 01.09.1970 г. и са завършени на 15.12.1978 г.

При критична ситуация, високите води на р. Дунав ще прелеят през короната на дигите и ще причинят наводнение в Островската низина.

В заливната зона попадат:

- 19500 дка обработваема площ
- 36 бр. къщи с 131 човека от с. Остров
- ВиК съоръжения.

2.2.2. Питейно битово водоснабдяване на Община Оряхово

Всички селища на територията на община Оряхово са водоснабдени.

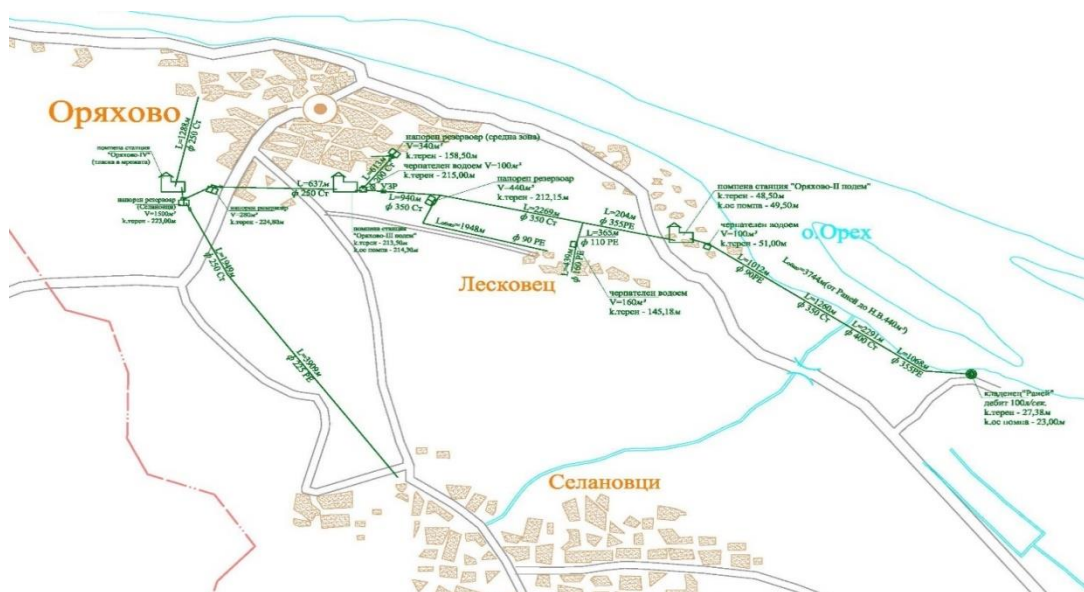
Водопроводната мрежа на гр. Оряхово

Град Оряхово се водоснабдява от **ВС Оряхово - Селановци**, захранваща едновременно гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец.

Общият обем на резервоарите в системата е 2480 m^3 . Водните количества се доставят от водоизточниците до водонапорните резервоари на трите населени места посредством

външни довеждащи водопроводи с дължина 20 km, изградени основно от полиетилен и стомана и с диаметри от Φ 60 mm до Φ 400 mm.

Системата се захранва от шахтов кладенец тип “Раней”, разположен в землището на село Селановци, община Оряхово. Кладенецът е оборудван с 3 броя потопяеми помпи (1 работна и 2 резервни), които подават водата към помпена станция “Оряхово II-ри подеи”. Оттам водата се тласка към НР 440 m³ и НР 160 m³, които водоснабдяват село Лесковец и към помпена станция Оряхово III-ти подеи. Помпената станция захранва резервоарите на гр. Оряхово – НР 280 m³, НР 1 500 m³ и НР 500 m³. Тъй като те не могат да захранят гравитачно целия град, част от града се водоснабдява помпено, чрез помпено-хидрофорна уредба (ПС Оряхово IV-ти подеи), разположена на площадката им. От НР 1500 m³ водата се подава гравитачно към село Селановци, отстоящо на около 9 km югоизточно от град Оряхово, по стоманен водопровод Φ 250 mm, част от който е подменен с полиетилен Φ 225 mm. Съществуващата водопроводна мрежа на града водоснабдява на 100% населението на гр. Оряхово.

Фигура 2. Водоснабдителна схема на гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец

Таблица 10. Водни ресурси/ водоизточници на гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец

№	Име на водоизточника	Вид на водоизточника	Местоположение	Капацитет			Населени места които водоснабдява
				минимално (l/s)	Експлоатационно (l/s)	Максимално (l/s)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	кл. "Раней"	КР	с. Селановци			45	гр. Оряхово с. Селановци и с. Лесковец

Общата дължина на водопроводната мрежа на град Оряхово е 44,32 km по информация на “ВиК”.

Минималният диаметър на тръбите е 25 mm, а максималният 300 mm. Разпределителната мрежа е изградена от азбестоциментови, манесманови, полиетиленови и стоманени тръби.

Азбестоциментовите тръби съставляват около 27 % от общата дължина на мрежата. Те са в лошо техническо състояние, показват висока аварийност, което води до големи физически загуби на вода. Подмяната на тези тръби е наложителна.

Полиетиленовите тръби представляват около 44 % от мрежата на града. Те са полагани в рамките на последните 15 години и имат добри експлоатационни качества.

Стоманените тръби са около 29 % от общата дължина. По-голямата част от тях са в лошо техническо състояние вследствие на различни видове корозия (най-често електро-химична), което води до множество течове и аварии. Необходимо е локализиране на участъците, генериращи най-голям процент физически загуби и тяхната подмяна.

В 76% от случаите на аварии се засягат азбестоциментовите и стоманените тръби, които представляват 64% от общата дължина на вътрешната водопроводна мрежа.

Специфичното потребление за битови нужди за периода (2013-2017 г.) за гр. Оряхово е средно 94 l/ж/d, за небитови нужди средно 21 l/ж/d. Средното специфично потребление на вода към 2017г. е 115 l/ж/d. За битови нужди за с. Селановци средно е 106 l/ж/d и за небитови нужди е средно 9 l/ж/d. За с. Лесковец е средно 119 l/ж/d, за небитови нужди е средно 20 l/ж/d. общо - 139 l/ж/d. На тази база се приема повишаване на жизнения стандарт до средното за европейския съюз, положителен ръст на доходите на домакинствата, което съчетано с благоустрояването на територията е предпоставка за слабо увеличение на специфичното водопотребление. Прието е завишаване до водопотребителна норма **130 l/ж/d**.

Водопроводна мрежа на с. Горни Вадин и с. Долни Вадин

Село Горни Вадин и село Долни Вадин се водоснабдяват от 2 броя тръбни кладенци. Посредством ПС "Вадин I" водата се подава към преходен НР 400 m³. С ПС "Вадин II" след НР 400 m³ водните количества достигат НР 75 m³. Двата резервоара снабдяват с питейна вода двете села.

Водоснабденото население е 443 жители.

Селата Долни Вадин и Горни Вадин са напълно водоснабдени към настоящия момент. 67% от водоснабдителната система е стара основно изпълнена от етернитови тръби, които са амортизационно остаряли. 33% от системата е подменена с тръби от съвременни материали - полиетилен. Техническото състояние на подменените участъци е добро.

А. Водовземни съоръжения: ТК (Тръбен кладенец) – 2 броя.

Б. Помпени станции: БПС (бункерна помпена станция), ПС "Вадин I" и ПС "Вадин II"

В. НР (напорен резервоар): НР 400m³, НР 75m³ Общо обем на резервоарите: 475 m³.

Водопроводна мрежа на с. Остров

Село Остров се водоснабдява от 3 броя тръбни кладенци. Посредством ПС "Остров I" водата се подава към ЧР 100 m³ и ЧР 500 m³. Чрез ПС "Остров II" водните количества достигат НР 200 m³ и НР 350 m³. Двата резервоара снабдяват с питейна вода селото.

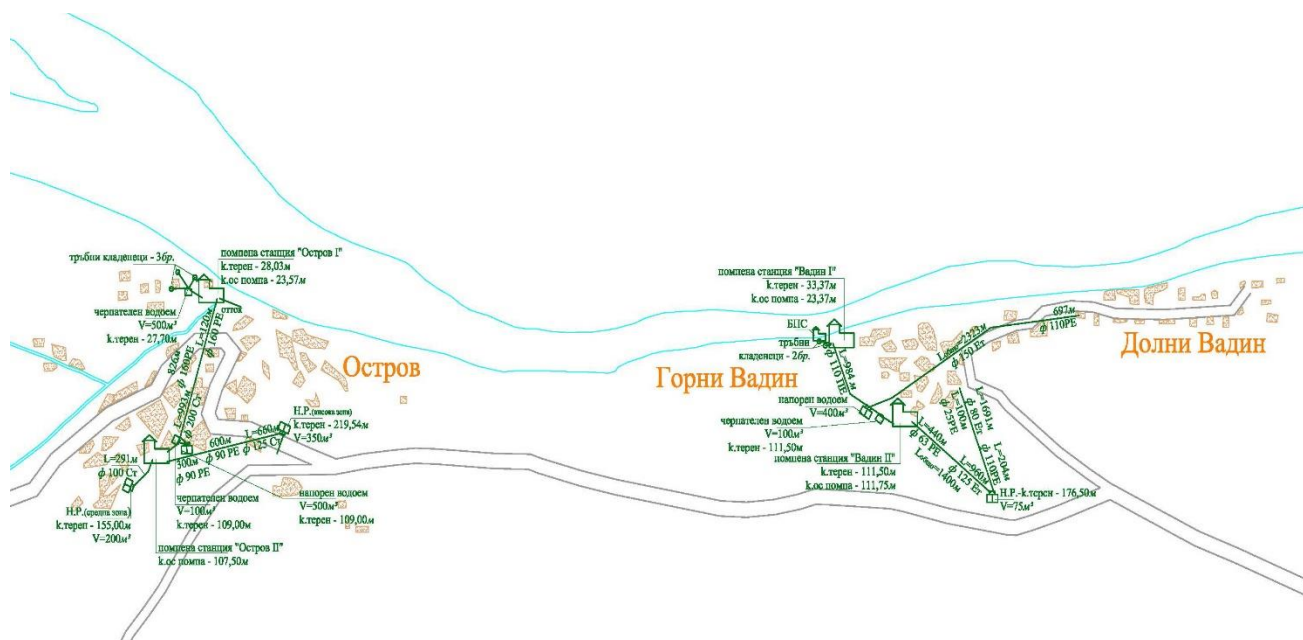
Водоснабдено население: 1296 жители.

Село Остров има напълно изградена водоснабдителна система изградена 51% от стари стоманени тръби и 49% е подменена с тръби от полиетилен, които показват добри експлоатационни качества към момента.

А. Водовземни съоръжения: ТК (Тръбен кладенец) – 3 броя.

Б. Помпени станции: ПС "Остров I", ПС "Остров II"

В. НР (напорен резервоар): НР 200 m³, НР 350 m³ Общо обем на резервоарите: 550 m³.

Фигура 3. Водоснабдителна схема на с. Остров, с. Горни Вадин и с. Долни Вадин

Качество на водата подавана към разпределителната мрежа на Община Оряхово

Всички водовземания от които се водоснабдява Община Оряхово са съобразени с изискванията на "Наредба №9 от 16.03.2011 г. за качеството на водата предназначена за питейно битови нужди". Микробиологичният анализ определя водата от всички водоизточници като годна за питейно-битови нужди, след осигуряване на надеждно обеззаразяване. Физико-химичните и микробиологичните показатели на подаваната към потребителите вода се следи съгласно съвместна мониторингова програма между експлоатационното дружество и РЗИ, като се извършва постоянен и периодичен мониторинг съгласно Наредба № 9. Съгласно същата Наредба, РЗИ извършва собствен мониторинг на качествата на водата предназначена за питейни нужди.

2.2.3. Канализация. Пречистване на отпадъчните води

Степента на изграденост на канализационната мрежа в град Оряхово е 61%. Дължината на главните канализационни колектори е 4500 m. Дължината на второстепенни канализационни колектори е 22200 m.

Съществуващи дъждопреливници 2 бр.

Степента на присъединеност на населението към канализационната мрежа 63%, а общата дължина на въведената в експлоатация канализационна мрежа е 26700 m.

Съществуваща канализационна мрежа и съоръжения към нея има изградени само в гр. Оряхово, а в останалите селища от общината няма изградена канализационна мрежа и не се предоставя услугата отвеждане на отпадъчни води.

На територията на Община Оряхово няма изградена и действаща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) и в цялата община не се предоставя услугата пречистване на отпадъчни води.

Отпадъчните води от гр. Оряхово се заустват в р. Дунав.

Има издадено Решение № 3118/11.12.2020 г. за продължаване срока на действие и изменение на Разрешително № 13140248/25.04.2014 г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води от Директора на Басейнова дирекция “Дунавски район” със срок на действие до 18.07.2026 г.

Водоприемник на събраните от канализацията отпадъчни води е р. Дунав. Зоната на заустване е категоризирана като “чувствителна”. Характеристиките на водното тяло са показани в следващата таблица.

Таблица 11. Характеристики на водно тяло Дунав - DURW001

Код EU_CD	Име на реката	Име на водното тяло	Тип водно тяло	Описание на водното тяло
BG1DU000R001	Дунав	Дунав - DURW001	BGTR6	р. Дунав от границата при с.Ново село до границата при гр. Силистра.

Източник: Басейнова дирекция “Дунавски район”, ПУРБ 2016-2021 г.

Съществуващата канализационна мрежа към момента е изградена като комбинирана система. Система от открити и покрити канали за събиране и отвеждане на дъждовни води има изградена в с. Галово, с. Остров, с. Горни Вадин и с. Долни Вадин. В тях има и незаконни зауствания на битови отпадни води. Всички системи са зауствени в р. Дунав.

На територията на Община Оряхово има локализираните следните зауствания:

- Заустване № 1 в р. Дунав на Главен канализационен клон I – свободно изливане на непречистени битово-фекални отпадъчни води в реката (без брегово заустване или укрепване на брега). При високи води по реката заустването е потопено;
- Заустване № 2 – на Главен колектор II, на общите отпадъчни и дренажни води в р. Дунав;
- Заустване № 3 – на второстепенни канализационни клонове в повърхностно дере, в най-западната част на града.
- Заустване № 4 – на второстепенни канализационни клонове в повърхностно дере, заустват в р.Дунав чрез дере през ул. “Драгоман” преди пристанището;
- Заустване № 5 – на изворни води в р.Дунав. В това заустване не се откриват замърсявания от непречистени битови или промишлени отпадъчни води
- Заустване № 6 – на битови и дъждовни води от новоизградена бензиностанция и повърхностни води от TIR паркинг;
- Заустване № 7 – на битово-фекални отпадъчни води от Хотел 76 при Фериботния комплекс;

- Заустване № 8 – на пречистени битово-фекални отпадъчни води от локално ПСОВ и дъждовни отпадъчни води от каломаслоуловител от Фериботен комплекс.
- Заустване № 9 – на второстепенни канализационни клонове в повърхностно дере от улиците “Св.Св. Кирил и Методий” , част от “Г.С. Раковски” и градско заведение при пазара.

Зауствания на условно чисти повърхностни (дъждовни) води:

- Заустване № 1 е от покрита бетонова канавка с начало кръстовището на улиците “Андрей Чапразов” и “Васил Левски”, преминавайки през градски площад, под ул. “Петър Берон”, през територията на кооперативния пазар до заустване в дере под пазара.
- Заустване № 2 е от покрита бетонова канавка преминаваща и отводняваща част от улица “6-ти септември” (главен път II-11). Дъждовната канавка пресича площада пред църквата и ул. “Коста Лулчев” след което зауства в дере.

За гр. Оряхово има разработен и одобрен проект за “Изграждане на ПСОВ на гр. Оряхово и довеждащ канализационен колектор“, както и одобрена безвъзмездна помощ от бюджета по приоритети от ПУДООС.

2.3. Генерирани отпадъци

2.3.1. Генерирани отпадъци на територията на Община Оряхово

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Независимо от факта, че има различни източници и разработки, големите различия в представените данни показва, че не съществува достатъчно достоверна система за отчитане и документиране на необходимата информация.

Битови отпадъци

По смисъла на ЗУО битовите отпадъци са “отпадъци от домакинствата и подобни на отпадъците от домакинствата”. Определението включва всички отпадъци образувани от домакинствата и от фирми и други организации, които по характер и състав са сравними с тези от домакинствата. Изключват се производствените отпадъци и тези, образувани от селското и горското стопанство.

Биоразградимите отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като например хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоотпадъците от своя страна са биоразградимите отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Всички населени места от община Оряхово са обхванати от системата за сметосъбиране и сметоизвозване.

Информацията за образуваните отпадъци на територията на общината се събира чрез месечни данни от регионалното депо и чрез фирмените годишни отчети, съгласно Наредба

№1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за това, колко ефективно е обществото, специално по отношение на използването на природните ресурси, и за избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

Данните за количествата на общо образуваните битови отпадъци са представени в следващата таблица.

Таблица 12. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в община Оряхово

Показател	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Количество събрани смесени битови отпадъци (в т.) в община Оряхово	1419,37	1770,60	1218,05	1139,075	1555,86
Количество разделно събрани битови отпадъци (в т.) в община Оряхово	5,49	2,74	4,75	9,725	5,99
Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Оряхово	1424,860	1773,340	1222,80	1392,600	1561,850
Средногодишно население (в ч.) в община Оряхово	10065	9852	9598	9336	9141
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в община Оряхово	142	180	127	150	171
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в България	406	436	408		

Източник: Община Оряхово, НСИ

За периода 2016–2020 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в община Оряхово се запазва относително постоянно. Единствено през 2019 г. са предадени биоразградими отпадъци с общо количество 243,800 т.

Строителни отпадъци

“Строителни отпадъци” (СО) са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения. (§ 1, т. 39 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО). Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното им изхвърляне от гражданите и фирмите, което води до образуването на нерегламентирани сметища.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със Закона за управление на отпадъците, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинската Наредба за управление на отпадъците на територията на община Оряхово. В бъдеще общината ще може да получава надеждни данни в случаите, когато извършва процедурите за одобрение на планове за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране на строителни отпадъци.

Строителните отпадъци от територията на община Оряхово се транспортират за обезвреждане на РДНО-Оряхово. По преценка на общината част от строителните отпадъци се използват за изравняване на общински терени.

Производствени и опасни отпадъци

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.). Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Управлението на производствените отпадъци е задължение на лицата, които ги образуват.

“Опасни отпадъци” са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 на ЗУО (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Предаването и приемането на производствените и опасните отпадъци се извършват само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код съгласно наредбата за класификация на отпадъците. Притежателите на производствени и опасни отпадъци са длъжни да изпълняват разпоредбите на ЗУО.

Генератори на производствени и опасни отпадъци на територията на общината са : «Бургозоне» ЕООД, «Астра-ф» ЕООД, «Олива» АД, «Фериботен комплекс», «Джоди» ООД, «Хидком» АД, «Текон Инвест» АД, ЕТ «Ориент-92-Ивко Руняшки», ЕТ «Томи-91-3», ЕТ «Истър-99-Румяна Георгиева», СД «Иради-96-Митов-Ангелов». Производствени неопасни отпадъци от тези фирми се депонират за обезвреждане на РДНО-Оряхово на базата на сключени договори.

Специфични потоци отпадъци

Масово разпространени отпадъци

Отпадъци от опаковки

С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2012 г. в националното законодателство се регламентират:

- изискванията за предотвратяване вредното въздействие на отпадъците от опаковки върху околната среда;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отпадъци от опаковки без риск за човешкото здраве и околната среда и за постигане на целите за оползотворяване;
- изискванията към пусканите на пазара опаковки;
- изискванията за маркиране на опаковките;
- мерките за намаляване на отпадъците от опаковки, предназначени за крайно обезвреждане, при спазване на следната последователност:
 - а) предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки;
 - б) подготовка за повторна употреба на отпадъци от опаковки;
 - в) рециклиране на отпадъци от опаковки;
 - г) друго оползотворяване на отпадъци от опаковки, например оползотворяване за получаване на енергия, и
 - д) обезвреждане;
- условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъци от опаковки по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране;
- мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друго оползотворяване на отпадъците от опаковки;
- създаването на системи за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отпадъци от опаковки, значението на маркировките върху съществуващите опаковки на пазара и наличните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане.

Лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, са отговорни за поетапно постигане на цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки.

В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 6 от *Закона за управление на отпадъци*, община Оряхово е сключила договор с “Екопак България” АД – организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Организацията по оползотворяване притежава издадено от МОСВ Разрешение №ООп-00-3-00/16.01.2013 г. и Разрешение № ООп-00-3-01/01.02.2013 г., издадено на основание чл. 87, ал. 1 във връзка с чл. 81, ал. 2 от *Закона за управление на отпадъците*. През 2017 г. на организацията е издадено Решение № ООп-ОО-3-03 на Министерството на околната среда и водите за продължаване срока на действие на издаденото Разрешително за извършване на дейност по оползотворяване на отпадъци от опаковки. За извършване на дейността на територията на Община Оряхово, организацията е разположила жълти контейнери за събиране на пластмаса и метал, сини контейнери за събиране на хартия и картон и зелени контейнери за събиране на стъклени отпадъци. Контейнерите са разположени на места в община Оряхово, съгласно списък предложен от кмета на община Оряхово. Системата за разделно събиране обслужва домакинствата,

административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене и търговските обекти.

Други масово разпространени отпадъци

Община Оряхово няма сключени договори с организации извършващи дейности по оползотворяване на масово разпространени отпадъци ИУМПС, ИУГ, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла.

Утайки от ГПСОВ

На територията на община Оряхово няма изградени ПСОВ. От 2021 г. се изпълнява проект за изграждане на ПСОВ в гр. Оряхово и довеждащ колектор. Обектът се финансира от ПУДООС. В проекта се предвижда силос с по-голям обем за съхраняванена излишната утайка и шнекова филтърпреса за нейното обезводняване. За резервно и по-продължително съхранение на обезводнената утайка (кек) ще се обособи покрита с навес площадка, като кекът ще се съхранява в контейнери. Предвижда се утайката след изсушаване да се извозва на РДНО-Оряхово за обезвреждане.

Медицински и биологични отпадъци

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничният отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др. Управлението на отпадъците от лечебни и здравни заведения е уредено основно чрез Закона за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения.

Съгласно действащата нормативна уредба, във всяко лечебно заведение, отпадъците се разделят на мястото на тяхното образуване на опасни и такива, които не притежават опасни свойства (неопасни). Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. На територията на община Оряхово няма функциониращо болнично заведение.

Директорът на РЗИ и директорът на РИОСВ или оправомощени от тях длъжностни лица упражняват контрол на дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения.

Опасните отпадъци, които се генерират на територията на община Оряхово от хуманното здравеопазване са: 6 бр. ОПЛ, 5 бр. специализирани кабинети, филиал към ЦСМП Враца и 4 бр. стоматологични кабинети. Всеки от тях е сключил индивидуални договори със специализирани фирми за медицински отпадъци.

Поради липса на собствено съоръжение за обезвреждане на опасните болнични отпадъци на територията на болничните заведения на територията на общината, опасните отпадъци се предават на лица, притежаващи разрешително за дейности с опасни отпадъци, съгласно действащото законодателство. За ефективно прилагане на контрол на местно ниво е необходимо да се създаде система за събиране и обработка на данни за количествата образувани отпадъци. Необходимо е да се контролират медицинските кабинети в учебните заведения и детските градини за екологосъобразното третиране на медицинските отпадъци.

2.3.2. Инфраструктура за управление на отпадъците

На територията на Общината няма изградена инсталация за предварително третиране на отпадъците, поради което всички генерирани битови и производствени отпадъци се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци, в м. “Марков баир” – гр. Оряхово. За функционирането на депото има издадено КР № 249-Н0-И0-А0/2008 г., което е актуализирано с Решение № 249-Н0-И0-А1/2012 г. и последна актуализация с решение № 249-Н0-И0-А2 от 2017 г. с титуляр Община Оряхово. Депото е въведено в експлоатация през 2005 г. и е с обща площ 104,368 дка. Операторът на депото е Община Оряхово и обслужва общините Оряхово, Бяла Слатина, Козлодуй, Кнежа, Мизия, Борован и Хайредин, които влизат в състава на регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Оряхово, създадено през 2010 г.

В Регионалното депо има 3 клетки: клетка №1, на която е извършена техническа рекултивация, №2 – в експлоатация, №3 – предстои да се проектира и изгражда. На депото се приемат неопасни битови отпадъци и производствени неопасни отпадъци. Общият капацитет на депото е 506 370 т., а за отделните клетки както следва:

- Клетка №1 – 169 060 т.;
- Клетка №2 – 167 485 т.;
- Клетка №3 – 169 825 т.

Експлоатацията на клетка № 1 за неопасни битови отпадъци е започнала през м. август, 2005 г. Тя е рекултивирана през 2020 г. За техническата рекултивация на клетка №1 са изразходени през 2019 г. и 2020 г. 440 516 лв. от набраните отчисления по чл. 60 от ЗУО. Предстои биологичната рекултивация, която ще се финансира от капиталовите разходи на местния бюджет. В момента се експлоатира клетка № 2 с начало на експлоатация 01.05.2019 г. Тя е изградена с безвъзмездно финансиране от ПУДООС и частично собствено финансиране от набраните отчисления по чл. 64 от ЗУО от всички членове на РСУО - Оряхово. Във връзка с темповете на запълване, капацитетът на клетка № 2 много бързо може да бъде изчерпан. В тази връзка е необходимо регионалното сдружение – регион Оряхово да бъде финансирано с 50 000 лв. за работен проект и 6 000 000 лв. за изграждане на клетка №3 и довеждащата инфраструктура.

Общината трябва да предприеме мерки за осигуряване на предварително третиране на отпадъците и постигане на целите на националното законодателство по отношение на рециклиране на битови отпадъци (чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО) и намаляване на биоразградимите отпадъци (чл.31, ал.1, т.2 от ЗУО). Като част от един не малък Регион за управление на отпадъците Оряхово, Община Оряхово е насочила усилията си по изпълнение на проект по ОП “Околна среда” - “Изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събран битов отпадък и компостираща инсталация за разделно събран зелен отпадък в ПИ с идентификатор 54020.72.435, местност “Марков баир” в землището на град Оряхово, чрез който да се осигури инфраструктура, гарантираща постигане на националните цели за битовите и биоразградимите отпадъци. Предвижда се до края на 2023 г. да се осигури финансиране в размер на 8 500 000 лв. за доставка на Инсталация за предварително третиране на хранителни отпадъци и да се изгради довеждащата инфраструктура. За тази инсталация има осигурен общински терен.

Инсталация за предварително третиране

Инсталацията за предварително третиране предвижда да третира всички генерирани отпадъци от територията на РСУО - Оряхово с изключение на разделно събраните отпадъци в цветните контейнери. Определеният капацитет е 15 300 т/годишно – 20 т/час при работни 250 дни/годишно и едносменен режим на работа от 8 часа. Технологичният процес е следният:

Смесено събраните битови отпадъци от общините на Регионалното сдружение се транспортират до площадката за предварително третиране със специализирани автомобили собственост на общините. Претеглянето на входящата суровина (отпадъците) от специализираните автомобили ще се извършва на автомобилна везна, разположена на входа на площадката.

След претеглянето, автомобилите влизат в халето за предварително третиране на смесено събраните отпадъци и зареждат с отпадъци основната буферна зона за входящ отпадък. На връщане празните автомобили измиват и дезинфекцират гумите си и отново се претеглят на кантара, след което напускат обекта.

Максималната производителност на заложената инсталация е 20 тона/час, но тя зависи от състава на отпадъците, организацията на работа, сръчността на работниците и т.н.

От приемната зона за входящ отпадък, материалът се разтоварва в Зоната за разтоварване на отпадъка. Оттам с помощта на челен товарач отпадъците се подават към хоризонталната част на Верижно – лентов транспортър, който е с права и наклонена част и приемен бункер от стоманена ламарина. В тази зона се извършва първично ръчно сортиране на отпадъците включващо отделяне на едрогабаритни отпадъци (вкл. отделяне на кожа, гума и текстил).

Чрез гумено - транспортната лента отпадъците се отвеждат в машина за отваряне на торбички. В тази машина се разкъсват всички торбичките и съдържащия се в тях отпадък се изсипва и разбухва върху Гумено - лентов транспортър, което улеснява работата на вибрационното сито.

Гумено - лентовият транспортър е наклонен и транспортната лента придвижва отпадъците след механизма за разкъсване на торбички до вибрационното сито. Тук отпадъка се разделя по зърнометричен състав с размер на изходящата фракция под ситото 50 мм x 50 мм.

Изходящата фракция под ситото, чрез извеждащ лентов транспортър с гумена лента се извежда към метален преместваем контейнер, откъдето отива за стабилизиране на подситовата фракция.

Над лентовия транспортър се предвижда магнитен сепаратор, който служи за отделяне на металните отпадъци. Уловените магнитни отпадъци са отнасяни настрани (към преместваем контейнер) с помощта на лентата, която се върти около магнита.

Фракцията > 50 мм след разделянето в ситото, посредством Транспортна лента се транспортира към лента за сортиране.

Лентата за сортиране минава по цялата дължина на сортировъчната кабина и на нея отпадъците се разстилат и ръчно се извършва тяхното сепариране. Предвидени са 8 работни поста за ръчно разделяне. Тук се сортират следните отпадъци:

- Стъкло
- Цветните метални отпадъци
- LDPE безцветно
- LDPE цветно

- Хартиени отпадъци: велпапе, картон, хартия и др.;
- PET бутилки по цветове
- HDPE
- Твърда пластмаса

Цветните метални отпадъци (алуминий, мед, бронз, цинк, олово, хром никел) се сортират според вида на метала, от който са изработени. За феритните материали е предвиден лентов магнитен сепаратор, разположен напречно над сортиращата лента. От 8-те работни места, които са разположени двустранно, сепарираните материали се отделят ръчно и пускат в специални отвори - клапи в пода на сортираща кабина. Сортиращата кабина с метални стълби и метални улеи в отворите на пода - 8 бр., представлява работна кабина с термопанели, снабдени с климатизация и вентилационна система за рецикулация, локално осветление и аварийен бутон на всяко работно място за автоматично спиране на лентите.

Отпадъците, които не подлежат на сепариране за следващо рециклиране и не подлежащи на стабилизиране, остават на сортиращата лента и в края ѝ се подават чрез лентов транспортър за остатъчна фракция с гумена лента към "изход несепариран отпадък" и се събират в метални контейнери. След събирането на определено количество несепариран отпадък същия се транспортира до Регионалното депо за неопасни отпадъци на гр. Оряхово.

Сортираният отпадък в големи количества през метални улеи с клапи ще се пуска директно на пода в отделни клетки. Последните ще подлежат на балиране. Стъклото и цветните метални отпадъци ще се събират в подвижни контейнери.

Задачите на отделните работници, зависят от състава на отпадъка и от добрата организация на работа.

Събраните, сепарирани по видове отпадъци в клетките под сепариращата кабина, при достигане на определено количество, се избутват с челен товарач върху Верижно - лентов транспортър. Чрез него се захранва балираща хидравлична преса. Размерът на балите може да варира, в зависимост от вида на балирания материал.

Готовите бали се транспортират и подреждат по видове в товарно разтоварна зона за сепариран, балиран отпадък. От тук, чрез автомобилен транспорт се извозват до определената фирма за рециклиране.

Прогнозното количество балиран отпадък за 1 месец е около 600 т/месец.

Прогнозното количество балиран отпадък за година е около 4 040 т/годишно.

Инсталация за компостиране

В Инсталацията за компостиране ще се третираат разделно събрани зелени отпадъци от поддържането на обществените площи, паркове и градини, градинските и дървесни отпадъци от частни имоти от общините от РСУО - регион Оряхово, без община Козлодуй, която ще изгражда втора такава инсталация само за общината. Полученият компост ще се използва в обществените градини и паркове, но може да бъде предлаган и на частни и търговски клиенти. Технологичната схема на Инсталацията за компостиране е следната:

Избраната технология на компостиране на зелените отпадъци е компостиране в покрити купове с принудителна аерация. Технологичната схема на третиране включва следните процеси:

- > Доставка и складиране на зелената маса;
- > Раздробяване на дървесния материал с размери над 10 мм;
- > Размесване;

- > Разстилане върху площадката за компостиране;
- > Компостиране, което е разделено на три фази: Интензивна, Стабилизация и Зреене.
- > Пресяване на готовия компост;
- > Складиране на готовия компост;

На площадката на инсталацията за зелени отпадъци се предвиждат следните съоръжения:

- Секция за трева и шума - открита площадка за складиране
- Навес за дървен материал - покрита площ за складиране
- Площадка за шредирание - открита площ
- Площадка за размесване - открита площ
- Площадка за компостиране - Открита площ за разполагане на компостните купове (за ФАЗА 1 и ФАЗА 2 - покрити купове с принудителна аерация, а за Фаза 3 са само открити купове).
- Система за принудителна аерация и дренаж
- Система за покриване на компостни купове
- Система за отвеждане на инфилтрат
- Площадка за пресяване - открита площ
- Навес за готов компост - покрита площ за складиране.

Суровият материал (трева, листа, клони, градински отпадъци) постъпва на площадката на инсталацията за компостиране на зелени отпадъци след измерване на материала. Тревата и листата се разтоварват на площадката за трева и шума.

При доставяне на дървесни материали те се разтоварват под навес за дървения материал. Поради по-големите си размери дървеният материал се раздробява с шредер, разположен на площадката за раздробяване. Дървеният материал, с размери на фракцията не по-големи от 10 мм, се смесва с помощта на челен товарач с листна маса, трева и градински отпадъци в подходящо съотношение на площадката за размесване.

Размесеният суров материал се разстила на площадката за компостиране с челен товарач. Оформят се купове с трапецовидна форма с широчина на долната основа 8 м, височина 3 м и широчина на горната основа 3 м и се покриват с покривало за компост. Оформянето на 1 куп отнема 12 дни.

Веднага след поставянето на материала на площадката за компостиране стартира процеса на компостиране, който протича в три фази - ФАЗА 1 - интензивна фаза, ФАЗА 2 - фаза на стабилизация, ФАЗА 3 - фаза на зреене. Първоначалната фаза на компостиране (интензивна фаза на компостиране) трае приблизително 4 седмици (28 денонощия) и се подразделя на няколко под - фази:

- > Старт
- > Стерилизация
- > Интензивна фаза

Фазата "Старт" започва след формирането на купа и е съпроводена с включването на вентилаторите за аериране на материала. Аерацията на куповете се извършва с цел охлаждане на материала и доставка на кислород. В тази фаза започва повишаване на температурата на компоста и изчерпване на кислорода. Процесът продължава до достигане на температурата на компоста до 50° С (около 2 дни в зависимост от външната температура). До достигане на тази температура се използва времеви контрол на аерирането. В цикли с обща продължителност 30

мин, вентилаторът работи за около 12 мин. Записването на данни за температурата става през 4 часа, а проверката на данни за съдържанието на кислород се извършва през 12 часа.

При достигане на температура 50°C започва фазата "Стерилизация". През фазата на стерилизация се поддържа температура в купа средно 57,5 °C за период от три дни, за да се унищожат всички бактерии и вируси. При повишаване на температурата до 60°C вентилаторите се включват и се изключват при 55°C. Проверката на данни за кислорода се извършва през 8 часа.

След три дни при средна температура 57,5°C започва под фазата на интензивно компостиране. През фазата на интензивно компостиране (интензивна фаза) компостните купове се аерират спрямо зададена температура и контрол на съдържанието на кислород. През тази фаза в купа следва да се поддържа температура между 50 и 55°C (включване на вентилаторите при достигане на 55°C и изключване при достигане на 50°C) за неопределено време, средно около 25 денонощия. По време на интензивната фаза вентилаторите не бива да са спрени от работа за повече от 30 мин, освен ако кислородът в купа не е достатъчен. Съдържанието на кислород трябва да е над 12%. Завършването на активната фаза се индикира от понижаване на температурата в компоста до около 40-45° C.

По време на Фаза 1 се отделя известно количество инфилтрат в зависимост от влажността на суровия материал. Отделеното количество инфилтрат се събира чрез система за дренаж и се отвежда към резервоар за инфилтрат. През тази фаза се очакват ферментационни загуби 20 % от теглото на компостираната маса.

Когато приключи първата фаза на интензивно компостиране, куповете се откриват и материалът се премества за втора фаза - стабилизация, а след нея и трета фаза – зреење на компоста. Стабилизацията на компоста се осъществява в рамките на 2 седмици, през които се извършва допълнително разграждане на органичната фракция. ФАЗА 2 протича при условията на покриване на компостните купове с полупропусклива покривало за компост и принудителна аерация.

През тази фаза в купа следва да се поддържа температура между 40 и 45°C. Съдържанието на кислород трябва да е над 7%. По време на ФАЗА 2 се отделя известно количество инфилтрат. Отделеното количество инфилтрат се събира чрез система за дренаж и се отвежда към резервоар за инфилтрат. През тази фаза се очакват ферментационни загуби 15% от теглото на компостираната маса.

Завършването на фаза на стабилизация се индикира от понижаване на температурата в компоста в порядъка 35-38°C. След завършването на ФАЗА 2 се осъществява преместване на куповете в неаерирана зона, където протича фазата на зреење, продължаваща около 2 седмици. По време на този етап, компостните купове са открити. През фазата на зреење се образува хумусна маса. Куповете не се аерират принудително. Крайният продукт е стабилизирани подобен на пръст висококачествен компост.

Готовият компост се пресява през сито, разположено на площадката за пресяване. Пресетият материал с едрина до 20 мм се складира под навес - склад за готов компост, а задържаната фракция се смесва със суровия материал и отново преминава процеса на компостиране.

Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, съдове

В системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване се използват несменяеми метални съдове - контейнери тип "Бобър" с полезен обем 1.1 куб.м. и кофи тип "Мева" с

полезен обем 0.11 куб.м. Общият брой на съдовете за смет е 3058 броя, от които 2537 броя кофи “Мева” и 521 броя контейнери “Бобър”.

Таблица 13. Разпределение на съдовете за събиране на битови отпадъци на територията на общината

№	Населено място	Контейнер „Бобър“, броя	Кофи „Мева“, броя
1.	гр. Оряхово	307	572
2.	с. Селановци	116	1363
3.	с. Остров	45	198
4.	с. Лесковец	29	166
5.	с. Галово	15	40
6.	с. Горни Вадин	4	110
7.	с. Долни Ваден	5	88
	ОБЩО	521	2537

Услугата по събиране и извозване на отпадъците се възлага по ЗОП. От 2015 г. до 2018 г. и от 2018 г. до 2021 г. изпълнител на услугата е “Астон сервиз” ООД, а от септември 2021 г. има нов сключен тригодишен договор с “Комунал сервиз” ООД.

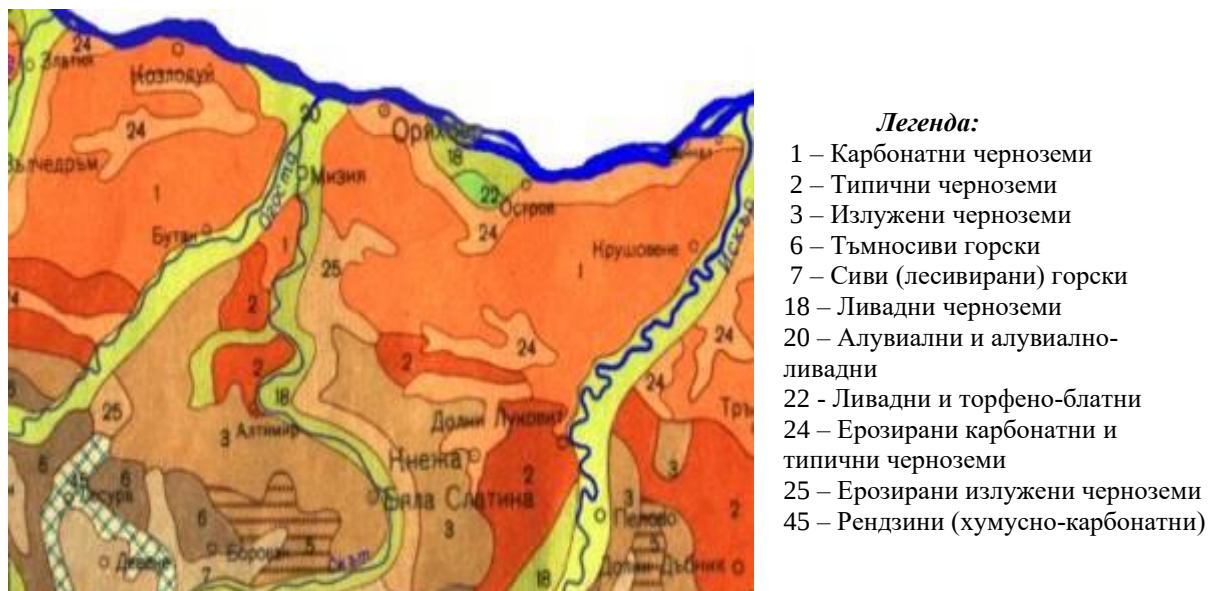
2.4. Почви и нарушени терени

Геоложката основа, релефа и климатичните особености определят вида на почвите и тяхното състояние. Според почвено географското райониране Община Оряхово се намира в почвено-географския район на Крайдунавската подзона на черноземите, Средна крайдунавска провинция, а агроекологичният район е също района на черноземите. В ерозионно отношение попада в район на равнинните и хълмистите райони с неерозирани почви. Според бонитетното групиране на селскостопанските земи на Общината те попадат в първа и втора бонитетна група – съответно много добри земи с бонитетен бал над 80 и добри земи с бонитет от 60 до 80 бала.

Почвите на Община Оряхово се очертават като дълбоки в низинните райони – главно карбонатни черноземи и алувиално-(делувиално) ливадни почви (Койнов, В., Ив. Кабакчиев и К. Бонева, 1998¹).

Основните почвообразуващи фактори в Дунавската хълмиста равнина са допринесли за формирането на установените генетични почвени типове: Карбонатни черноземи – в широка ивица около река Дунав, главно между Лом и Свищов, типични черноземи – на юг от карбонатните, излужени черноземи - в по-високите части от територията на изток и юг от карбонатните и типичните, сиви горски (обикновено над 300 – 500 m), алувиални и алувиално (делувиално) - ливадни почви – по поречието на р. Дунав и около притоците ѝ. Данните показват, че в района на гр. Оряхово са се формирали главно карбонатни черноземи.

¹ Койнов, В., Ив. Кабакчиев и К. Бонева, 1998. Атлас на почвите в България. Земиздат. София.

Фигура 4. Карта на почвите в района на Община Оряхово

Вторите по значение почви са алувиалните и алувиално-ливадните почви – песъкливи или песъкливо глинести, засолени или карбонатни и наситени. На отделни петна около реката в почти всички райони се срещат често и ливадно-блатни, леко глинести, получени от задържане на вода в понижените части на черноземите.

Типичните черноземи (Typical chernozems) са сравнително по-малко в района, в южната част на община Оряхово. В Дунавската равнина обикновено са разположени на юг от карбонатните черноземи и поради хълмистия релеф част от тях са и еродирани. По тази причина мощността на хумусния хоризонт и на почвения профил на общината са доста разнообразни - съответно 50 - 60 cm и 90 - 110 cm при неерозирани и слабо ерозираните и съответно 10 - 20 cm и 20 - 50 cm при средно и силно ерозираните. Преходът между отделните хоризонти е постепенен. Карбонатите се установяват на 40 - 50 cm дълбочина, но при ерозираните - и на повърхността.

По механичен състав първите са средно и тежко - песъчливо глинести с наличие на физическа глина (частици по-малки от 0,01 mm) между 35 и 55%, а вторите - леко и средно песъчливо - глинести с 25 - 45% глина.

Запасеността с хумус, общ азот и общ фосфор е слаба и средна и по-добра на калий. Почвената реакция е неутрална и алкална.

Излужените черноземи (Leached Chernozems) са много малко, образувани предимно върху лъос, глинясал лъос и лъосовидни глини. За разлика от предходните те се отличават с по-добре оформени и с по-мощен хумусен хоризонт и почвен профил. Мощността им е съответно от 50 до 80 cm и от 90 до 150 cm. Карбонатите, както и останалите лесноразтворими соли, са измити на дълбочина 80 - 120 cm, т.е. в долната част на преходния хоризонт. Почвеният профил е уплътнен и преходът между отделните хоризонти е ясен. По отношение на устойчивостта на тези почви на химическо замърсяване, поради неутралната си до слабо алкална реакция, те биха могли да бъдат отнесени към втори и трети клас.

Алувиалните и алувиално - ливадните почви са разположени в заливните и надзаливните тераси на реките Огоста и Скът и притоците им, както и в южната част на гр. Оряхово и около с. Остров. Те са формирани върху алувиални отложения под въздействието на ливадна растителност и близки подпочвени води през зимно-пролетния период. Тези почви имат рохкав и добре аериран профил и хумусен хоризонт в различна степен хумусиран (средно 1 - 3%), чиято мощност е обикновено между 10 и 40 cm.

Под него следват пластове от нанос, някои от които са повлияни от почвообразователния процес, но в последствие са заляти и припокрити. Механичният състав е изключително разнообразен, но най-често е песъчлив и глинесто-песъчлив. Почвената реакция е в почти всички случаи неутрална до слабо алкална.

Алувиално (делувиално) - ливадните почви в района имат средно мощен хумусен хоризонт (30 - 40 cm) и не особено дълбок почвен профил (до около 60 - 70 cm). Те са рохкави, почти безструктурни или със слабо оформена и нездрава троховидно-зърнеста структура в повърхностния хоризонт. В дълбочина следват безкарбонатни или карбонатни пясъци, чакъли и песъчливи глини.

Механичният състав е лек - обикновено глинесто - песъчлив, със съдържание на физическа глина в слабо изразения хумусен хоризонт 11,4 - 19,0%. Те са бедно хумусни почви и слабо запасени с общ азот. Стойностите им са съответно под 1% и под 0,100%. Почвената реакция в повърхностния хоризонт е неутрална - $pH_{(H_2O)}$ 6,90 и в $pH_{(KCl)}$ 5,95. В следващите по дълбочина хоризонти и пластове почвената реакция е слабо алкална.

По отношение на устойчивостта на тези почви на химическо замърсяване, поради неутралната си до слабо алкална реакция, те биха могли да бъдат отнесени към трети клас.

Ливадно-блатните почви се развиват в условия на преовлажняване, което се дължи на периодичните заливания от река Дунав. Преовлажняването води до появата на влаголюбива растителност, която допълнително задържа влагата и ускорява заблатяването. Характерно за тези почви е наличието на мощен торфенист хоризонт и формиране на глееви хоризонти.

Ливадно-блатните почви се срещат, както в пониженията по островите и на места по бреговете на реките Дунав, Огоста и Искър, така и при отводненото Островско блато. Продължителността на водните заливания на почвите варира от 2 до 4 месеца, поради което те са влажни, като при отводненото Островско блато почвата е по-песъчлива и силно дренирана в микроповишенията. В мощния торфен хоризонт има голямо количество глинести частици, а сумата от фракциите под 0.01 mm е 22.21 до 46.10 %. Ракцията е алкална с pH от 7.15 до 7.30. Тези почви се отличават с високо потенциално плодородие.

Според картатата на Агроекологичното райониране на страната територията на Община Оряхово попада в Ломско - Свищовският (I₂) агроекологичен район, който обхваща средните Крайдунавски низини и северните части на Дунавската хълмиста равнина. Почвообразуващите материали са лъос и алувиални наноси. Почвената покривка е твърде пъстра, но преобладаващо разпространение в низините имат алувиално-ливадните почви, а в хълмистите територии – карбонатните и типични черноземи. Много по-слабо е участието на ливадните черноземи, ливадно-черноземовидните, засолените и ливадно-блатните почви.

Общите продуктивни възможности на земите в този агроекологичен район се характеризират със среден агрономически бал 69, което ги причислява към бонитетната група на “добрите земи”. По пригодност за отделните основни селскостопански култури те могат да се степенуват по следния начин: най-подходящи са за лозя с 94 бала (към бонитетната група

“много добри земи”), следвани от пшеница, ябълки, захарно цвекло, царевица, люцерна и слънчоглед с бонитетен бал от 77 до 61, т.е. причисляват се към групата на “добрите земи”.

Още по-малка е пригодността им за пасища и ливади, соя и ориенталски тютюн – с бонитетен бал от 57 до 46, т.е. към групата на “средните земи”. Подобно на близкия до тях район (I.1) условията за картофи са неблагоприятни и бонитетният им бал е 17, т.е. в групата на “непригодни земи”. Както вече споменахме, тези бонитетни балове са обобщен израз на съществуващата относителна хетерогенност в почвените и климатични условия, процеси и антропогенно влияние.

Така например бонитетният бал за пшеницата е 77, но той е израз на интервал от балове (57-87) в резултат на включените в площта на оценявания агроекологичен район почвени и климатични различия, степен на ерозия, размер на поливните площи и пр. в по-широк диапазон на пригодност. Ниският бонитетен бал за картофите пък, се дължи изключително на неблагоприятните климатични особености, подтискащи нормалното развитие на тази култура.

Таблица 14. Бонитет на земи по агроекологични райони и основни култури в община Оряхово

Агроекологичен район	Бонитетен бал за:											Среден агрономически бал
	Пшеница	Царевица	Соя	Слънчоглед	Захар. цвекло	Ориен. тютюн	Картофи	Люцерна	Пасища ливади	Ябълки	Лозя	
I ₂	82	81	65	69	77	46	14	68	52	66	83	75

Физически нарушени почви

Общината не е богата на полезни изкопаеми. В Северозападния регион са открити залежи от разнообразни полезни изкопаеми, но техните количества и качества не позволяват развитието на добивни производства с национално значение. От река Дунав и долните течения на останалите реки в региона се добиват **инертни строителни материали** (чакъл, пясък).

Замърсени почви с тежки метали, пестициди, нефтопродукти, нитрати и други

В Община Оряхово няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, мед, цинк, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти.

Мониторинга на почвите, организацията на контролната дейност в пунктовете за наблюдение и контрол се осъществява от националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ), в подсистема “Земи и почви”. Пунктовете, от които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София.

Съгласно Регионалните доклади за състоянието на околната среда, почвите в областта са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали, няма превишения на максимално допустимите концентрации (МДК) на изпитваните показатели определени с Наредба № 3/2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите на РИОСВ - Враца.

На ежегоден контрол и мониторинг подлежат и складове, в които залежават забранени и негодни за употреба продукти за биологична защита. На територията на Община Оряхово има един склад за съхранение на пестициди - площадка с 60 броя "Б-Б" кубове разположена на РДНО - регион Оряхово, където се съхраняват 240 000 кг излезли от употреба пестициди. Към момента няма констатирани нарушения.

Ерозирали почви

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно.

Ерозията на почвата е един от най-интензивния и широко разпространен деградационен процес. Големите наклони на терените, обемът и интензивността на валежите в съчетание с почвените условия са част от факторите, които определят интензивността на ерозията. Важно е да се има предвид, че скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Естествената ерозия се ускорява под влияние на човешката дейност. Незасетите обработваеми земи са подложени на около 30 пъти по-интензивни ерозионни процеси в сравнение с почви под горска покривка. Широколистните насаждения в горския фонд, със своите водозадържащи функции имат изключителна роля за предотвратяване на ерозионните процеси.

В община Оряхово около 48% от територията е горски фонд, с преобладаващи широколистни видове. Незаконните масови сечи, провеждането на голи сечи и подмяната на широколистните с иглолистни култури провокира ерозионните процеси. Ежегодно в резултат на водна ерозия в река Дунав се отнасят около 70 т/км² от горния хумусен слой на почвите. За сравнение, в световната практика са известни значително по-големи загуби от порядъка на над 5000 т/км².

В община Оряхово ерозирали почви има в землищата на Горни Вадин и Долни Вадин.

Вкиселени и засолени почви

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли в почвата и/или съдържанието на обменен натрий. По-голяма част от засоляването се дължи на естествени причини – по-високото ниво на подпочвените води. Това е резултат от влошените условия на естествен дренаж в равнинни райони с периодични летни засушавания. Съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2020 г., засоляване на почви на територията на РИОСВ - Враца не се наблюдава.

Вкиселяването на почвите е проблем за обработваемите земи. Вкисляването е един от основните процеси, предизвикващи деградация на почвите.

По данни от Регионалните доклади за състоянието на околната среда (2015-2020 г.), на територията на РИОСВ – Враца в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) - почвен мониторинг II-ро ниво – "Вкисляване", наблюдение на процеса на територията на област Враца се извърши в два пункта в с. Главаци, общ. Криводол и с. Баница, общ. Враца. На територията на Община Оряхово не са извършвани пробонабирания.

2.4.1. Свлачища

Проблемът със *свлачищата* в гр. Оряхово фигурира от много години. По сведения от

архивни източници, в резултат на свлачищни активизации около 200 къщи са били разрушени в града през 50-те години на миналия век, от между 1959 г. и 1973 г. – още 300. Известни са активизации през 1958 г., 1972-1973 г., 1981 г. и 2006 г.

В по-голямата си част гр. Оряхово е построен на склон със северна експозиция, на брега на р. Дунав. Теренът, на който е разположен града, е с наклони вариращи от 5 до 20° средно е около 8-9°. Денивелацията между равнината и реката е в границите 120-150 м. Релефът е с типичните форми, характерни за свлачищен склон – вълнообразен релеф, множество вторични свлачищни откоси, нахълмвания, понижения, замочурявания. Главният откос е с циркусообразна форма, с диаметър от няколко километра, която е характерна за свлачища с голям обхват и с дълбоко разположена хлъзгателна повърхнина.

Подземните води, по данни от сондажни проучвания от архивни източници, са в порядъка 2-4 м (в по-голямата част от града), но в някои участъци водите са по-плитки и се дренират на повърността, доказателство за което са замочуряванията и наличието на влаголюбива растителност на много места.

Свлачищата, които засягат склона между платовидната заравненост на Дунавската равнина и реката са с дълбоко разположена хлъзгателна повърхнина. Тя е формирана в неогенските глинени непосредствено под льосовия комплекс. Наклонът на пластовете е в северна посока. Дълбоките свлачища са от транслационен тип съгласно световноприетата класификация на Варнес (1978 г.). Най-дълбоките свлачища засягат следните участъци от високия дунавски бряг: 1) от 2-3 км западно от гр. Оряхово до с. Лесковец; 2) от 1 км западно от с. Остров до 4-5 км западно от с. Долни Вадин. Най-активни са свлачищата в района на гр. Оряхово – по време на полевите изследвания се установяват активни участъци на около 2 км. западно от града и над фериботния комплекс. Други активни участъци се установяват в източната част на с. Остров и при селата Горни и Долни Вадин.

Свлачищата между селата Лесковец и Галово са по-стари. Дълбочинният им обхват е приблизително в границите от 5 до 15 м. Засягат склона над шосето и не показват признаци на съвременна активност.

В различни части по склона обаче се установяват и по-плитки свличания, които се формират в омесените свлачищни материали по склона. Те носят белезите на свличания от ротационен и ротационно-консистентен тип. Такива са например свлачищата в най-западната част на общината, а така също и някои от свличанията при с. Лесковец. Факторите на свлачищната активност се разделят на естествени и антропогенни.

От естествените фактори най-важни са колебанията на нивата на подземните води, които от своя страна са свързани с валежния режим и снеготопенето. Наличието на влаголюбива растителност и заблацията в различни части на града показват, че на много места в града водата играе съществена роля във свлачищния процес.

Съгласно регистъра на свлачищата на “Геозащита Плевен” ЕООД, свлачищата, регистрирани и наблюдавани на територията на община Оряхово са 80 на брой са представени в следващата таблица.

Таблица 15. Свлачищата, регистрирани и наблюдавани на територията на община Оряхово

№	Община	Селище	Идентификатор	Годиш на рег.	Възраст	Местонахождение	Укр. мероприятия
1	Оряхово	Галово	VRC31.14427.01	1978	Съременно	Източно от СИ покрайнини	

2	Оряхово	Галово	VRC31.14427.02	1984	Съвременно	Стр. Кв. 38, парцел II	
3	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.01	1975	Древно	Северно-западна част	
4	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.01.01	1975	Съвременно	Северно-западна част	
5	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.01.02	1975	Съвременно	Централен овраг, стр.кв.16	
6	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.02	1982	Древно	Източна част	
7	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.02.01	1975	Съвременно	Централен овраг, стр.кв.21	
8	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.02.02	1981	Съвременно	СИ част, стр.кв.14, засяга ул. И път VRC 1128	
9	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.02.03	1981	Съвременно	Източни покрайнини	
10	Оряхово	Горни Вадин	VRC31.16451.03	1982	Съвременно	Западно от зап. Покрайнини	
11	Оряхово	Долни Вадин	VRC31.22321.01	1978	Древно	Западна част	
12	Оряхово	Долни Вадин	VRC31.22321.01.01	1975	Съвременно	Западна част	
13	Оряхово	Долни Вадин	VRC31.22321.02	1975	Древно	Източна част	
14	Оряхово	Долни Вадин	VRC31.22321.02.01	1975	Съвременно	Източна част – борд на дере	
15	Оряхово	Долни Вадин	VRC31.22321.02.02	1975	Съвременно	Източна част	
16	Оряхово	Лесковец	VRC31.43400.01	1978	Древно	Юго-източно от селото	
17	Оряхово	Лесковец	VRC31.43400.02	1978	Древно	Юго-източно от селото	
18	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.01	1977	Древно	Западно от града	
19	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.01.01	1977	Съвременно	Път II-15 Враца-Борован-Мизия-п.к. Сараево-Оряхово, участък от км 75+775 до км 75+910, западно от града	
20	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.01.02	1983	Съвременно	Западно от града	
21	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.01.03	2006	Съвременно	Път II-15 Мизия-Оряхово, км 73+150 до км 73+300, в района на чешма Бататовец	ХДС, Дренажи, ПС, канавки
22	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.01.04	2016	Съвременно	Път II-15 Враца-Борован-Мизия-п.к. Сараево-Оряхово, от км 74+880 до км 75+000	
23	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02	1974	Древно	Града и източно от него	
24	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.01	1982	Съвременно	СЗ покрайнини, под. Ул. Топ баир	
25	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.02	1974	Съвременно	СЗ покрайнини	ХДС
26	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.03	1974	Съвременно	Централна част	
27	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.04	1974	Съвременно	Централна част	
28	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.05	1974	Съвременно	Централна част	
29	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.05.01	1974	Съвременно	Стр.кв.5, ул. Г. Димитров, 60	
30	Оряхово	Оряхово	VR54020.02.06C31.	1974	Съвременно	Централна част	
31	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.07	1974	Съвременно	Централна част	
32	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.08	1974	Съвременно	Централна част	
33	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.09	1974	Съвременно	Централна част	
34	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.10	1974	Съвременно	Цент. Част, ляв борд на дере	Баражи
35	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.11	1974	Съвременно	Цент. Част, десен борд на дере	Баражи
36	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.12	1974	Съвременно	Източна част	Отвеждаща тръба и ревизионна шахта по оперативна програма "Околна среда 2014-2020 г." съфинансиран а от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз
37	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.13	1974	Съвременно	Изн. Част, местн. Зелена бара, ул. 22-ри Септември, засяга път II-11	Отвеждащ канал и дренаж по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ съфинансиран а от Европейския

							фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз
38	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.14	1974	Съвременно	Изт. Част, местн. Зелена бара	
39	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.15	1979	Съвременно	Изт. Част, местн. Зелена бара	
40	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.16	1979	Съвременно	Източно-промишлена зона	
41	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.17	1974	Съвременно	Източно-промишлена зона	
42	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.17.01	2013	Съвременно	Източно-промишлена зона, път II-11	
43	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.18	1974	Съвременно	Изт. Част, местн. Зелена бара	
44	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.19	1996	Съвременно	Ул. Ал. Стаболийски	
45	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.20	2003	Съвременно	Ул. 22-ри септември, 2	
46	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.21	2006	Съвременно	Източната част на гр. Оряхово, в района на резервоар "Средна зона" на ВиК	
47	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.22	2006	Съвременно	В района между ул. 9-ти ноември, ул. Аспарух и чешма Зелена бара, източната част на гр. Оряхово	ПАК, дренажи, ДШ, ХДС, канализация
48	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.23	2013	Съвременно	Кв. Изток, под водоем "Средна зона", засяга ул.	
49	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.02.24	2014	Съвременно	Откос в южната част на централно дере, при ул. Хр. Ботев 12	
50	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.03	1974	Съвременно	Скъндерашки дол, източен борд	
51	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.04	1974	Старо	Скъндерашки дол, западен борд	
52	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.05	1979	Съвременно	Скъндерашки дол, източен борд	
53	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.06	1979	Съвременно	Западни покрайнини, десен борд на дере	
54	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.07	1979	Съвременно	Централна част, западно от пазара	
55	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.08	1975	Съвременно	Централна част, под ул. Бататовец	
56	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.08.01	1975	Съвременно	Централна част, под ул. Бататовец	
57	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.08.02	2006	Съвременно	На ул. Бататовец 3	
58	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.09	1979	Съвременно	Централна част, под ул. Бататовец	
59	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.10	1979	Съвременно	Западни покрайнини	
60	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.11	1979	Съвременно	Зап. Покрайнини, ляв борд на дере	
61	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.12	1979	Съвременно	Десен борд на Скъндерашки дол	
62	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.13	1977	Древно	Западно от с. Лесковец	
63	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.13.01	1979	Съвременно	Западно от хижа Есперанто	
64	Оряхово	Оряхово	VRC31.54020.14	2006	Съвременно	В района на ул. Иван Вазов 44, засяга частен имот	
65	Оряхово	Остров	VRC31.54386.01	1978	Древно	ЮЗ част и ЮЗ от селото	
66	Оряхово	Остров	VRC31.54386.01.01	1975	Съвременно	Централна част, горна част на дере	Подпорна стена
67	Оряхово	Остров	VRC31.54386.01.02	1975	Съвременно	Централна част, горна част на дере	Бараж
68	Оряхово	Остров	VRC31.54386.01.03	2016	Съвременно	Централна част на селото, засяга СЗ половина от стадиона и склона под него	
69	Оряхово	Остров	VRC31.54386.02	1983	Старо	Източни покрайнини, ляв борд на дере	
70	Оряхово	Остров	VRC31.54386.03	1975	Съвременно	Северни покрайнини	
71	Оряхово	Остров	VRC31.54386.04	1975	Съвременно	Централна част, десен борд на дере	Бараж, канавки
72	Оряхово	Остров	VRC31.54386.05	1978	Съвременно	Централна част	Бараж, канавки, ХДС
73	Оряхово	Остров	VRC31.54386.05.01	1975	Съвременно	Централна част	ХДС
74	Оряхово	Остров	VRC31.54386.06	1978	Древно	Източно от източните покрайнини	

75	Оряхово	Остров	VRC31.54386.07	1983	Древно	300 метра източно от източни покрайнини	
76	Оряхово	Остров	VRC31.54386.08	1983	Старо	Източно от източни покрайнини	
77	Оряхово	Остров	VRC31. 54386.09	1983	Старо	Изн. От селото, дере, лив борд	
78	Оряхово	Остров	VRC31. 54386.10	1983	Съвременно	Изн. От селото, дере, лив борд	
79	Оряхово	Остров	VRC31. 54386.11	1978	Древно	Изн. От селото	
80	Оряхово	Остров	VRC31. 54386.12	1978	Древно	Изн. От селото	

2.5. Защитени територии и биоразнообразие

Биологичното разнообразие на една страна или географски регион зависи от много фактори, основни от които са географското положение, релефът, климатичните особености, наличието на естествени природни дадености (скален състав, почвена покривка, водни източници и водоеми), антропогенното въздействие върху природната среда и др. Съчетаването на тези фактори определя в най-голяма степен биологичното разнообразие на съответната територия независимо от нейната площ. България е една от малките по територия европейски страни, но по богатство и разнообразие на своята фауна е на едно от първите места в Европа. Богатството на българския фитогенфонд, отнесено към сравнително малката територия на страната, е значително. България е една от най-богатите държави в Европа по отношение на уникална флора и фауна (биологично разнообразие), разнообразие от местообитания, обширни гори и други ресурси с биологично значение. Всички основни естествени местообитания в Европа могат да се открият и в България - от високопланински гори до крайморски езера и пясъчни дюни. България отдавна е предприела много важни мерки за опазване на биологичното разнообразие. Опазването на защитените територии и биологичното разнообразие е регламентирано със Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии, Закона за лечебните растения, Закона за защита на животните, Закона за генномодифицираните организми, Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеча. Българското законодателство е напълно синхронизирано с Европейското законодателство. Държавата изгражда Национална екологична мрежа, включваща:

- защитени зони, като част от Европейската екологична мрежа "НАТУРА 2000", в които могат да участват защитени територии;
- защитени територии, които не попадат в защитените зони.

2.5.1. Защитени територии

На територията на община Оряхово, област Враца попадат три защитени територии, съгласно *Закона за защитените територии*, както следва:

➤ **КОЧУМИНА (Код в регистъра на ЗТ: 298)**

Категория: Защитена местност

Площ: 2.5 хектара

Местоположение: Област: Враца, Община: Оряхово, Населено място: с. Селановци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Враца

Документи за обявяване: Заповед № РД-2109 от 20.12.1984 г., бр. 3/1985 на Държавен вестник 2109-1984 г.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед № РД-642 от 26.05.2003 г., бр. 60/2003 на Държавен вестник 642-2003 г.

Цели на обявяване:

1. Опазване на находище на водна лилия.

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности като нараняване на стъблата, чупене на клони и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
2. Забранява се късане или изкореняване на растенията;
3. Забранява се пашата на домашни животни;
4. Забранява се влизане, лагеруване, преминаване или паркиране на моторни превозни средства;
5. Забранява се безпокоене на дивите животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им;
6. Забранява се разкриване на кариери, провеждане на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим;
7. Забранява се извеждане на сечи, освен отгледни и санитарни;
8. Забранява се всякакво строителство.

➤ **ГОЛА БАРА (Код в регистъра на ЗТ: 299)**

Категория: Защитена местност

Площ на ЗТ: 2.0 хектара

Местоположение: Област: Враца, Община: Оряхово, Населено място: с. Селановци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Враца

Документи за обявяване: № РД-2109 от 20.12.1984 г., бр. 3/1985 на Държавен вестник 2109-1984 г.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед № РД-643 от 26.05.2003 г., бр. 60/2003 на Държавен вестник 643-2003 г.

Цели на обявяване:

1. Опазване на находище на водна лилия.

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности като нараняване на стъблата, чупене на клони и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
2. Забранява се късане или изкореняване на растенията;
3. Забранява се пашата на домашни животни;
4. Забранява се влизане, лагеруване, преминаване или паркиране на моторни превозни средства;
5. Забранява се безпокоене на дивите животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им;
6. Забранява се разкриване на кариери, провеждане на минно-геоложки и други; дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим;
7. Забранява се извеждане на сечи, освен отгледни и санитарни;
8. Забранява се всякакво строителство.

➤ **КАЛУГЕРСКИ ГРАД - ТОПОЛИТЕ (Код в регистъра на ЗТ: 300)**

Категория: Защитена местност

Площ: 0.2 хектара

Местоположение: Област: Враца, Община: Оряхово, Населено място: с. Селановци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Враца

Документи за обявяване: Заповед № РД-2109 от 20.12.1984 г., бр. 3/1985 на Държавен вестник 2109-1984 г.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед № РД-644 от 26.05.2003 г., бр. 60/2003 на Държавен вестник 644-2003 г.

Цели на обявяване:

1. Опазване на растението алоеvidен стратиотес.

Фигура 5. Алоеvidен стратиотес (*Stratiotes aloides*)

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности като нараняване на стъблата, чупене на клони и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
2. Забранява се късане или изкореняване на растенията;
3. Забранява се пашата на домашни животни;
4. Забранява се влизане, лагеруване, преминаване или паркиране на моторни превозни средства;
5. Забранява се безпокоене на дивите животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им;
6. Забранява се разкриване на кариери, провеждане на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим;
7. Забранява се извеждане на сечи, освен отгледни и санитарни;
8. Забранява се всякакво строителство.

Фигура 6. Местоположение на защитените територии, в границите на община Оряхово, област Враца

2.5.2. Защитени зони по НАТУРА 2000

В териториалният обхват на Община Оряхово, попадат общо три защитени зони част от екологичната мрежа Натура 2000, както следва:

➤ **Защитена зона BG0000528 “Островска степ Вадин”**

Защитената зона е обявена за защитена зона по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна с Решение на Министерски съвет № 122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Защитната зона е обявена със Заповед № РД-297 от 31 март 2021 г. на Министерски съвет.

Защитената зона попада на територията на Регионална инспекция по околната среда и водите Враца.

Кратка характеристика на зоната

Защитена зона “Островска степ Вадин” е с обща площ 301.29 ha и включва землищата на с. Горни Вадин и с. Остров (община Оряхово, област Враца).

Зоната е разположена на най-високата лъсоча тераса на р. Дунав близо до селата Остров и Вадин. Ландшафтът е отворен и включва степи, обработваеми земи, овощни градини. Един от големите обекти, опазващи лъсоча степна растителност. Има някои степни реликти и ендемити като *Satchys arenariaeformis*. Обектът е една от последните запазени степи край Дунава. Във флористичния състав на степите, има някои редки и ендемични видове растения.

Биологично разнообразие

Защитената зона е местообитание на следните животински видове, съгласно Член 4 от Директива 2009/147/ЕО, и видове, изброени в Приложение II от Директива 92/43/ЕИО, както следва:

Бозайници

Код 1355 *Lutra lutra* /Видра/

Код 2609 *Mesocricetus newtoni* /Добруджански (среден) хомяк/

Земноводни и влечуги

Код 5194 *Elaphe sauromates* /Пъстър смук/

Код 1219 *Testudo graeca* /Шипобедрена костенурка/

Растения

За защитената зона не са посочени конзервационно значими растителни видове.

Въпреки това обаче в териториите на защитената зона се опазват други важни видове като Алпийско сграбиче (*Astragalus austriacus*), Пясъковиден ранилист (*Stachys arenariaeformis*).

Местообитания

Предмет на опазване в защитена зона “Островска степ Вадин” са следните типове природни местообитания (хабитати) от приложение I на Директива 92/43/ЕИО:

1. Тип 6250 “Панонски лъсоча степни тревни съобщества”, с площ от 15.97 ha в обхвата на защитената зона.

➤ **Защитена зона BG0000614 “Река Огоста”**

Защитена зона “Река Огоста” е обявена за защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна с Решение на Министерски съвет № 122/02.03.2007

г. и Решение № 588/ 06.08.2021 г. за приемане на списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, и в съответствие с Директива 92/43/ЕИО за опазване природните местообитания. За зоната към настоящия момент, няма издадена заповед за обявяване на защитената зона и не е разработен план за управление.

Защитената зона попада на територията на Регионална инспекция по околната среда и водите Враца.

Кратка характеристика на зоната

Защитена зона “Река Огоста” е с обща площ 1391.43 ха, попада в Континентален биогеографски райони, и включва в обхвата си следните землища:

- гр. Оряхово (община Оряхово, област Враца);
- с. Софрониево, с. Сараево, с. Войводово, гр. Мизия (община Мизия, област Враца);
- с. Хърлец, с. Крива бара, с. Гложене, с. Бутан (община Козлодуй, област Враца).

Бреговете на р. Огоста са укрепени, дъното е с много наноси и водата е еутрофна, което е следствие от влиянието на близко разположения язовир на град Монтана.

В близост до село Крива бара има останало старо речно корито с дължина 5 км, превърнало се в еутрофично езеро с макрофити. На десния бряг на река Огоста се намира защитената територия “Данева могила” установена със Заповед № 413 от 10.05.1982 г. Представлява място с красив пейзаж и група стари дървета от *Quercus robur*. Последните 4-5 км от течението на реката са обрасли с водна растителност (3260) и са богати на риба. По склоновете на мочурището в западна посока от град Оряхово има Панонична лъосна степна растителност* (3260) с разнообразие на флората и фауната. Река Огоста е богата на представители от ихтиофауната, открити са около 23 вида, 4 от които са включени в Анекс II от Директивата за хабитатите.

Основаната уязвимост на зоната е свързана с замърсяването на водите и браконьерство, ВЕЦ, изсичането и прочистването на крайречните гори, промените във водния режим, изгребването на отлаганията от чакъл и пясък от речното легло, неблагоприятни сукцесии в старите речни корита.

Биологично разнообразие

Защитената зона е местообитание на следните животински видове, съгласно Член 4 от Директива 2009/147/ЕО, и видове, изброени в Приложение II от Директива 92/43/ЕИО: шест вида бозайници, седем вида земноводни и влечуги, четири вида безгръбначни животни, 17 вида риби. За защитената зона, не са посочени и включени консервационно значими растителни видове, предмет на опазване.

Бозайници

Код 1355 *Lutra lutra* /Видра/

Код 2609 *Mesocricetus newtoni* /Добруджански (среден) хомяк/

Код 1335 *Spermophilus citellus* /Лалугер/

Код 2609 *Mesocricetus newtoni* /Черногръд хомяк/

Код 1310 *Miniopterus schreibersii* /Дългокрил прилеп/

Код 1324 *Myotis myotis* /Голям нощник/

Земноводни и влечуги

Код 1188 *Bombina bombina* /Червенокоремна бумка/

Код 1193 *Bombina variegata* /Жълтокоремна бумка/

Код 1279 *Elaphe quatuorlineata* /Ивичест смок/
Код 1220 *Emys orbicularis* /Обикновена блатна костенурка/
Код 1217 *Testudo hermanni* /Шипоопашата костенурка/
Код 1993 *Triturus dobrogicus* /Добруджански тритон/
Код 1171 *Triturus karelinii* /Голям гребенест тритон/

Риби

Код 1160 *Zingel streber* /Малка вретенарка/
Код 1130 *Aspius aspius* /Распер/
Код 1138 *Barbus meridionalis* /Черна (балканска) мряна/
Код 2533 *Cobitis elongata* /Голям щипок/
Код 1149 *Cobitis taenia* /Обикновен щипок/
Код 2484 *Eudontomyzon mariae* /Украинска минога/
Код 1124 *Gobio albipinnatus* /Белопера кротушка/
Код 2555 *Gymnocephalus baloni* /Високотел бибан/
Код 1157 *Gymnocephalus schraetzer* /Ивичест бибан/
Код 1145 *Misgurnus fossilis* /Виюн/
Код 2522 *Pelecus cultratus* /Сабица/
Код 1134 *Rhodeus sericeus amarus* /Европейска горчивка/
Код 1159 *Zingel zingel* /Голяма вретенарка/
Код 4125 *Alosa immaculata* /Карагъз/
Код 5339 *Rhodeus amarus* /Лъчеперка/
Код 5329 *Romanogobio vladykovi* /Дунавска лъчеперка/
Код 1146 *Sabanejewia aurata* /Балкански щипок/

Безгръбначни

Код 1032 *Unio crassus* /Бисерна мида/
Код 1083 *Lucanus cervus* /Бръмбар рогач/
Код 1089 *Morimus funereus* /Буков сечко/
Код 4064 *Theodoxus transversalis* /Ивичест теодоксус/

Природни местообитания

В предмета и целите за опазване на защитена зона “Река Огоста” са посочени следните Природни местообитания (хабитати) от приложение I на Директива 92/43/ЕИО:

- **Тип 3150 “Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*”,** с потвърдена като природно местообитание обща площ 2.12 ha. Това се равнява на 0.15 % от общата площ на защитената зона (1365.73 ha).
- **Тип 3260 “Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*”** - площта, потвърдена като природно местообитание на верифицираната територия е 62.78 ha (4.59 % от общата площ на защитената зона).
- **Тип 3270 “Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention p.p.*”** с обща площ от 17.72 ha (1.30 % от общата площ на защитената зона).
- **Тип 6250 “Панонски льосови степни тревни съобщества”** с обща площ от 146.04 ha (10.69 % от общата площ на защитената зона).
- **Тип 91E0 “Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*)”** с обща площ от 6.29 ha (0.46 % от общата площ на защитената зона).

- **Тип 91Z0 “Мизийски гори от сребролистна липа”** с обща площ от 7.24 ha (0.53 % от общата площ на защитената зона.

➤ **Защитена зона BG0000334 “Остров”**

Защитената зона е обявена за защитена зона по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна с Решение на Министерски съвет № 122/02.03.2007 г. за приемане на списък на защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, и обявена със Заповед № РД-1022 от 17.12.2020 г.

Защитена зона BG0000334 “Остров” в землищата на с. Галово, с. Селановци, с. Остров, гр. Оряхово, с. Лесковец, община Оряхово, област Враца, с обща площ 3918.6007 ha.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000334 “Остров” са следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- **Тип 3130 Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от *Littorelletea uniflorae* и/или *Isoeto-Nanojuncetea*** с обща площ от 35.2674 ha или 0.9 % от общата площ на защитената зона (3918.60 ha);

- **Тип 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*** с обща площ от 372.0 ha. Това се равнява на 9.493 % от общата площ на защитената зона (3918.60 ha);

- **Тип 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidentation* p.p.** с обща площ от 46.95 ha, което се равнява на 1.37 % от общата площ на защитената зона.

- **Тип 6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества** с обща площ от 190.59 ha (4.86% от общата площ на защитената зона);

- **Тип 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)** с обща площ 100.67 ha (2.563 % от общата площ на защитената зона)

- **Тип 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmenion minoris*)** с обща площ от 1.0 ha (0.0255 % от общата площ на защитената зона).

Растения

За защитената зона не са посочени консервационно значими растителни видове. Въпреки това обаче в териториите на защитената зона се опазват други важни видове за опазване на флората като блатно кокиче (*Leucojum aestivum*), воден орех (*Trapa natans*), бяла водна лилия (*Nymphaea alba*), щитолистна какичка (*Nymphoides peltata*), сенниковидна риндера (*Rindera umbellata*), плаваща лейка (*Salvinia natans*), алоеvidен стратиотес (*Stratiotes alooides*).

Биологично разнообразие

Защитената зона е местообитание на следните животински видове, съгласно Член 4 от Директива 2009/147/ЕО, и видове, изброени в Приложение II от Директива 92/43/ЕИО: пет вида бозайници, шест вида земноводни и влечуги, три вида безгръбначни животни, 11 вида риби. За защитената зона, не са посочени и включени консервационно значими растителни видове, предмет на опазване.

Бозайници

Код 1304 Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Код 2609 *Mesocricetus newtoni* /Добруджански (среден) хомяк/

Код 1335 *Spermophilus citellus* /Лалутер/

Код 1355 *Lutra lutra* /Видра/

Код 2633 Степен пор (*Mustela eversmanii*)

Земноводни и влечуги

Код 1188 Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)

Код 1193 Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)

Код 1993 Добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*)

Код 5194 Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)

Код 1220 Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Код 1217 Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Риби

Код 4125 Карагъоз (Дунавска скумрия) (*Alosa immaculata*)

Код 1130 Распер (*Aspius aspius*)

Код 5329 Белопера кротушка (*Romanogobio vladykovi*)

Код 5339 Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*)

Код 2522 Сабица (*Pelecus cultratus*)

Код 1149 Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)

Код 1145 Виюн (*Misgurnus fossilis*)

Код 2555 Високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*)

Код 1157 Ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetzer*)

Код 1160 Малка вретенарка (*Zingel streber*)

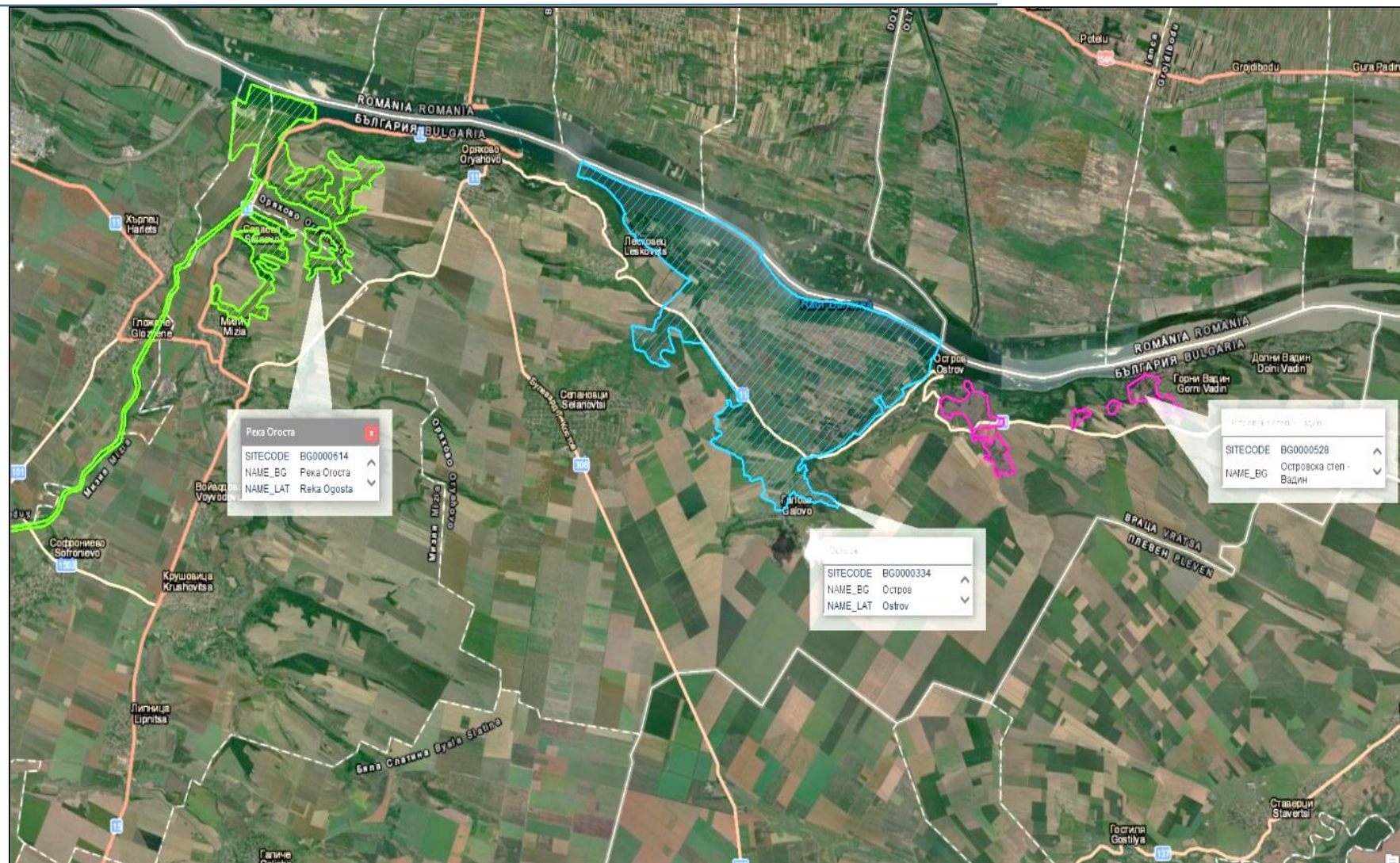
Код 1159 Голяма вретенарка (*Zingel zingel*)

Безгръбначни

Код 1088 Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*)

Код 1083 Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*)

Код 1032 Бисерна мида (*Unio crassus*)

Фигура 7. Местоположение на защитените зони част от екологичната мрежа Натура 2000, в границите на община Оряхово, област Враца

2.5.3. Вековни дървета

На територията на община Оряхово са регистрирани пет вековни дървета, включени в Списъка с вековни дървета на България, публикуван от *Изпълнителната агенция по околна среда*.

Четири от обявените вековни дървета се намират на територията на село Селановци, община Оряхово, три от които са от вида “Летен дъб”, а четвъртото е над – 100 годишна черница. Две дървета от вида “Летен дъб” се намират на остров “Масата”, държавна собственост, и са на възраст между 200 и 300 години, с височина 22-25 метра и обиколка на ствола 460-480 см., а третия дъб се намира в частен двор в село Селановци.

На територията на град Оряхово, в местността “Бататовец” е обявен за защитен вид 1 бр. “Бял бор” – на възраст над 100 год., височина 22м. и обиколка 210 см.

Таблица 16. Списък на вековните дървета в Община Оряхово

№	Дървесен вид	Вид на документа	Номер на документа	Дата	ДВ	Населено място	Община	Област	РИОСВ	Възраст, години	Височина, м	Обиколка, м
579	Летен дъб	Заповед	РД-1301	5.5.1974	-	с. Селановци, о-в Масата	Оряхово	Враца	Враца	300	25	4,80
1781	Бял бор	Заповед	РД-736	6.8.1987	71/15.09.1987	с. Оряхово, м. Бататовец	Оряхово	Враца	Враца	100	22	0,70
2022	Летен дъб	Заповед	РД-848	7.11.2006	33/20.04.2007	с. Селановци, ЕКАТТЕ 70723	Оряхово	Враца	Монтана	200	25	4,60
2023	Летен дъб	Заповед	РД-848	7.11.2006	33/20.04.2007	с. Селановци, в частен имот УПИ № 180 парцел VII в кв. 13	Оряхово	Враца	Монтана	128	15	3,10
2024	Черница	Заповед	РД-848	7.11.2006	33/20.04.2007	с. Селановци, в кв. 352	Оряхово	Враца	Монтана	100	7	3,90

2.5.4. Лечебни растения

Раздел “Лечебни растения” се разработва на основание чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения. В него са описани местоположенията на лечебните растения на територията на общината, контрола по издаване на разрешителни за ползване на лечебни растения и приоритетните мерки за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите в община Видин.

Съгласно чл. 55 от *Закона за лечебни растения* настоящият раздел “Лечебни растения” съдържа:

- описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;
- анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;
- приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;
- избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях;
- предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

Законът за лечебните растения регламентира дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Около 700 вида лечебни растения, срещащи се на територията на страната попадат под разпоредбите на закона, 24 от тях са забранени за събиране от естествените им находища на територията на цялата страна със заповед на министъра на околната среда и водите, сред които лечебна диланка (валериана), бодлив залист, мечо грозде, бял риган, бял оман, момина сълза, лечебна ружа, пролетен горицвет, изтравниче и др.

Ограниченията и забраните не се отнасят за количествата билки, събрани за лични нужди. Изключението обаче не се прилага за мурсалския чай, наричан още пирински или алиботушки чай, който е забранен за бране дори за лични нужди на територията на цялата страна.

Под специален режим на опазване и ползване се поставят отделни диворастващи лечебни растения, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществува заплаха за естественото им разпространение в природата. Със заповед на министъра на околната среда и водите през 2020 г. са определени допустимите за събиране количества билки от 11 вида лечебни растения от естествени находища извън територията на националните паркове – лечебна иглика, червен божур, лазаркиня, лудо биле, лютива тлъстига, кисел трън, лечебен ранилист, шапиче, решетка безстъблена, бял пелин (катраника) и зърнастец елшовиден.

Относително постоянен се запазва интереса на билкозаготвители към лечебните растения, поставени под специален режим на опазване и ползване, съгласно чл. 10 от Закона за лечебните растения.

Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите

Лечебните растения на територията на община Оряхово са с ограничено разпространение, и това са видовете: червен божур, лечебна иглика, лазаркиня, лудо биле, лечебен ранилист.

- **Червен божур** - *Raeonia perigrina* L. Сем. Божурови

Среща се в гористи места, храсталаци, тревисти места до 1000 м.н.в. в цялата страна. Корените се използват в народната медицина за лекуване на хемороиди, епилепсия, изхвърляне на камъни от бъбреците, като има противовъзпалително действие. Цъфти през периода май - юни. Използват се корените, семената и венчелистчетата.

Червен божур

- **Лечебна иглика** – *Primula veris* L. (*Primula officinalis* L.) Сем. Игликови

Среща се по пасища, ливади, храсталаци, покрай пътищата и др. в цялата страна. Цъфти през периода февруари - април. Използва се за нервни кризи, мигрена, подагра, ревматизъм, уринарни инфекции, безсъние и др.

Лечебна иглика

- **Лазаркиня** /*Asperula odorata* L. Сем: Брошови (*Rubiaceae*)

Тя е ниско растение, високо до около 20-50 см със ситни бели цветчета и звездовидни листа. Може да я срещнете на сенчести места и там, където обичайно растат гъби. Характерна е за планинските региони с букови гори с надморска височина над 800-1000 метра. Билката лазаркиня е позната още като миризливка и ароматно еньовче. Причината за хубавия ѝ аромат е кумаринът, който съдържа. Лечебна цел и като подправка се използват листата на

лазаркинята. Билката лазаркиня има омекотяващо и отхрачващо действие при кашлица, също и болкоуспокояващо действие (особено ефикасна е по време на болезнен менструален цикъл и силно главоболие). Лазаркинята е и силно противовъзпалително и бързо успокоява възпаленията на пикочните пътища. Помага при цистит, камъни в бъбреците, колики.

Лазаркиня

- **Ранилист лечебен, хайдушка билка** *Betonica officinalis* L., Сем. Устноцветни (*Labiatae*)

Многогодишно тревисто растение с просто, право, четириръбесто стъбло, носещо само 2 двойки листа, високо 20-100 см и с вретеновиден корен. Листата са назъбени продълговато яйцевидни, със сърцевидна основа, окосмени или голи, стъбловите приседнали, приосновните с дълги дръжки и по-едри петури, образуват розетка. Ранилистът се употребява при задух, бронхит, магарешка кашлица, виене на свят, главоболие, епилепсия, възпаление на бъбреците и пикочния мехур, жълтеница, възпаление на матката и др. Външно се прилага (счукано свежо растение) като лапа при ухапване от отровни змии, ревматизъм, гнойни рани и др. Използваемата част са стръковете, брани през време на цъфтежа - юни-септември. Сушат се на сянка или в сушилня при t° до 40°C . Изсушената билка има зелено стъбло и червеникави цветове, неприятна миризма и горчив вкус. Използват се също и корените на ранилиста, които се вадят през есента-октомври-ноември.

Ранилист лечебен

- **Беладона /лудо биле/**

Многогодишно тревисто растение със зелено, понякога с виолетов оттенък, сочно, разклонено в горната си част стъбло, високо до 2 м, и с месест, разклонен, отвън сивожълт, а отвътре бял корен, стигащ на дължина до 1 м. Листата са тъмно-зелени, с къса дръжка, яйцевидни, заострени, целокрайни, долните последователни, горните почти срещуположни,

единият от които е по-голям, отгоре са голи, а отдолу слабо окосмени. Използваемата част са листата и корените на растението. Листата се берат през време на цъфтежа - юли-август. Самото бране трябва да стане на няколко пъти. Берат се най-напред долните листа, които са по-големи, след известно време и горните. Така листата като билка са по-качествени. Сушат се веднага на сянка или в сушилия при t° до 50°C . Изсушените листа са тъмнозелени отгоре и по-светли отдолу, с характерен мирис и горчив вкус.

Към края на 2020 г., броят на пунктовете за лечебни растения на територията на Община Оряхово е общо един, като през 2019 г. те са били общо два.

Във връзка с обявената пандемия и въведената епидемиологична обстановка в страната, през 2020 г. не се е състояло присъствено заседание на междуведомствената комисия с цел разпределяне на отпуснатите от министъра на околната среда и водите количества билки под специален режим на опазване и ползване. Отпуснатите количества билки са разпределени съгласно Заповед № РД-88/16.02.2001 г. и на основание Заповед № РД-203/02.03.2020 г. на министъра на околната среда и водите, на трима билкозаготвителите, които са подали заявления в законоустановеният срок за участие в разпределението на квоти от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване.

Билкозаготвителите притежават функциониращи пунктове на територията, контролирана от РИОСВ - Враца, и не са допуснали нарушения през изминалата година по отношение на специалния режим. За разпределените количества билки под специален режим на опазване и ползване е издадена заповед на директора на РИОСВ гр. Враца, която е изпратена до заявителите, общините, РДГ и ДГС, попадащи в териториалния обхват на инспекцията /вкл. и на Община Оряхово/.

Анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите

В границите на Община Оряхово се наблюдава сравнително слабо разнообразие във видово отношение на лечебните растения, както и тяхното незначително количество. Това до известна степен обуславя липсата на изкупвателни и билкозаготвителни пунктове на територията на Общината.

Независимо от това биологически неоправданата експлоатация на лечебните растения, вследствие на тяхното неправилно събиране, е една от негативните страни на антропогенния фактор. Това от своя страна води до влошаване състоянията на техните естествени местообитания и находища.

Ползването и на минималните и ограничени количества лечебни растения в обхвата на Общината, по принцип определя техния ресурс и включва:

- събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на лечебните растения от естествените местообитания се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата Програма за опазване на околната среда на Община Оряхово.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на Позволително за ползване, което се издава по реда на Закона за лечебните растения. Позволително не се изисква при събирането на лечебни растения за лични нужди от поземления фонд, горите и водните обекти, които са общинска собственост.

В съответствие с чл. 22 от Закона за лечебните растения, позволително за ползване на лечебни растения със стопанска цел се издават от:

- директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;
- кмета на общината, когато ползването е от:
 - земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
 - територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;
 - земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;
- областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;
- директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;
- лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;
- лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;
- лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Таксите за ползване на лечебните растения на територията на Общината се определят от Общинския съвет. Размерът на таксите не може да бъде по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд. Постъпилите такси в бюджета на Общината се използват за обучение, издаване на образователни материали, конференции за

лечебни растения, научни изследвания и наблюдения на лечебни растения, както и различни дейности, свързани с управлението и контрола върху тях.

В позвoлителното за ползване се включва вида и начина на ползване, количеството добити части от съответното лечебно растение, района или находището, където се добива лечебното растение, начина на ползване, както и задълженията на самия ползвател.

Контролът по отношение на билкозаготвителните пунктове, тяхната отчетна документация, количествата добити билки и други се осъществява от съответната РИОСВ, в случая РИОСВ гр. Враца.

Според изискванията на чл. 35 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), видовете от дивата флора и фауна се опазват в естествената им среда чрез:

- Съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа;
- Поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване;
- Поддържане или възстановяване на условията в местообитанията;
- Разработване и приемане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
- Повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълването на популациите на редки и застрашени видове;
- Контрол и регулиране на неместни видове, които биха застрашили съществуването на местните видове.

Изкупуването и/или първичната обработка на билки се извършва в билкозаготвителни пунктове. Съхраняването на изсушени билки се извършва в складове за билки. Първичната обработка на билките включва тяхното изсушаване, оситняване, обезпрашаване, обеззаразяване и балиране. Минималната първична обработка в билкозаготвителния пункт е изсушаване на билките.

Изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, се определят с Наредба № 5 от 19 юли 2004 г. на Министъра на здравеопазването и на Министъра на околната среда и водите, обн. ДВ. бр. 85 от 28.09.2004 г., изм., бр. 66 от 10.08.2018 г. С тази наредба се регламентират условията и редът, при които се организира и осъществява дейността по изкупуване, първична обработка и съхранение на билки.

С Наредбата по чл. 27 от ЗЛР, а именно Наредба № 2 от 20 януари 2004 г., изд. от МОСВ, обн. ДВ. бр. 14 от 20.02.2004 г. се уреждат правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, включително начините, инструментите, хигиенните изисквания при събирането, с оглед природосъобразното и устойчиво ползване на ресурсите.

Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

В българското законодателство чрез Закона за лечебните растения (ЗЛР) се регламентира ползването на растения, които служат за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарства, за хранителни, козметични и технически дейности. Контролът е свързан с проверки на билкозаготвителите, от една страна, и на държавните институции от друга – ДГС, ДЛС и Общини, които са пряко отговорни за ползването на естествените находища на лечебни растения.

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Собствениците на гори, земи и водни площи, в които има находища на лечебни растения, са длъжни да прилагат мерките за опазването им, предвидени в съответните планове, програми и проекти. Забранява се ползването на лечебни растения по начини и средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие

Всяка година със Заповед на Министъра на околната среда и водите до 10 февруари се определя специалния режим, който обхваща:

- Забрана за събиране на билки за определен период от естествени находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища;
- Определяне на годишно допустима за събиране количество билки по райони или находища;
- Разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и техните местообитания.

За диворастящите защитени лечебни растения се забранява:

- сеченето, брането, късането, изкореняването и хербаризирането независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
- унищожаването и увреждането на находищата им;
- притежаването им, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
- събирането на семена, луковици, коренища и други части.

За неспазване изискванията на Закона за лечебните растения се съставя акта за установяване на административни нарушения – основно за ползване на лечебни растения без издадени от съответната институция позволителни за ползване и непредставяне на изисквания в началото на всяка година отчет за изкупените, обработените и реализираните и наличните количества билки за предходната календарна година.

В закона за лечебните растения, под понятието “билки за лични нужди” се подразбира количеството билки в свежо състояние събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки – до 1 кг;
- б) стръкове – до 2 кг;
- в) листа – до 1 кг;
- г) кори – до 0,5 кг;
- д) цветове – до 0,5 кг;
- е) семена – до 0,1 кг;
- ж) плодове – до 10 кг;
- з) пъпки – до 0,5 кг;
- и) талус – до 1 кг.

В настоящата Програма се цели да се постигне ефективно им използване, тяхното опазване и изчезването на отделни видове, както и цялостното опазване на техните естествени находища, с цел задоволяване потребностите на населението от лечебни растения.

За изпълнение целите на Програмата ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начин и средства, водещи до увреждане или унищожаване на естествените находища;
- Запознаване на жителите на Общината чрез Кметовете на Кметства със Заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Издаване на Заповед от Кмета на Община Оряхово, с която се регламентира реда и начина за ползване на лечебните растения, както и необходими ограничения при ползване;
- Въвеждане на тарифи за събиране и оползотворяване на лечебните растения за стопански цели от терени общинска собственост;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи наличната информация за лечебните растения на територията на Общината, както и задълженията и препоръките за тяхното използване;
- Даване на указания, относно начинът на ползване на лечебните растения на територията на Община Оряхово, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- Определяне на режима за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка опазването на лечебните растения на територията на Общината;
- Недопускане паленето на стърнища на територията на Общината и предотвратяване на горски пожари.

2.5.5. Гори

Територията на Държавно горско стопанство Оряхово е разположена в Мизийската горско-растителна област – подобласт Северна България. Горите в района на стопанството имат значение за икономиката на общините и областта, като основен компонент на околната среда от една страна и от други като източник на строителна дървесина, целулоза и дърва, за нуждите на промишлените предприятия и местното население. Те поддържат нужното биологично равновесие в района, подобряват климата, защитават селскостопанските площи, шосета, създават благоприятни условия за дивеча, служат като обект за туризъм, отдих, почивка и др. Горите осигуряват не само необходимата за населението дървесина и дърва, а и възможности за целогодишна работа в тях. Значение за икономиката на района имат и ползването на недървесните ресурси от горите.

Ежегодно, съгласно горскостопанския план се предоставят площи на местното население за паша на добитък.

Комплекси от гори с по-значителни размери в района на община Оряхово са разположени на остров Масата, остров Есперанто и в зоната между дигите и брега на река Дунав. На територията на общината горските насаждения са предимно тополови култури.

Общата площ на горските територии на община Оряхово е 2461 ха, в т.ч. по видове гори:

- Залесени площи – 2115 ха, от които широколистни високоствъблени – 746 ха, иглолистни – 16 ха, издънкови за превръщане – 247 ха, нискоствъблени – 110 ха.
- Площи за залесяване – 2 ха;
- Недървопроизводителни площи – 344 ха.

2.6. Шумово натоварване на средата

Шумът е фактор, въздействащ силно върху околната среда и живите организми. Няма област и човешка дейност, при които да не се наблюдава шумово излъчване. Шумът в околната среда, причинен от транспортните, промишлените и ремонтните дейности, е един от главните екологични проблеми в урбанизираните територии.

Оценката, управлението и контролът на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както от промишлените инсталации и съоръжения и от локални източници на шум, се регламентира чрез Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС), в сила от 01.01.2006 г., както и чрез подзаконовите документи към него, издадени в съответствие с изискванията на чл. 11 и чл. 14.

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места – автомобилните транспортни потоци, промишлени предприятия и различни локални обекти (работилници, бензиностанции, паркинги, търговски и спортни обекти, и други).

Източници на шум от транспорт

Транспортните средства са главни източници на шум. Интензивният автомобилен трафик е основния фактор, който влияе върху акустичната среда в селищните територии. Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелентно разположение на пътя и характера на терена встрани от него.

Пътната транспортна инфраструктура на община Оряхово включва два второкласни пътя:

- път II-15 – Враца - Оряхово, който свързва областния център с град Оряхово и намиращия се там Фериботен комплекс “Оряхово – Бекет”;
- път II-11 – разположен покрай река Дунав и осигурява връзка на крайречните градове Оряхово, Мизия и Козлодуй, с областите Монтана и Плевен. Осъществява се връзката на град Оряхово с Мизия и Враца.

Връзката с гр. Кнежа се осъществява по третокласен път. Налице е пътна връзка има между всички населени места в общината.

В близост до село Селановци се намира селскостопанско летище. По направление на второкласните пътища се намира ГКПП Оряхово.

Фериботната връзка свързва градовете Оряхово и Бекет и осигурява връзка с транспортен коридор №7 Рейн – Майн – Дунав като осигурява преки връзки със страните от Дунавския басейн. Пристанищният комплекс в Оряхово е пригоден за интензивен стокообмен

на хора и товари. Пристанището осигурява 3 корабни места с обща дължина 170 метра и максимална дълбочина 1,80 м. Складовите площи са общо 5362 кв. м.

Източници на шум от битов характер

На второ място се намират локалните източници на шум, както и шума от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, сметосъбиране и сметоизвозване, игри на деца (училища, детски градини, детски площадки) и др.

Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града, е шума, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтни работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради.

Отраслите, свързани с обслужващия сектор, са представени основно от хотелиерство и ресторантьорство, пряко свързани с туристическата функция на община Оряхово.

На територията на община Оряхово няма обособен пункт за измерване на шумовите характеристики съгласно регламентираната и ръководена от Министерство на здравеопазването “Система за контрол, ограничаване и намаляване на комуналния шум в населените места”. Поради това Общината не разполага с реални данни за шума на нейната територия.

Индустриален шум

Шумът от производствените дейности засега е на трето място. В голямата си част тези дейности са обособени в промишлените зони и/или са извън границите на населеното място.

На територията на общината няма източници на вибрации в околната среда.

Основните причини за завишаване стойностите на шумовите нива са:

- Липсата на околновръстен път, поради което целият транзитен моторен поток минава през населеното място;
- Липсата на защитни “зелени екрани”;
- Лошокачествена настилка;
- Двустранно плътно застрояване по главните улици;
- Големи наклони на някои улици;
- Остарелия автомобилен парк;

От шума на транспортния поток по пътя са засегнати прилежащите до пътното трасе жилищни терени на гр. Оряхово.

2.7. Зелени площи

Най-важна роля за градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Оряхово има зелената система. Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване.

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските

зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват предимно градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Таблица 17. Регистър на озеленени площи на територията на Община Оряхово

№	НАИМЕНОВАНИЕ	СОБСТВЕНОСТ	МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ	Площ (дка)
Град Оряхово				
1	Парк “Ловен дом”	Общинска публична	кв.13, гр. Оряхово	8,000
2	Парк “Щурците”	Общинска публична	кв.14, парц. V – гр. Оряхово м. “Централно дере”	47,000
3	Парк “Нотите”	Общинска публична	имот №54020.501.1475	5,200
4	Парк “1300 години България”	Общинска публична	кв.58, гр. Оряхово	0,280
5	Площад “Дико Илиев”	Общинска публична	имот №503.626, кв.211	7,000
6	Площад “Марин Върбанов”	Общинска публична	имот №502.756	0,320
7	Детска площадка в кв. “Хр. Ботев”	Общинска публична	кв.112, гр. Оряхово	1,700
Село Селановци				
1	Централен парк „А. Врачански”	Общинска публична	кв. 290, парц. I пл. № 2174 – “Централен площад”	16,697
1 „а”	Параклис- „На всички български светии”	Общинска публична	кв. 290, парц. II пл. № 2174 – “Централен площад”	0,420
2	Парк “Скакуц”	Общинска публична	Източно от имот с к. № 501.2166 кв. 349	0,400
3	Детска площадка “Боян Чонос” и “Градина”	Общинска публична	Кв. 29	4,600
4	Детска площадка в кв. 379	Общинска публична	Парц. I в кв. 379	2,647
5	Детска площадка, Градина и складова зона /бивше “Варово стопанство”/	Общинска публична	Кв. 30	11,500
6	Детска площадка и градина “Оборище”	Общинска публична	Имот с кад. № 9108 кв. 28	6,472
7	Спортна площадка в кв. 366	Общинска публична	Парц. III в кв. 366	1,541
8	Спортна площадка “Фитнес стрийт”	Общинска публична	Северно от кв. 256	1,600
9	Спортен комплекс “Дунав” и парк	Общинска публична	Имот с кад. № 501.1798 кв. 389	82,013
10	“Бригадирски лагер”, Дом “ОСО” и парк	Общинска публична	Имот с кад. № 501.2180,2359,2360	44,138
11	Парк – Градина м. “Старият парк”	Общинска публична	Кв. 24	11,178
12	Парк “Спортна зала”, с к. № 2181 и к. № 2182	Общинска публична Общинска публична	Имот с кад. № 2181 в кв. 386 Имот с кад. № 2182 в кв. 386	3,470 4,209
13	Парк “Пристройка и у- ще ”Н. Й. Вапцаров”	Общинска публична	Имот с кад. № 501. 1331 кв. 385 и имот с кад. № 501. 1330 в кв. 385	23,853
14	Парк “Хр. Ботев”	Общинска публична	Имот с кад. № 501.900 в кв. 26	13,209
15	Парк “Св. Параскева”	Общинска публична	Имот с кад. № 1470, парц. I в кв. 23	3,810
16	Парк „Градина”	Общинска публична	Имот с кад. № 9002- северно от кв. 352	7,440
17	Парк “Здравен дом”	Общинска публична	Имот с кад. № 1332 парц. I в кв. 307	1,819

Програма за опазване на околната среда на Община Оряхово за периода 2021-2028 г.

Село Остров				
1.	Парка в центъра на селото	Общинска публична	Имот 501.1251, кв.69 по плана на с. Остров	9,000
2.	Кът за отдых на пристанището	Общинска публична	Парц. X1, кв.103 по плана на с. Остров	4,500
3.	Парк пред магазин КООП в центъра	Общинска публична	Парц. X, кв.93 по плана на с. Остров	4,200
4.	Парк в района на здравна служба	Общинска публична	Имот 501.37, парц.VI, кв.110 по плана на с. Остров	3,000
Село Лесковец				
1	Парк Кметството	Общинска публична	кв.45, с. Лесковец	1,000
2	Парк бивша здравна служба	Общинска публична	кв.45, с. Лесковец	0,500
Село Галово				
1	Училищен двор с детска площадка	Общинска публична	Кв.19, парцел V, с.Галово	3,250
2	Фурна	Общинска частна	Кв.51, парц.І, кад.№76	0,874
3	Здравен дом	Общинска публична	Пл.501.298, кв.18, парц.XVI	1,726
Село Горни Вадин				
1	Парк “Център”	Общинска публична	кв.16 с. Горни Вадин	0,600
2	Парк “Христо Ботев”	Общинска публична	кв.5 и кв.8	0,800
3	Парк “Училище”	Общинска публична	Парц. XXX, кв.7	1,500
4	Парк “Георги Димитров”	Общинска публична	кв.17 и кв.18	0,700
5	Парк “Леови”	Общинска публична	кв. 16, с. Горни Вадин	2,000
Село Долни Вадин				
1	Централен парк	Общинска частна	кв.16, имот 501.247	2,000
2	Парк “Рибарска къща”	Общинска публична	кв.33, парцел 1	0,800
3	Парк “ЦДГ – детска площадка”	Общинска частна	кв.17, с. Долни Вадин	0,600
4	Парк кметство	Общинска публична	кв.17, с. Долни Вадин	0,800
5	Парк - църквата	Общинска публична	Пл.№251 и №252, кв.16, с. Долни Вадин	0,500

Източник: Община Оряхово

Зелените площи в централната част на гр.Оряхово са покрити главно с цветя, храсти, тревни площи и не големи формации от дървесни видове. Площите в централната част на общинския център са добре поддържани, но средствата за озеленяване в общината са крайно недостатъчни за доброто озеленяване на населените места.

Към категорията специализирани паркове и градини попадат гробищните паркове във населените места.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата и овразите в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по-главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици.

2.8. Радиационна обстановка

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда цели ранно откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда и предоставяне на наличната радиологична информация за установяване както на естествения, така и в случай на ядрена авария радиологичен статус. Особено внимание се обръща на районите с потенциални замърсители с радиоактивност, като АЕЦ “Козлодуй” и др.

Радиационното влияние на дейността на АЕЦ “Козлодуй” върху околната среда е предмет на системни изследвания от пускането на централата в експлоатация до момента. За оценката на това въздействие се извършва ведомствен радиологичен контрол по регламентирани дългосрочни програми, съгласувани с контролните органи в страната, в т. ч. и с МОСВ.

Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) извършва радиологичен мониторинг в “наблюдаваната” (30-km) зона на АЕЦ “Козлодуй”.

Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Враца през 2020 г. продължава да се следи състоянието на радиационния гама-фон в постоянните пунктове за пробовземане на територията на област Враца. Направените измервания показват, че мощността на еквивалентната доза е в границите на характерните естествени стойности за съответните пунктове и конкретните метеорологични условия- от 0,11 $\mu\text{Sv/h}$ до 0,20 $\mu\text{Sv/h}$.

През 2020 г. са взети: 59 броя почвени проби и 15 броя седименти от пунктовете на НСМОС в 3-100 км зона на АЕЦ “Козлодуй”; 24 броя аерозолни филтъра от стационарната станция в гр. Враца; 100 броя водни проби по НСМОС от територията на РЛ-Враца в 3-100 км зона на АЕЦ “Козлодуй”; 8 броя водни проби за определяне специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди ($\text{Cs } 137$) от р. Дунав при гр. Козлодуй- пристанище и р. Дунав при гр. Оряхово- пристанище; 8 броя проби от р. Дунав при гр. Оряхово- пристанище и отпадъчна вода от отводящия канал на АЕЦ “Козлодуй” за определяне съдържанието на тритий.

Резултатите от радиологичния мониторинг на околната среда през 2020 г. показват, че радиационният гама фон в област Враца е в границите на характерните за страната фоновы стойности. Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на изследваните

естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух, водите и почвите в пунктовете за наблюдение в обхвата на РИОСВ-Враца. Стойностите не се различават от регистрираните през предходните години.

ОБЩИ ИЗВОДИ:

Комплексната оценка на отделните групи фактори, влияещи върху качеството на околната среда показва, че община Оряхово има се характеризира с добро качество на околната среда:

1. Природните и климатични дадености на територията са с благоприятни екологични характеристики;
2. По отношение на антропогенните условия общината е в относително добра позиция. В градската част липсват крупни производствени замърсители на атмосферата, водите и почвата;
3. Основни проблеми, свързани със замърсяването на атмосферата са автомобилният транспорт и битовият фактор - прахта от непочистените и неблагоустроени улици, битовите отпадъци;
4. Проблемът за отпадъчните води на град Оряхово трябва да се реши с доизграждане на канализационната мрежа на града и изграждане на ПСОВ;
5. За намаляване на загуби по водопроводната мрежа в общината е необходимо да се подменят или реконструират водопроводните мрежи в населените места в Община Оряхово;
6. Оптимизиране на системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци чрез дооборудване на специализирана техника и съдове;
7. Въвеждане на разделно събиране на отпадъците от опаковки, от хартия, пластмаса, метал и стъкло от бита, на масово разпространените отпадъци и на биоотпадъците.
8. Изграждане на компостираща и сепарираща инсталации на територията на РДНО Оряхово.

3. Икономически фактори

Икономическото развитие на община Оряхово е свързано основно с наличието и развитието на селското стопанство, леката промишленост и машиностроенето.

Общински център Оряхово е 3-то ниво град с микрорегионално значение за територията на групи Общини съгласно областна стратегия за развитие на област Враца. Фериботен комплекс Оряхово е важна транспортна връзка с Европа и заедно с оряховското пристанище има важно стопанско значение с наднационален характер, тъй като чрез него се осъществява най-пряка връзка между Солун и страните от Централна Европа. Геостратегическото положение на общината се допълва от наличието на граничен контролно пропускателен пункт.

Община Оряхово се намира в Северозападен район от ниво 2, най-изостаналия в икономическо отношение в страната и един от най-изостаналите в Европа. Приносът на Северозападния район към БВТ е най-нисък за нашата страна и най-нисък БВП на човек от населението. Поради сериозните проблеми в развитието на социално-икономическата сфера към района ще бъдат насочени интегрирани териториални инвестиции, които да вляят фокусирани средства в икономиката на района.

Индустриалният профила на района не отстъпва място на услугите, тъй като тенденцията за последните 5 години е нарастване на дела на индустрията и макар и в значително по-малка степен – на земеделието. Областта има свои специфики, относно нейните природогеографски дадености, пътно-транспортно местоположение и историческо развитие, които предопределят неговият съвременен облик, както от гледна точка наличните му сравнителни предимства, така и с наследените проблеми и затруднения по пътя към устойчиво развитие.

През 2020 година общия брой на заетите лица на 15 и повече навършени години в област Враца е 57.3 хил., от които 31 хил. са мъже, а 26.3 хил. жени. Коефициентът на заетост в областта през 2020 г. е 42.1% (при 52.7% за страната). По този показател ситуацията в областта се подобрява, като през 2018 г. е била на едно от последните места (40.6% при 52.5% за страната) в страната, а след нея е била само област Монтана (37.1%).

Община Оряхово разполага с благоприятни почвено-климатични условия за развитие на селското стопанство, както и с традиции в този отрасъл. През последните години броят на земеделските стопанства действащи на територията на общината намалява. Но членството на България в ЕС дава тласък на обновяването, модернизацията и конкурентно способността на отрасъла, като задължително прилага единните механизми за регулиране и управление на аграрния сектор.

Таблица 18. Данни за земеделски стопани, действащи на територията на Община Оряхово

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Физически лица	89	85	72	72
Еднолични търговци	8	7	8	8
Кооперации	2	2	2	2
Търговски дружества	36	31	33	33
Сдружения и други	3	3	3	3
Общо:	138	128	118	118

Източник: Общинска служба по земеделие - гр. Оряхово

Производството на зърнени и маслодайни култури е силно застъпено в земеделието в Община Оряхово. Зърнено-маслодайният сектор включва 5-6 основни култури (пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, рапица и грах), които се превръщат в сегашната основа на земеделието в общината. При тези култури има осезаем ръст на производство, растежа е не само на площ, физическото производство също се увеличава. Наблюдава се и увеличение на площите с люцерна и леща. Това увеличение се дължи на

промените в политиката на подпомагане и условията на прилагане, свързани основно с допълнителните плащания за протеинови култури и изискванията за екологично насочени площи, което намира израз в разширяване на площите. Стагнацията при трайните насаждения и зеленчуците продължава и това е пряко свързано с намаляването на площите, както и с факта, че средните добиви се колебаят и зависят силно от климатичните условия. Еднаквите плащания на площ по СЕПП засилиха интереса към по-ниско разходните производства, което затруднява производството на зеленчуци заради конкуренцията пред намиране на подходящи площи, несигурната пазарна реализация и проблемите с напояването. Зеленчукопроизводството в Община Оряхово се развива предимно на открити площи, преобладаващо е полското зеленчукопроизводство. Основните култури, които са застъпени в полското градинарство по отношение на площите са: картофи, домати, пипер, дини и пъпеши.

Таблица 19. Засети площи по видове култури в периода 2017-2021 г.

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
пшеница	6 246 ха	7 316 ха	7 255 ха	7 228 ха
ечемик	124 ха	88 ха	189 ха	70 ха
ръж	14 ха			
гритикале	21 ха	1 ха	1 ха	
овес	12 ха	4 ха	9 ха	3 ха
царевица	5 577 ха	5 927 ха	6 609 ха	6 682 ха
сорго			0,5 ха	
слънчоглед	4 608 ха	4 568 ха	5 288 ха	4 825 ха
грах	1 020 ха	774 ха	344 ха	230 ха
леща				196 ха
рапица	1 610 ха	1 146 ха	66 ха	504 ха
нахут	292 ха	12 ха		
царевица за силаж			11 ха	13 ха
люцерна	114 ха	128 ха	123 ха	168 ха
картофи	10 ха	11 ха		
фий	1 ха			
фасул				2,5 ха
домати	0,6 ха		2,9 ха	0,37 ха
пипер на открито	26 ха	15 ха	10,5 ха	0,8 ха
дини и пъпеши			13 ха	5,5 ха
тикви	0,55	0,55 ха	0,55 ха	1,2 ха

Източник: Общинска служба по земеделие - гр. Оряхово

По-слабо развито в община Оряхово е животновъдството, което се развива предимно в по-малките лични стопанства.

Животновъдни обекти и приблизителен брой на животните в тях за 2021 г.

Населено място	Животновъдни обекти	Едри преживни животни	Дребни преживни животни	Еднокопитни животни	Птици	Пчелни семейства
Оряхово	47	119	108	32	1000	90
Лесковец	33	17	281	6	2450	311
Селановци	128	645	2154	44	4800	815

Галово	9	59	49	5	1200	232
Остров	37	17	310	22	2800	657
Горни Вадин	9	50	44	3	1300	344
Долни Вадин	24	19	44	5	1100	243

Източник: Общинска служба по земеделие - гр. Оряхово

Благоприятна предпоставка за взаимодействие между животновъдството и растениевъдството е производството на фураж в общината. Наличието на земеделска продукция в региона е предпоставка за развитие на преработващата промишленост.

Винопроизводството в региона е основната хранително-вкусова промишленост в региона. Един от най-ярките примери за това е Шато Бургозоне в с. Лесковец, където освен отбрани видове вина с международни отличия, успешно се развива и винен туризъм. В региона съществува и производство на хлебни изделия.

Определящо за икономиката в общината са няколко частни фирми в областта на превоз на леко и товарни автомобили по фериботния маршрут Оряхово – Бекет. 8 % от функциониращите в област Враца средни и големи предприятия са концентрирани именно в община Оряхово.

В общината има и машиностроене, представено от няколко фирми. Сред тях са “Металтехник” бившето “Агротехчаст” АД - гр. Оряхово и “Хидком” АД.

“Металтехник” АД - гр. Оряхово се занимава с производство на резервни части за почвообработваща и прибираща селскостопанска техника. Произвежда резервни части за селскостопанска техника и прикачен инвентар, както: навесни плугове за предсеитбена оран, култиватори за слята и междуредова обработка, дискови брани и дискове за тях, лемежи, отметателни дъски, пълзици, култиваторни лапи, браздири, картофовадачи, косящи устройства, мотички за фрези, ножове за всички видове внесени в България комбайни и сенокосачи, палци, ножчета и контраножчета за тях. Контейнери за мултилифт и пресконтейнери за хартиени отпадъци, саморазтоварващи се палети, системи за падащи бордове на камиони, и други метални изделия. Клиенти на предприятието са фирми от Германия, Австрия, Италия, Македония, Сърбия, Румъния и Австралия

“Хидком” АД също е ситуирано в общинския център. Произвежда хидравлични крикове за автомобили, механични крикове и опори за полуремаркета.

Икономиката в община Оряхово има добри перспективи за развитие. Екологично чистата среда и традициите в селскостопанското производство създават условия за развитието на биологично земеделие и откриването на нови пазари за реализация на продукцията. Възможности пред общината са публично – частните инвестиции, привличане на средства от европейските фондове, и създаване на партньорства с общини както от страната, така и от чужбина.

Фирми с особено важно значение за развитието на Общината са:

- ✓ “Текон Инвест” АД – производство на хляб и тестени изделия;
- ✓ ЕТ “Ориент – 92 – Ивко Руняшки” – строителни материали;
- ✓ “Фериботен комплекс” АД – превоз на автомобили по маршрут Оряхово – Бекет;
- ✓ ЕТ “Томи – 91 – 3” – производство на хляб и хлебни изделия;
- ✓ ЕТ “Нови – Петя Новева” – строителни материали и мебели;

- ✓ ЕТ “Истър – 99 – Румяна Георгиева” – производство на тестени изделия;
- ✓ “Бургозоне” ЕООД – засаждане на нови лозови масиви, винопроизводство и търговия.
- ✓ СД “Иради – 96 – Митов – Ангелов” – производство на тестени изделия

Туризм

Селищата в Община Оряхово и техните околности пазят в себе си кътчета и исторически обекти, привлекателни както за любителите на природата, така и за интересуващите се от миналото на нашите предци, живели по тези земи.

С живописното си разположение на високия Дунавски бряг Оряхово предлага прекрасна панорамна гледка към реката, която е характерна и за селата Лесковец, Остров, Горни Вадин и Долни Вадин. Благоприятните географски дадености, голямото културно-историческо богатство, съчетани с очарованието и колорита на местния бит и традиции, са великолепна предпоставка за развитието на туризма. За да може да се превърнат наличните дадености в реален туристически продукт, е необходимо много добро познаване на местните туристически ресурси, които да бъдат анализирани и на основата на този анализ – оценени. В най-общи линии те се диференцират на туристически ресурси с природен, антропогенен и смесен характер.

Културно-познавателен туризм

На територията на община Оряхово попадат следните археологически и културни ценности:

- Недвижима културна ценност “Средновековна крепост Камъка”, в землище гр. Оряхово с площ 4.04 дка. Определя се като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация.
- Антична крепост “Вариана” при с. Лесковец, община Оряхово притежава статус на археологически паметник на културата с категория от “национално значение” ДВ бр. 90/1965 г. Общата площ на територията на паметника на културата е 205,384 дка.
- Местността “Кочумина” се намира в землището на с. Селановци, общ. Оряхово с обща площ 25 дка.
- Местността “Гола бара” се намира в землището на с. Селановци, община Оряхово с обща площ 20 дка.
- Местността “Калугерски град - Тополите” се намира в землището на с. Селановци с обща площ 2 дка.

Исторически музей гр. Оряхово притежава фонд от над 4 500 експоната. Уникални по своя характер са статуята “Добрия пастир” и Каменен кръст от IV век, които са прекрасни образци на раннохристиянското изкуство. Статуята “Добрия пастир” участва в две международни изложби, организирани в Рим и Брюксел. Музеят се помещава в къщата на възрожденския деец Филип Симидов, декларирана за паметник на културата. От 2007 г. е открита и нова зала в общинска сграда в центъра на град Оряхово, която е определена за картинна галерия.

Особен притегателен център е ежегодния международен конкурсен фестивал на духовите оркестри по творчеството на Дико Илиев, който се провежда по време на панаирни дни на град Оряхово.

Рекреативен (възстановителен) и спортен туризъм

Водната ивица на Община Оряхово е повече от 50 км. При Оряхово и крайбрежните села има поддържана пясъчна плажна ивица, която заедно с красивия остров “Есперанто” предоставя приятни условия за отдих.

Разположението на Община Оряхово на брега на река Дунав благоприятства развитието на риболовния и ловния туризъм, на гребните и плувните спортове, водомоторен спорт и др. Съществуват условия за организиране на атрактивни прояви, свързани с реката, които представляват интерес за туристите и са традиционни за местното население - ежегодното преплуване на р. Дунав, Нептунова вечер, разходки по реката с малки плавателни съдове и др. Равнинно-хълмистият релеф, умерено-континенталният климат, средната надморската височина от 150м, красивата природа и близостта до голямата река създават възможности за развитието на възстановителния туризъм.

Селски туризъм

Богатствата на местния фолклор и бит, съхранени в селищата на Общината, създават условия за развитие на селския туризъм. Почти всички населени места, особено тези по поречието на Дунав, се характеризират с атрактивно разположение и прекрасна природна среда. Като прибавим към тях съхранените обичаи и занаяти, традиционната кухня и гостоприемството на местното население ще се убедим, че неповторимата атмосфера на българското село може да се почувства почти във всяко кътче от територията на Общината.

Състояние на инфраструктурата

В община Оряхово е развит както сухопътен, така и воден транспорт по река Дунав.

Автомобилният транспорт е разпределен по пътната мрежа в общината, която се състои от следните републикански пътища първи, втори и трети клас с обща дължина 70.051 км:

- ✓ II-15 - Враца-Оряхово, който свързва областния център с град Оряхово и намиращия се там Фериботен комплекс “Оряхово – Бекет”;
- ✓ II-11- разположен е покрай река Дунав и осигурява връзка на крайречните градове Оряхово, Мизия и Козлодуй, с областите Монтана и Плевен.

Те осъществяват връзката на град Оряхово с Мизия и Враца. Връзката с Кнежа се осъществява по третокласен път. Налице е пътна връзка има между всички населени места в общината. В по-голямата си част пътната инфраструктура е остаряла и амортизирана и с цел осигуряване на по-бърза и безопасна връзка между населените места е необходима рехабилитация на пътната настилка. Като тежко е оценено състоянието на отсечката между селата Лесковец и Остров и между селата Остров и Вадините.

Стартирал е проект за ремонт на общинските пътища до селата Селановци и Остров.

Транспортното обслужване на населението от Общината се осъществява с автомобилен и автобусен транспорт. Има ежедневни автобусни линии за селата от Общината и за градовете София, Враца, Плевен, Козлодуй, Бяла Слатина, Кнежа и др.

В близост до село Селановци се намира селскостопанско летище. По направление на второкласните пътища се намира ГКПП Оряхово.

Фериботната връзка свързва градовете Оряхово и Бекет и осигурява връзка с транспортен коридор 7 Рейн – Майн – Дунав като осигурява преки връзки със страните от Дунавския басейн. Пристанищният комплекс в Оряхово е пригоден за интензивен стокообмен на хора и товари. Пристанището осигурява 3 корабни места с обща дължина 170 метра и максимална дълбочина 1,80 м. Складовите площи са общо 5362 кв. м.

Електрификация

Собствеността на електроразпределителните мрежи и съоръженията в района е на електроразпределителното предприятие – “Чез Разпределение България” АД и частично в промишлената зона на частни лица.

Електрификацията в региона е реализирана постепенно през 60-те – 80-те години на XX в. Подстанция “Оряхово” е въведена в експлоатация през 1980 г. В нея са монтирани 2 броя трансформатори 110/20 kV по 25,0 MVA, обща мощност 50,0 MVA.

Подстанцията е захранена на страна 110 kV от въздушни електропроводи “Есперанто”, и преустроеният от 220kV на 110kV “Дунав”. В края на октомври 2018 г. е изградено и второ ел. захранване на подстанция Оряхово посредством въздушна линия 110 KV.

Изходящите електропроводи на страна 20,0 kV са общо 9 броя, 7 броя от които въздушни и 2 броя кабелни. Кабелните електропроводи захранват трафопостове в гр. Оряхово. Въздушните захранват трафопостовите в селата и частично в град Оряхово.

Конфигурацията на схемата е съобразена с особеностите на региона, като са осигурени алтернативни възможности за захранване на региона от най близката подстанция “Букьовци” при аварийни ситуации в подстанция “Оряхово”, чрез ВЕ “Урожай 20 kV”

С промяна на икономическите условия в страната се забелязва постоянно обезлюдяване на региона и по интензивно на малките населени места. Забелязва се спад и в леката промишленост, която дава отражение върху консумацията на електроенергия, водеща до спад в консумацията през годините на икономическият преход след 1990 г.

Съгласно проекта за ОУП на Община Оряхово, по данни на началник подстанция “Оряхово”, в работен режим се използва само единият трансформатор с мощност 25,0 MVA, като през летния сезон консумираната мощност през деня възлиза средно към 4,0 MW, а през нощта пада на 1,5-2,00 MW. През зимния сезон консумираната мощност се движи в рамките на 5,0 до 8,0 MW, като преобладаващо консумацията клони към 5,0 MW и частично в периодите на коледните и новогодишни празници достига до 8,0 MW. Видно от тези данни се използва около 25% от капацитета на единия трансформатор или 1/10 от общата мощност на подстанцията. Освен това в района на община Оряхово е изградена вятърна електроцентрала с мощност 5,0 MW, която при оптимална за работата ѝ скорост на вятъра покрива изцяло нуждите на общината. На територията на община Оряхово са изградени три вятърни генератора по 3 MW – два в близост до с. Селановци и един в м. Черкезка падина 3-ще с. Остров. Генераторите са присъединени към 20 kV въздушни линии, собственост на ЧЕЗ.

Най-честите аварии по електрическите мрежи СН търпи електропровода от гр. Оряхово за с. Остров, от който се захранва и ТП на помпена станция Ренея, осигуряваща питейна вода за гр. Оряхово, с. Селановци и с. Лесковец. Местоположението на този провод пресичащ местността Блатото, създава допълнителни проблеми заради трудна достъпност и с. Остров

остава редовно и за дълго без електричество. Необходимо е изграждането на тази линия по ново трасе.

Друго проблемно трасе е това на ел. проводя пресичащ свлачището в източната зона на гр.Оряхово.

4. Финансови фактори

Бюджет

Община Оряхово е малка община и финансовият ѝ капацитет и възможности за съфинансиране на проекти и самостоятелно изпълнение на дейностите, заложи в Общинския план за развитие 2016-2020 г. са доста ограничени. Причината е в липсата на достатъчно собствени приходи в общинския бюджет.

За 2020 г. макрорамката по приходно-разходната част на бюджета е в размер на 10 980 676 лева, в това число:

- Приходи с държавен характер в размер на 6 499 493 лева.
- Приходи с местен характер в размер на 4 481 183 лева.

Общинският бюджет за 2020 г. е формиран по следния начин:

По прихода – 10 980 676 лева

1. Приходи с държавен характер в размер на 6 499 493 лева в т.ч.:

- Средства от предходна бюджетна година – 695 469 лева;
- Обща допълваща субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности в размер на 5 804 024 лева..

2. Приходи с местен характер в размер на 4 481 183 лева в т.ч.:

- Данъчни приходи в размер на 588 862 лева;
- Неданъчни приходи в размер на 1 923 093 лева;
- Целева субсидия за финансиране на капиталовите разходи в местните общински дейности в размер на 339 600 лева;
- Обща изравнителна субсидия 1 053 000 лева;
- Преходен остатък в местните дейности в размер на 576 628 лева.

По разхода в размер на 10 980 676 лева разпределени по функции, групи, дейности, параграфи и под параграфи, както следва:

1. Държавни дейности в размер на 6 499 493 лева;
2. Всичко разходи за местни дейности - 4 481 183 лева;

Най-много средства в общинския бюджет са заделени за функция “Образование” – 4 581 700 лева (в т.ч. като държавно делегирана дейност – 4 421 886 лева и местни дейности – 159 814 лева). На следващо място по разходи са функция “Общи държавни служби” – 1 148 838 лева и функция “Жилищно строителство и БКС” - 2 979 768 лева.

От разпределението на публичните разходи в бюджета по функции е видно, че Община Оряхово няма финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проекти и дейности от Общинския план за развитие (ОПР). В бюджета няма заделени средства за разработване, управление, изпълнение и съфинансиране на проекти и дейности от ОПР.

За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от

фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програма за рибарство, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично - частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г. ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности.

ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор – Община и частния партньор – Инвеститор. ПЧП дава гаранции за защита на публичните активи и ефективно управление на публичните средства, като същевременно се създават работни места, генерират доходи и насърчава предприемачеството.

Политиката за общински ПЧП се определя с ОПР и Програмата за реализация на ОПР, в която в самостоятелен раздел трябва да се включат общинските ПЧП и сроковете за изпълнението им. Срокът на един договор за ПЧП може да бъде от 5 до 35 години. За изпълнението на ОПР 2014-2020 г. са важни и частните проекти и инвестиции на местния бизнес.

Предстои възлагане на актуализация на Общинския план за развитие на Община Оряхово.

Приходиотточници в общинския бюджет, свързани с околната среда

Община Оряхово има приета Наредба № 6 за определянето и администрирането на местни данъци, такси и цени на услуги, с решение № 117 от протокол № 10/25.6.2020 г. на Общински съвет Оряхово.

В следващата таблица са представени приходите от такса БО общо и по групи потребители - домакинства и юридически лица в хил. лв. за период 2015-2020 г.

Таблица 20. Информация за постъпления от такса битови отпадъци по населени места в Община Оряхово, за периода - 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 и 2020 г.

Населено място	2015 година		2016 година		2017 година	
	План	Изпълнение	План	Изпълнение	План	Изпълнение
Оряхово	163854	135794	208870	174411	244905	172179
Галово	3040	2085	5042	2943	6320	3814
Г. Вадин	3008	2888	7250	5554	7495	4797
Д. Вадин	1977	1700	4035	3089	5651	3648
Лесковец	3002	3685	5902	4640	7803	5078
Остров	16017	12537	26156	19735	30480	21751
Селановци	52102	46330	77945	61672	95234	65080
ОБЩО	243000,00	205019,00	335200,00	272044,00	397888,00	276347,00

Населено място	2018 година		2019 година		2020 година	
	План	Изпълнение	План	Изпълнение	План	Изпълнение
Оряхово	254738	189269	283540	191983	339732	253699
Галово	6671	6291	7060	3897	10080	4471
Г. Вадин	8516	6213	8996	6473	13033	7089
Д. Вадин	6171	4648	6971	4107	10070	6546
Лесковец	7118	5422	8117	6114	14527	7499
Остров	39540	26260	41060	26862	49643	29758
Селановци	95345	74545	101987	77060	144774	105541
ОБЩО	418099,00	312648,00	457731,00	316496,00	581859,00	414603,00

Разходите по управление на отпадъците за периода 2015 - 2020 г. са свързани с:

- събиране и транспортиране на БО;
- поддържане чистотата на територията за обществено обслужване;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за БО или други инсталации и съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на БО, вкл. отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

Отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО се внасят редовно от Община Оряхово като собственик на депото.

През 2019 и 2020 год. за техническата рекултивация на кл. 1 от РДНО – Оряхово са изразходени 440 516 лева от набраните отчисления по чл.60 от ЗУО. Предстои биологичната рекултивация, която ще се финансира от капиталовите разходи на местния бюджет.

Клетка № 2 от РДНО – Оряхово е изградена с безвъзмездно финансиране от ПУДООС и частично собствено финансиране от набраните отчисления по чл. 64 от ЗУО от членовете на РСУО – Оряхово. Клетка №2 се експлоатира от 01.05.2019 год.

5. Демографски фактори

Демографската ситуация в община Оряхово е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Република България, а от друга специфични за територията на града и обусловени от неговото историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Съществено влияние оказват брачността, разводимостта, раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

Общината се състои от 7 населени места: 1 град – Оряхово и 6 села – Лесковец, Селановци, Галово, Остров, Горни Вадин и Долни Вадин. През 2016 г. населението на община Оряхово наброява 10065 души или 5.96% от това на област Враца, а през 2020 г. 9138 души или 5.8% от това на област Враца.

Броят на населението на общината намалява, което е породено от общата тенденция за страната. Това намаляване е един от основните неблагоприятни фактори за бъдещото му

развитие. То ще доведе до ограничаването на работната сила и възпроизводствения потенциал.

Полът е един от най-важните признаци на човека, от който зависи участието в естественото възпроизводство, мястото в семейството, социалния статус и участието в трудовия процес.

Съотношението между мъжете и жените се определя основно от половата диференциация на смъртността и раждаемостта. За изследвания период, жените преобладават над мъжете.

Таблица 21: Население по половата структура в Община Оряхово

Година	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2016	10065	4957	5108	4495	2199	2296	5570	2758	2812
2017	9852	4834	5018	4401	2163	2238	5451	2671	2780
2018	9598	4721	4877	4318	2119	2199	5280	2602	2678
2019	9336	4597	4739	4204	2065	2139	5132	2532	2600
2020	9138	4484	4654	4118	2024	2094	5020	2460	2560

Източник: НСИ

Нарушеният баланс между половете е главно за сметка на високите възрастови групи и не оказва пряко влияние върху процеса на възпроизводство. Основна причина за по-големия брой и относителен дял на женското население е съществуващата по-високата смъртност и по-ниската средна продължителност на живот при мъжете. Това на практика води до акумулиране на по-големи контингенти жени във високите възрастови групи.

Важността на възрастовата структура на населението, произтича от факта, че хората в отделните възрасти притежават разностранни жизнени и трудови възможности и по различен начин участват в материалното производство и духовния живот в обществото.

Селското население в общината представлява около 55% от населението на общината. Друга важна особеност е зависимостта между полово-възрастовия състав на населението и естествения му прираст.

Процесът на остаряване на населението се проявява и при населението на Община Оряхово, като общината се отличава с един от най-високите дялове на населението над 65 + години – 33.31 %.

С най-голям относителен дял на младото население (до 15-годишна възраст) на територията на област Враца са общините: Борован - 18.5%, Бяла Слатина (16.7%) и Козлодуй (16.4%), а с най-неблагоприятна възрастова структура са общините: Хайредин (34.7%), Криводол (34.5%) и Оряхово (33.3%).

Таблица 22. Население под, във и надтрудова възраст в периода 2016-2020 г. в Община Оряхово

Области	2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.		2020 г.	
Общини										
Възрастови категории										
	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%
ВРАЦА	168727		165645		162549		159470		157637	
Под трудоспособна възраст	24225	14,36	23993	14,48	23750	14,61	23512	14,74	23353	14,81
В трудоспособна възраст	98071	58,12	95713	57,78	93540	57,55	91405	57,32	90535	57,43
Над трудоспособна възраст	46431	27,52	45939	27,73	45259	27,84	44553	27,94	43749	27,75
Оряхово	10065		9852		9598		9336		9138	
Под трудоспособна възраст	1416	14,07	1394	14,15	1346	14,02	1331	14,26	1276	13,96
В трудоспособна възраст	5270	52,36	5141	52,18	5025	52,35	4861	52,07	4818	52,72
Над трудоспособна възраст	3379	33,57	3317	33,67	3227	33,62	3144	33,68	3044	33,31

Източник: НСИ

Поради застаряването на населението и влошаването на здравното обслужване, през последните години се отбелязва трайна тенденция към поддържане на относително високи стойности на смъртността в общината. Тази ситуация се усложнява допълнително и от настъпилата в световен мащаб пандемия от COVID-19.

Таблица 23: Смъртност в Община Оряхово

Области	2016			2017			2018			2019			2020		
Общини	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	107580	56122	51458	109791	56781	53010	108526	56367	52159	108083	56118	51965	124735	65950	58785
Враца	3204	1659	1545	3359	1704	1655	3241	1659	1582	3180	1697	1483	3539	1906	1633
Оряхово	256	127	129	238	126	112	243	120	123	225	119	106	263	138	125

Източник: НСИ

През изследвания период се наблюдава отрицателен естествен прираст на населението в общината, единствено през 2020 г. е положителен.

Таблица 24: Механично движение на населението в Община Оряхово

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2016	181	86	95	288	141	147	-107	-55	-52
2017	226	94	132	268	129	139	-42	-35	-7
2018	157	87	70	225	110	115	-68	-23	-45
2019	171	78	93	291	126	165	-120	-48	-72
2020	221	100	121	211	106	105	10	-6	16

Източник: НСИ

Мотивите за емиграция се свързват със стремеж за образователна и професионална реализация и осигуряване на трудова заетост, с по-високи доходи и по-висок жизнен стандарт. Този процес има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на общината. Емиграцията оказва силен негативен ефект и върху възпроизводството на населението, тъй като страната напускат жени в детеродна възраст, с което се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост за много по-дълъг период от време.

Здравеопазване

За територията на Община Оряхово липсват специално изготвени данни от епидемиологични изследвания за влиянието на замърсената околна среда върху човешкото здраве.

Болнична помощ на населението от общината, се осигурява от МБАЛ “Христо Ботев” гр. Враца и болниците за активно лечение в гр. Козлодуй и гр. Кнежа.

На територията на Община Оряхово здравните проблеми на населението решават седем Общо практикуващи лекари – двама в с. Селановци, един в с. Остров и четирима в гр. Оряхово и специалисти на индивидуални практики.

В учебните заведения има медицински специалисти, които да реагират своевременно на инциденти и остри състояния.

Социални услуги

Социалните услуги са насочени към рисковите групи от населението, които обикновено са самотни възрастни хора, изолирани малцинствени групи, продължително безработни деца, хора с увреждания и други.

Център “Домашни грижи“ в гр. Оряхово функционира от 2013 година като предоставя интегрирани здравни грижи и социални услуги в домашна среда на възрастни хора с хронични заболявания и трайни увреждания. Центърът е създаден в рамките на пилотен проект “Домашни грижи за независим и достоен живот“, който се осъществява от Български Червен кръст, в партньорство с Министерство на труда и социалната политика, Министерство на здравеопазването и Швейцарския Червен кръст.

От началото на месец април 2018 г., на територията на община Оряхово, започва да функционира Център за обществена подкрепа. Разкрит е със Заповед № РД -11-0399 от 16.03.2018 г. на изпълнителния директор на Агенция “Социално подпомагане” като държавно делегирана дейност.

“ЦЕНТЪР ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА” е комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви. Капацитетът на ЦОП е 20 броя места.

Основната цел на Центъра за обществена подкрепа е да подобри качеството на живот на децата в семейната и социалната среда, като предостави качествени социални услуги, които да отговарят на потребностите и да са достъпни за всяко дете в риск и неговото семейство.

В ЦОП се предлагат широк спектър от услуги и дейности за подпомагане на деца и семейства в риск:

- Услуги по превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирана институция;
- Услуги, подпомагащи работата по реинтеграция на деца, настанени в институция;
- Подготовка в умения за самостоятелен живот и подкрепа за успешна социална интеграция и професионална реализация на деца и младежи от специализирани институции и услуги от резидентен тип;
- Подкрепа на деца, жертви на насилие и техните семейства;
- Социални-педагогическо консултиране на деца с поведенчески проблеми и техните семейства;
- Превенция на отпадане от училище. Работа с деца, отпаднали или в риск от отпадане от училище и техните семейства;
- Подкрепа и консултиране на семейства от общността;
- Приемна грижа и осиновяване.

6. Социално-икономически фактори

Пазарът на труда отразява социално-икономическото състояние на общината. Северозападният район за планиране остава районът с най-ниска икономическа активност и нива на заетост и следователно - най-висока безработица. В обстановка на обявено извънредно положение и впоследствие извънредна епидемична обстановка в страната общо в областите на Северозападния район – Видин, Монтана, Враца, Ловеч и Плевен, по предварителни данни на НСИ, броят на наетите лица по трудово и служебно правоотношение показва тенденция на намаление през 2020 г., като леко увеличение се наблюдава през периода от м.юни до м.октомври във връзка със сезонната заетост и прилагането на по-либерални противоепидемични мерки в страната. В същото време, средномесечното равнище на безработицата в Северозападен район бележи ръст в сравнение с 2019 г. (10.5%) с 1.4 процентни пункта и достига до 11.9 % през 2020 г., като остава най-високо в страната - с 4.5 процентни пункта повече от средното за страната (7.4%).

Регистрираната безработица в бюрата по труда в Северозападен район възлиза на 39903 души средномесечно през 2020 г. Най-голям е броят на безработното население в област Плевен – 10 858 бр., следвана от Враца – 9 368 бр., Монтана – 7 805 бр., Ловеч – 6 284 бр. и Видин – 5 588 души. Средномесечното равнище на регистрирана безработица в Северозападен район по данни на Агенцията по заетостта през годината е 11.9 %, при 7.4 % за страната. По области то е както следва: 10,1 % за Плевенска, 11,2 % за Ловешка, 12,5 % за Врачанска, 13,0 % за Монтана и най-високо във Видинска област – 14,8 %.

От въвеждане на извънредното положение до края на годината общо 13 651 души са обявили при регистрацията си, че са освободени от работа вследствие на пандемията от COVID-19 .

Съгласно данни от Дирекция "Бюро по труда", към 31.12.2020 г. в Община Оряхово е имало 766 бр. безработни, което е 20,64 % безработица.

Безработицата в общината е висока, като надвишава значително тази на областта – 12,5 % и на страната – 7,4%.

7. Управленски фактори

След влизането на България в Европейския съюз значението на общините става все по-голямо и по-осезаемо и ролята им в стремежа за устойчиво развитие – все по-важно. Динамичната нормативна среда, в която се оформя стратегическата политика, иновациите както в начините на управление, така и в информационно-комуникационните технологии са определящи за сложната работна среда, в която функционира българската администрация. Това създава и нуждата от поддържане на високи стандарти и квалификация в служителите на администрацията, което да позволява тяхната добра организация, бърза, ефективна, ефикасна работа, качествено обслужване на населението, създаване на доверие, прозрачност на управлението, както и привличане на гражданите в процеса на управление и стратегическо планиране.

Тези високи изисквания налагат чести обучения, обмяна на добри практики и опит, организиране на информационни дни и др.

Структурата на общината е решена в три дирекции. Ръководните кадри на общината включват освен кметът на община Оряхово, един заместник-кмет и секретар. Работят общо 6 кмета на населени места. Дирекциите, на които е разделена организацията на общината са следните:

- Дирекция “Общински технически дейности, инвестиции и общинска собственост”, в която се включват:
 - Директор на дирекция “Общински технически дейности, инвестиции и общинска собственост”;
 - Гл. експерт “Обществени поръчки”;
 - Мл. специалист “Деловодство” и технически архив;
 - Мл. експерт “Икономически дейности”;
 - Мл. Експерт;
 - Гл. спец. общински пазар и общезитие;
 - Ст. специалист “Кадастър и регулация”;
 - Мл. специалист по устройство на територията;
 - Нач. отдел Екология;
 - Ст. специалист Екология;
 - Отговорник Депо;
 - Гл. спец. “УТ, кадастър и регулация”;
 - Ст. спец. “Опазване на околната среда, хигиена, поддръжка и озеленяване”;
 - Отговорник група ПВЗ;
 - Гл. спец. незаконно строителство.
- Дирекция “Административно обслужване, образование, култура, спорт и хуманитарни дейности”, в която се включват:
 - Директор на дирекция “Административно обслужване, образование, култура, спорт и хуманитарни дейности”;
 - Медиатор;
 - Гл. специалист и технически сътрудник;
 - Гл. специалист ЕСГРАОН;
 - Ст. специалист “Деловодство”;

- Гл. специалист АО;
- Шофьор;
- Ремонт, поддръжка и озвучител;
- Дирекция “Финансово-счетоводни дейности и данъци”, включваща:
 - Директор на дирекция “Финансово счетоводни дейности и данъци”;
 - Гл. специалист “Бюджет и планиране”;
 - Гл. специалист “Бюджет”;
 - Гл. специалист “Кадри”;
 - Касиер събирач МДТ;
 - Гл. специалист МДТ принудително събиране;
 - Главен счетоводител;
 - Гл. специалист счетоводител;
 - Гл. специалист счетоводител;
 - Гл. специалист касиер и изчислител РЗ.

Общинската администрация на община Оряхово предоставя на гражданите:

- Технически услуги;
- Административни услуги свързани с търговия и услуги;
- Административни услуги свързани с екологията;
- Административни услуги;
- Достъп до обществена информация.

Освен това, общината предлага електронни услуги като деловодна справка, НАП услуги.

Нормативна уредба

- Наредба № 1 за и обществен ред на територията на община Оряхово.
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Оряхово – 2017 г.
- Наредба №4 за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Оряхово.

Сътрудничество с други организации

Община Оряхово извършва обмен на информация за състоянието на околната среда със следните институции: РИОСВ – Враца, РЗИ Враца, БДДР – Плевен, МОСВ, ИАОС, ПУДООС, МРРБ и др.

Информирание на обществеността

Повишената осведоменост е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и обуславя адекватни и отговорни действия за подобряване на околната среда.

Общината има много добре разработен сайт, който предоставя достъпна и актуална информация на гражданите, и който осигурява достъп до всички нормативни, стратегически и планови документи.

С подкрепата на Оперативна програма Административен капацитет община Оряхово поддържа електронен бюлетин, издаден по проект "Разбираема администрация в диалог с гражданите и бизнеса за прозрачно управление".

В общината се поддържа вестник: Оряховска трибуна, който излиза на всеки 2 седмици.

8. Услуги, предоставяни от общината свързани с опазване на околната среда - качество на услугите и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност

Третиране на отпадъците

Община Оряхово притежава административен капацитет в областта на управление на отпадъците.

Дирекция "Общински технически дейности, инвестиции и общинска собственост", в състава на която е отдел "Екология" има ясно определени функции по създаване, ръководене и контрол на политиката по околна среда, включително и по управление на отпадъците на територията на общината. На дирекцията са възложени функции по изготвянето на програми; идентифицирането и разработването на екологични проекти; санкциониране на нарушенията по действащата нормативна уредба за управление на отпадъците и околната среда; координиране на дейността на общинската администрация в областта на екологията с други институции; подготовка и контрол на договорите за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване; поддържането на депото за битови отпадъци; упражняване на редовен контрол по опазване на чистотата и зелените площи; работа с обществеността по инвестиционни намерения, свързани с управление на отпадъците; подготовка на местни нормативни актове за опазване, възстановяване, възпроизвеждане и развитие на околната среда и др.

Отдел "Екология" се състои от един началник отдел "Екология", 2 бр. Старши специалисти, 5 бр. лица ангажирани с поддръжката на депото и 6 бр. пазачи. Необходимо ще бъде ангажирането на допълнителен персонал за организацията и експлоатацията на новоизграждащите се системи и инсталации. Целесъобразно е община Оряхово да изгради единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща всички процеси и да позволява автоматизирано управление на данните, улеснявайки изготвянето на отчети, справки и др.

За повишаване на професионалния капацитет е задължително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност управлението а отпадъците да участват в семинари, работни срещи, обучения, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, браншови организации, Регионални сдружения, проекти на администрацията и други.

Водоснабдяване, канализация и пречистване на водите

Територията на община Оряхово се обслужва от "Водоснабдяване и канализация" ООД, Враца район Оряхово.

Община Оряхово се водоснабдява от подземни води. С изключение на с. Галово, където се използват собствени водоизточници, останалите населени места са снабдени централно. Пречиствателни станции за питейна вода няма. Има изградени три броя хлоратори (Горни Вадин, Остров и Оряхово).

В гр. Оряхово е изградена частична канализация, която обхваща около 61% от територията на града. В останалите населени места канализационна мрежа няма. Частично изградена дъждовна канализация има в с. Остров, с. Галово и с. Горни Вадин.

На територията на Община Оряхово няма изградена и действаща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) и в цялата община не се предоставя услугата пречистване на отпадъчни води.

При експлоатацията на съоръженията фирма “ВиК” ЕАД спазва нормативните изисквания. Физико-химичните и микробиологичните показатели на подаваната към потребителите вода се следи съгласно съвместна мониторингова програма между експлоатационното дружество и РЗИ, като се извършва постоянен и периодичен мониторинг съгласно Наредба № 9. Съгласно същата Наредба, РЗИ извършва собствен мониторинг на качествата на водата предназначена за питейни нужди.

Озеленяване и чистота в населените места

С действащата понастоящем Наредба № 4 за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Оряхово, приета с Решение № 219 по Протокол № 23 от 19.12.2008 г. на Общински съвет – гр. Оряхово се регламентира поддържането на зелените площи на територията на общината. Съгласно чл. 2, ал. 1 на същата Наредба органите за управление на зелената система са Общинският съвет – гр. Оряхово, кметът на Община Оряхово, кметовете на кметства в общината и общинските органи по озеленяване.

Поддръжката на зелените площи на територията на Община Оряхово се извършва от работници от Дейност “Чистота” към Общината.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ/

SWOT – анализът представлява: Анализът на силните страни на Община Оряхово, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Оряхово са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от “анализа на средата” могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Оряхово през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

Силни страни	Слаби страни
➤ Благоприятни физико-географски условия, съхранена околна среда; ➤ Добро състояние на атмосферния въздух; ➤ Наличие на достатъчно количество водни ресурси; ➤ Отпадъци; ➤ Добро състояние на почвите; ➤ Липса на производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, мед, цинк, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти; ➤ Липса на физически нарушени почви; ➤ Липса на киселени и засолени почви; ➤ Наличие на защитени територии, богато биоразнообразие и културно-историческо наследство като предпоставка за развитието на алтернативни форми на туризма; ➤ Наличие на места за отдих, градинки и паркове в общинския център и кметствата; ➤ Разработен и одобрен проект за “Изграждане на ПСОВ на гр. Оряхово и довеждащ канализационен колектор”; ➤ Добра транспортно-комуникационна обезпеченост; ➤ Добри природни дадености за растениевъдство /зърнени култури, зеленчуци, трайни насаждения/ и животновъдство; ➤ Положително отношение на ръководството на общината към проблемите на опазването на околната среда.	➤ Сезонно влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат от ползването на твърдо гориво за отопление; ➤ Лошо състояние на елементите на техническата инфраструктура, ВиК мрежа; ➤ Липса на ПСОВ; ➤ Неизградени канализации в населените места на общината с изключение на гр. Оряхово; ➤ Непречистените води от населените места са основните замърсители на водоприемниците в района - река Дунав и дерета, притоци на р. Дунав; ➤ Висок дял на загубите на вода; ➤ Отпадъци ➤ Наличие на ерозирали почви в землищата на Горни Вадин и Долни Вадин; ➤ Наличие на множество регистрирани свлачища; ➤ Зелените площи в общината са слабо поддържани с изключение на централната част на гр. Оряхово; ➤ Средствата за поддържане на зелените площи са недостатъчни.
Възможности	Заплахи
➤ Използване на оперативните програми и финансови инструменти на ЕС, национални фондове и международни	➤ Глобално изменение на климата, водещо до повишен риск от природни

споразумения за реализиране на проекти по ЕЕ и ВЕИ. ➤ Стимулиране на предприемачеството с цел повишаване заетостта и генериране на растеж. ➤ Потенциал за разнообразяване на земеделието към зеленчукопроизводство, овощарство и лозарство. ➤ Развитие на животновъдство, излизащо от рамките на домакинствата и малките стопанства към средноголеми и големи ферми. ➤ Развитие на трансгранично сътрудничество с Румъния. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда; ➤ Разширяване и доизграждане на ВиК инфраструктурата; ➤ Промяна на обществените нагласи в подкрепа усилията за опазване на околната среда. ➤ Повишаване информираността на населението чрез въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение.	бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари; ➤ Ниска покупателна способност на населението, водеща до трудна реализация на селскостопанската продукция от екологосъобразно земеделие; ➤ Задълбочаване на демографските проблеми.
---	--

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ОРЯХОВО

Като изходна точка за формулиране на целите и задачите на Програмата за опазване на околната среда на община Оряхово 2021-2028 г. е формулирана визия на Общината. Визията за опазване на околната среда на Община Оряхово е основана на дълбокото убеждение на жителите на общината да живеят в чисти европейски градове и села, уникални природни дадености и богато биоразнообразие. Устойчивото развитие на Общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности на града и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването и опазване на екосистемите и биоразнообразието.

Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда, редовно информира гражданите и търси тяхното съдействие при реализиране на екологичните проекти.

Визията дава общата представа за характеристиките на общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво. Общото виждане и очакване за развитие на община Оряхово в рамките на следващите години може да се формулира като:

ОБЩИНА ОРЯХОВО С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, БЕЗ РИСКОВЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО, С ЕКОЛОГИЧНО РАБОТЕЩИ ПРОИЗВОДСТВА И БЛАГОПРИЯТНИ УСЛОВИЯ ЗА ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

На базата на направения SWOT анализ са определени основните цели за бъдещото развитие на общината в областта на околната среда. При целеполагането са взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени; основните проблеми /слаби страни/, които следва да бъдат решени и са отчетени заплахите пред общината в областта на околната среда. За тяхното решаване са избрани подходи, които максимално да позволяват възползването от постигнатите успехи /силни страни/ и стоящите пред Общината възможности. Формулираните цели показват стратегическия избор и основните приоритети, които ще има общината през следващите години. В същото време те не отменят провеждането на рутинните действия, свързани с провеждането на политиката по околна среда.

Генералната стратегическа цел може да бъде формулирана по следния начин: ***“Поддържане и подобряване качеството на живот на населението на общината чрез осигуряване на благоприятна околна среда и създаване на условия за екологосъобразно селско стопанство”.***

За постигане на генералната стратегическа цел на Общината са формулирани следните специфични стратегически цели:

Специфична цел № 1: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух
Мярка 1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми.

Специфична цел № 2: Устойчиво и интегрирано управление на ВиК мрежата в община Оряхово

Мярка 2.1: Обезпечаване на добро състояние и ползване на ВиК мрежата на територията на общината.

Мярка 2.2. Създаване на съзнание в населението за пестене на водните ресурси.

Специфична цел № 3: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците в община Оряхово

Мярка 3.1. Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците (транспорт, събиране, рециклиране и оползотворяване).

Мярка 3.2. Подобряване на контрола на дейностите по управление на отпадъците, опасни отпадъци и предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища.

Специфична цел № 4: Поддържане на екологично равновесие

Мярка 4.1. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия.

Мярка 4.2. Борба със свлачищните процеси в общината.

Мярка 4.3. Екологосъобразно селско стопанство.

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мярка 5.1: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване.

Специфична цел № 6: Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие

Мярка 6.1. Съхраняване и опазване на защитените територии и влажните зони.

Мярка 6.2. Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси.

Специфична цел № 7: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 7.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация.

Мярка 7.2. Информирание на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността.

Подходите за постигане на Генералната стратегическа цел и специфичните стратегически цели са посочени в следващия раздел от настоящата програма – Раздел IV.

РАЗДЕЛ IV. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Специфична цел № 1: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
Мярка 1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми	1.1.1. Повишаване на енергийната ефективност на сгради – общинска и частна собственост	Община Оряхово	17 150	2021 г. – 2028 г.	Национален доверителен еко фонд, НПЕЕМЖС
	1.1.2. Повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места	Община Оряхово	1 135	2021 г. – 2028 г.	Национален доверителен еко фонд, БФП

Специфична цел № 2: Устойчиво и интегрирано управление на ВиК мрежата в община Оряхово

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
<i>Мярка 2.1:</i> Обезпечаване на добро състояние и ползване на ВиК мрежата на територията на общината	2.1.1. Изпълнение на инвестиционен проект “Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна мрежа и изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Оряхово и довеждащ колектор”	Община Оряхово ВиК Враца МОСВ	15000	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, ПУДООС, РБ
	2.1.2. Подмяна на водоснабдителни мрежи и съоръжения в населените места с цел намаляване на загуби и аварии по мрежите.	Община Оряхово ВиК Враца	5000	2021 г. – 2028 г.	ПУДООС, РБ, Общински бюджет, ПРСР
	2.1.3. Въвеждане на алтернативни технологии за пречистване на битови отпадъчни води в малките населени места.	Община Оряхово ВиК Враца	2000	2021 г. – 2028 г.	ПУДООС, РБ, бюджет, ПРСР
<i>Мярка 2.2.</i> Създаване на съзнание в населението за пестене на водните ресурси	2.2.1. Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване	Община Оряхово	-	2021 г. – 2028 г.	Общински бюджет

Специфична цел № 3: Усъвършенстване на системата за управлението на отпадъците в община Оряхово

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
Мярка 3.1. Оптимизиране на общинската схема за управление на отпадъците (транспорт, събиране, рециклиране и оползотворяване)	3.1.1. Въвеждане на разделно събиране на хранителни отпадъци (площадка, довеждаща инфраструктура и доставка на съоръжение за разделно събиране на хранителни отпадъци).	Община Оряхово	8500	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, ПУДООС
	3.1.2. Проектиране, изграждане и оборудване с техника на площадка за строителни отпадъци на РДНО Оряхово	Община Оряхово	4000	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, ПУДООС
	3.1.3. Довършване на обект: “Изграждане на инсталация за предварително третиране на смесено събран битов отпадък и компостираща инсталация за разделно събран зелен отпадък в ПИ с идентификатор	Община Оряхово	2000	2022 г. – 2023 г.	ОПОС

	54020.72.435, в местност Марков баир, Община Оряхово”.				
<i>Мярка 3.2. Подобряване на контрола на дейностите по управление на отпадъците, опасни отпадъци и предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища</i>	3.2.1.Сключване на договори с юридически и/или физически лица притежаващи разрешения по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности с масово разпространени отпадъци (НУБА, ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ и др.).	Община Оряхово	-	2021 г. – 2028 г.	-
	3.2.1.Сключване на договори с юридически и/или физически лица притежаващи разрешения по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности с опасни отпадъци.	Община Оряхово	-	2021 г. – 2028 г.	-
	3.2.2. Проектиране и изграждане на кл.3 на РДНО – Оряхово, заедно с довеждащата инфраструктура.	Община Оряхово	6050	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, ПУДООС
	3.2.3.Засилване на контрола на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.	Община Оряхово	-	2021 г. – 2028 г.	Общински бюджет

Специфична цел № 4: Поддържане на екологично равновесие

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
<i>Мярка 4.1.</i> Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия	4.1.1. Определяне на застрашените части от землищата, нуждаещи се от спешно прилагане на мерки за борба с ерозията	Община Оряхово, МРРБ, “Геозащита” Плевен ЕООД	1000	2021 г. – 2028 г.	Фондове на Европейския съюз
	4.1.2. Прилагане на агротехнически, хидротехнически и лесомелиоративни мерки за ограничаване на ерозията	Земеделски производители, РДГ, Община Оряхово	1000	2021 г. – 2028 г.	Фондове на Европейския съюз
	4.1.3. Прилагане на щадящи почвите видове сечи, техники и технологии в горите	РДГ	2000	2021 г. – 2028 г.	Други източници
<i>Мярка 4.2.</i> Борба със свлачищните процеси в общината	4.2.1. Изпълнение на проекти за превенция и управление на риска от свлачища	Община Оряхово, МРРБ, “Геозащита” Плевен ЕООД	9000	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, Общински бюджет
<i>Мярка 4.3.</i> Екологосъобразно селско стопанство	4.3.1. Контрол на изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и изхвърляне на отпадъци върху почвена повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците	Община Оряхово	-	2021 г. – 2028 г.	Общински бюджет

Специфична цел № 5: Поддържане и развитие на зелените площи и подобряване чистотата на населените места

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
<i>Мярка 5.1:</i> Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване	5.1.1. Подновяване на дървесни и храстови видове на територията на населените места и извършване на есенно и пролетно зацветяване	Община Оряхово	5	2021 г. – 2028 г.	Община Оряхово, ДГС, дарения
	5.1.3. Изпълнение на мероприятия по дезинсекция, деакаризация и дератизация на обществени места в общината	Община Оряхово	10	2021 г. – 2028 г.	Община Оряхово
	5.1.4.Поддържане на детските площадки и зоните за спорт и отдих на територията на общината	Община Оряхово	2000	2021 г. – 2028 г.	Община Оряхово

Специфична цел № 6: Опазване и поддържане на богатото биологично разнообразие

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
Мярка 6.1. Съхраняване и опазване на защитените територии и влажните зони	6.1.1.Изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в община Оряхово.	РИОСВ, ДГС, Община Оряхово	5000	2021 г. – 2028 г.	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
Мярка 6.2. Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси	6.2.1.Включване на територии с природозащитна стойност в заданието за изготвяне на устройствена схема на общината. Приемане на ОУП на Община Оряхово.	Община Оряхово	1000	2022 г.	РБ, Общински бюджет, МФ

Специфична цел № 7: Подобряване на административния капацитет на кадрите за ООС и ангажиране на местното население

Мярка	Дейност	Отговорна институция	Бюджет (хил.лева)	Срок за изпълнение	Източници на финансиране
1	2	3		4	5
Мярка 7.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация.	7.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	Община Оряхово	5	2021 г. – 2028 г.	Общински бюджет
Мярка 7.2. Информирание на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността.	7.1.2. Обществени обсъждания и дискусии по екологични проблеми.	Община Оряхово, НПО, училища	10	2021 г. – 2028 г.	ОПАК, Общински бюджет
	7.2.2. Участие в националните кампании, свързани с околната среда	Община Оряхово Фирми, НПО Училища, Детски градини	20	2021 г. – 2028 г.	ПУДООС
	7.2.3. Повишаване на екологичното съзнание за намаляване на отпадъците и разделното им събиране	Община Оряхово	20	2021 г. – 2028 г.	Общински бюджет, ПУДООС

РАЗДЕЛ IV. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Отговорен отдел и длъжностно лице за координация по изпълнението на програмата

Координацията по изпълнението на програмата ще се осъществява от Заместник-кмета на община Оряхово, както и от длъжностните лица, които притежават необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Схема на изпълнението на програмата

Изпълнението на програмата ще се следи по съответствие на сроковете и очакваните конкретни резултати. Отчитането на резултатите от прилагането на програмата за изминала календарна година ще става до края на м. март следващата година чрез изготвяне на отчет за изпълнението ѝ, както и цялостен отчет за изпълнение на програмата в края на срока на действие.

Актуализация на програмата

Настоящата програма за опазване на околната среда в община Оряхово е отворен документ и подлежи на усъвършенстване, допълване и актуализиране. При настъпила промяна в приоритетите на общината, съществени изменения в съществуващите условия, промяна в нормативната уредба по опазване на околната среда, се подготвя актуализация на програмата чрез мотивирано предложение до Общински съвет Оряхово.

Информирание на РИОСВ и обществеността

Общинската програма за опазване на околната среда на община Оряхово е достъпна за компетентните органи (РИОСВ Враца и МОСВ) и обществеността чрез интернет страницата на общината www.oriahovo.bg